

KAUPAN LIITTO

Kaupan
työehtosopimus
ja
Palkkaliite

1.5.
31.1.
2014-2017

Kaupan liitto
Eteläranta 10
PL 340, 00131 Helsinki
Puhelin (09) 172 850
Faksi (09) 664 616
www.kauppa.fi

Nimet ja suorat puhelinnumerot löytyvät verkkosivuiltamme kohdasta Yhteystiedot.

Kauppa
työehtosopimus
1.5.2014–31.1.2017

ja

Palkkaliite
1.5.2014–29.2.2016

KAUPAN TYÖEHTOSOPIMUS

SISÄLLYS

AAKKOSELLINEN HAKEMISTO.....	11
1. SOVELTAMISALA	18
1 § Sopimuksen ulottuvuus.....	18
2. TYÖSUHDE.....	18
2 § Työnjohto.....	18
3 § Työsopimus ja koeaika	19
4 § Määräaikainen työsopimus.....	19
5 § Työsuhteen päättymisen ja lomautus.....	20
<i>Irtisanomisaika</i>	<i>20</i>
<i>Korvaukset</i>	<i>21</i>
<i>Työsuhteen purkaminen</i>	<i>22</i>
<i>Lomautus.....</i>	<i>22</i>
3. TYÖAIKA	23
6 § Työaika.....	23
<i>Työajasta sopiminen.....</i>	<i>23</i>
<i>Säännöllisen työajan järjestäminen.....</i>	<i>23</i>
<i>Tasoitumisjärjestelmä.....</i>	<i>24</i>
<i>Työvuoroluettelo.....</i>	<i>24</i>
<i>Työhönsidonnaisuusaika.....</i>	<i>26</i>
<i>Liukuva työaika.....</i>	<i>27</i>
<i>Vuorokausilepo</i>	<i>27</i>
<i>Muut työaikajärjestelyt</i>	<i>27</i>
7 § Vapaat.....	27
<i>Vapaapäivät</i>	<i>27</i>
<i>Vapaapäivien sijoittelu</i>	
<i>Viikonloppuvapaa</i>	<i>28</i>
<i>Sunnuntaivapaa</i>	<i>29</i>
<i>Aattovapaa.....</i>	<i>29</i>
<i>Arkipyhäviikon työajan lyhennys</i>	<i>30</i>
8 § Ruoka- ja kahvitauko.....	32
<i>Ruokatauko.....</i>	<i>32</i>
<i>Kahvitauko</i>	<i>33</i>

9 § Lisä- ja ylityö	33
Lisätyö	33
Ylityö	33
Lisä- ja ylityösuostumus.....	33
Korotettu palkka	33
Korotettu palkka tasoittumisjaksossa	34
Korotetun palkan maksaminen tasoittumisjaksossa.....	35
Lisä- ja ylityökorvaus vapaa-aikana.....	35
Työsopimuksen päättyminen kesken tasoittumisjakson.....	36
Ylityön enimmäismäärät.....	37
Tuntipalkkajakaja	37
Lisä- ja ylityökorvausten vanhentuminen	37
Säännöllinen viikkotyöaika yli 37,5 tuntia.....	37
10 § Sunnuntaityö.....	37
4. PALKKAUS.....	39
11 § Työpalkat	39
Palkan suuruus.....	39
Palvelusaika	39
Koulutus.....	40
Työkohtaisuuslisä	40
Tilapäinen siirto.....	40
Siirto vaativuustasossa.....	40
Vaativuustasojen ylittävä palkka	40
Kielilisiä.....	40
Osakuukauden palkka.....	41
Koululaispalkka.....	42
Taulukkopalkat.....	42
Alle 37,5 tuntia tekevät.....	42
12 § Myyjät ja myymälätyöntekijät.....	43
Harjoittelu aika	43
Vaativuustasot.....	43
Iltalisiä.....	44
Aattoiltalisiä.....	44
Yölisä.....	45
Lauantailisiä	45
Inventaarilisiä lauantaina.....	45
Vastuulisiä	45
Myymälänhoitajan sijaisuuslisä.....	46

	Kylmä- ja pakkashuonelisä.....	46
	Hälytysraha.....	46
13 §	Varastotyöntekijät.....	47
	Harjoittelu aika.....	47
	Iltalisä.....	47
	Yölisä.....	47
	Lauantailisä.....	47
	Olosuhdelisät.....	48
	Pakastevarastolisä.....	48
	Työryhmän vanhin (nokkamies).....	48
	Hälytysraha.....	49
14 §	Konttorityöntekijät.....	49
	Harjoittelu aika.....	49
	Työaikalisät.....	49
	Vaativuustasot.....	49
15 §	Muut ammattiryhmät.....	50
	Pika- ja noutotukkutyöntekijät.....	50
	Vahtimestarit.....	50
	Lähetit.....	50
	Korjausompelijat.....	50
	Siivoojat.....	50
5. POISSAOLOT.....		51
16 §	Sairastuminen.....	51
	Palkanmaksun edellytykset.....	51
	Ilmoitusvelvollisuus ja lääkärintodistus.....	51
	Palkanmaksu.....	52
	Sairauden uusiutuminen.....	53
	Karanteeni.....	54
	Alle 37,5 tuntia tekevät.....	54
17 §	Tilapäinen poissaolo.....	55
	Äkillinen sairaus perheessä.....	55
	Vihkiminen ja merkkipäivä.....	56
	Kuolema ja hautajaiset.....	56
	Kutsunta ja kertausharjoitukset.....	56
	Yhteiskunnallinen toiminta.....	57
	Vaikeasti sairas lapsi.....	57
	Vuosilomaedut.....	57
18 §	Lääkärintarkastukset.....	57

	<i>Palkanmaksun edellytykset</i>	57
19 §	Lapsen syntymä	58
	<i>Perhevapaat</i>	58
	<i>Ilmoitusajat</i>	59
	<i>Vapaan ajankohdan muuttaminen</i>	60
	<i>Työskentely vapaan aikana</i>	60
6.	VUOSILOMA	61
	20 § Vuosiloma	61
	<i>Loman pituus</i>	61
	<i>Loman antaminen</i>	62
	<i>Loma ja vapaapäivä</i>	62
	<i>Lisät</i>	63
	<i>Lomapalkan ja lomakorvauksen maksaminen</i>	63
	<i>Alle 37,5 tuntia tekevät</i>	64
	21 § Lomaraha	66
	<i>Maksamisedellytykset</i>	66
	<i>Suuruus</i>	67
	<i>Maksamisaika</i>	68
	<i>Lomarahan vaihtaminen vapaaksi</i>	68
	<i>Hoitovapaa</i>	69
	<i>Varusmiespalvelus</i>	69
	<i>Työsuhteen päätyminen loman aikana</i>	69
	<i>Eläkkeelle siirtyminen</i>	70
	<i>Takaisinperintä</i>	70
	<i>Alle 37,5 tuntia tekevät</i>	70
7.	MATKAT	70
	22 § Matkakustannukset	70
	<i>Matkakustannukset</i>	70
	<i>Yrityksen matkustussääntö</i>	70
	<i>Päiväraha</i>	70
	<i>Ateriakorvaus</i>	71
8.	TYÖPAIKKAKOHTAINEN SOPIMINEN	71
	23 § Työpaikkakohtainen sopiminen	71
9.	ERINÄISET MÄÄRÄYKSET	72
	24 § Erinäiset määräykset	72

Noudatettavat sopimukset	72
Jäsenmaksuperintä	72
Kokoontuminen työpaikalla	72
Luottamusmies	72
Perehdyttäminen	73
Ryhmähenkivakuutus	73
Työasut - myyjät	73
Työasut - varastotyöntekijät	73
Kassavaje	73
10. NEUVOTTELUJÄRJESTYS JA TYÖRAUHA	74
25 § Erimielisyydet	74
Paikalliset neuvottelut	74
Liittoneuvottelut	74
Neuvottelujen toteutus	74
Työtuomioistuin	74
26 § Työrauha ja sopimusrikkomukset	74
11. VOIMASSAOLO	75
27 § Sopimuksen voimassaolo	75
Merkittävät poikkeamat taloudellisessa kehityksessä	75
HUOLTO- JA LIIKENNEASEMATYÖNTEKIJÄT	78
1 § Ulottuvuus	78
2 § Sunnuntaityö	78
3 § Palkat	78
Harjoittelu aika	78
Palkkaryhmät	79
Huolto- ja liikenneaseman ravintolatyöntekijä	79
Vastaavan hoitajan sijaisuus	79
Huolto- ja liikenneaseman ravintolaesimies	80
Huoltoasentajien vaativuustasot	80
4 § Lisät	80
Kielillisä	81
Hälytysraha	81
5 § Työasut	81
PROVISIOPALKKAISET MYYJÄT	82
1 § Henkilökohtainen provisiopalkka	82

2 § Keskimääräinen päiväpalkka	82
TUKKUMYYJÄT JA OSTAJAT	83
1 § Ulottuvuus	83
2 § Vaativuustasot.....	83
3 § Muut määräykset	84
KIOSKIMYYJÄT.....	85
1 § Ulottuvuus	85
2 § Palkat	85
3 § Ilta- ja yölisä.....	85
Ilta- ja yölisä.....	85
Yölisä.....	85
Ilta- ja yölisät sunnuntaina.....	85
4 § Työaika.....	85
5 § Sunnuntaityö.....	86
SOMISTAJAT	87
1 § Ulottuvuus	87
2 § Työpalkat.....	87
Palvelusaika.....	87
Vaativuustasot.....	87
Erityisen vaativa somistus.....	87
Työkohtaisuuslisä	88
Kielilisiä.....	88
3 § Työasut	88
ASENTAJAT JA HUOLTOMIEHET.....	89
1 § Ulottuvuus	89
2 § Ohjeelliset ansioluvut ja vähimmäispalkka.....	89
Vaativuustasot.....	89
Vähimmäispalkka.....	90
3 § Matkakustannukset	90
4 § Lomaraha.....	91
YÖTYÖ	92
1 § Ulottuvuus	92
2 § Yötyö	92

VÄKIVALLAN UHKA	93
1 § Arviointi	93
2 § Torjunta ja jälkihoito	93
3 § Yksintyöskentely	94
TYÖAJAN LYHENNYS.....	95
1 § Soveltamisala	95
2 § Lyhennysmallit.....	95
3 § Lyhennys vapaapäivinä	95
<i>Ansainta.....</i>	<i>95</i>
<i>Vapaapäivien antaminen.....</i>	<i>96</i>
<i>Arkipyhäviikon työajan lyhennys</i>	<i>96</i>
<i>Poissaolot ja vuosiloma</i>	<i>96</i>
<i>Työsuhteen päättymisen.....</i>	<i>96</i>
4 § Lyhennys paikallisesti sopien.....	97
YKSILÖLLISET TYÖAJAT	98
A. Viikkotyöaika 36 tuntia 15 minuuttia.....	98
B. Työaikapankki	100
LISÄTYÖN TARJOAMINEN	102
1. Yksilöllinen työaikatarkastelu	102
2. Yrityskohtainen työaikatarkastelu	102
3. Henkilöstöpankki tai muu lisätyön tarjoamiseen liittyvä yrityskohtainen järjestely.....	103
VARASTOTYÖN SUORITUSPALKKAUS.....	105
ERIMIELISYYSMUISTIO.....	106
TYÖSOPIMUSLOMAKE	107
Työsopimuslomakkeen täyttämisohteja	108
LUOTTAMUSMIESSOPIMUS	111
Johdanto	111
1 § Sopimuksen soveltamisala.....	111
2 § Luottamusmiehen tehtävät	112
3 § Luottamusmiehen valinta	112
<i>Yleistä</i>	<i>112</i>

Luottamusmiehet.....	112
Ilmoitukset työnantajalle.....	114
Muutostilanteet.....	114
4 § Luottamusmiehelle annettavat tiedot	114
5 § Työstävapautus ja työskentelypuitteet.....	115
Työstävapautus.....	115
Työstävapautusaika ja ajankäyttö	115
Työskentelypuitteet.....	117
6 § Ansiomenetyksen korvaus	117
Ansiomenetyksen korvaus	117
Matkakustannukset.....	117
Luottamusmieskorvaus.....	118
Pääluottamusmiehen ansiokehitys	118
7 § Luottamusmiehen koulutus.....	119
8 § Työsuhdeturva	119
Syrjintäkielto.....	119
Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet.....	120
Yksilösuoja.....	120
Ehdokassuoja.....	120
Jälkisuoja.....	121
Pääluottamusmies ja liikkeen luovutus.....	121
Korvaukset	121
9 § Neuvottelujärjestys.....	121
10 § Sopimuksen voimassaolo	121
YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN SOVELTAMISOHJEET	122
1 § SOVELTAMISALA	122
2 § YHTEISTOIMINTA TYÖSUOJELUSSA.....	122
2.1. Työpaikkakäsite.....	122
2.2. Työsuojeluyhteistoiminta.....	122
2.3. Työsuojeluvaltuutettu	122
2.4. Päätyösuojeluvaltuutettu	122
2.5. Työsuhdeturva.....	123
2.6. Työsuojeluasiamies	124
2.7. Työsuojelutoimikunta	125
2.8. Yksintyöskentely	125
2.9. Työsuojeluvaltuutetun työstävapautusaika.....	125
2.10. Työsuojeluvaltuutetun korvaus	127

3 § NEUVOTTELUJÄRJESTYS	129
4 § VOIMASSAOLO	129
KOULUTUSSOPIMUS	130
1 § Koulutustyöryhmä	130
2 § Ammattiyhdistyskoulutus	130
<i>Kurssien hyväksyminen</i>	130
<i>Osallistumisoikeus</i>	130
<i>Ilmoitusvelvollisuus</i>	131
<i>Korvaukset</i>	131
<i>Muut edut</i>	131
3 § Yhteinen koulutus	132
4 § Ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleen koulutus	132
5 § Voimassaolo	132
PALKKALIITE 1.5.2014–29.2.2016	133
1. VUOSIPORTAAT	133
2. VAATIVUUSTASOJEN YLEISKUVAUS	133
3. KONTTORITÖIDEN VAATIVUUSTASOT	136
4. PALKKARYHMÄT	138
5. TAULUKKOPALKAT 1.6.2013–31.8.2014	142
6. TAULUKKOPALKAT 1.9.2014–31.8.2015	146
7. TAULUKKOPALKAT 1.9.2015–29.2.2016	150
8. LISÄT 1.5.2014–29.2.2016	154

AAKKOSELLINEN HAKEMISTO

A	Aattoiltalisä	44, 47, 49, 50, 81
	Aattovapaa	29, 30
	Adoptiovapaa	58
	Ammatillinen koulutus	132
	Ammatillinen tutkinto	40
	Ammatillinen oppilaitos	42
	Arkipyhäviikon työajan lyhennys	
	- 37,5 tuntia tekevät	30, 31, 34
	- alle 37,5 tuntia tekevät	32, 31
	- yli 37,5 tuntia tekevät	37, 31, 96
	- yksilölliset työajat:	
	viikkotyöaika 36 t 15 min	98
	alle 36,25 tuntia tekevät	99
	Asentaja	89-91
	Asevelvollisuus	39, 56, 69
	Ateriakorvaus	71, 90
E	Erimielisyydet, erimielisyysmuistio	74, 106
	Esimies, huolto- ja liikenneasema	80
H	Hammassairaus	57
	Harjoittelijat	
	- huolto- ja liikenneasematyöntekijät	78
	- konttorityöntekijät	49, 42
	- myyjät	43, 42
	- somistajat	87
	- varastotyöntekijät	47, 42
	Hautajaiset	56
	Henkilöstöpankki	103, 104
	Hoitovapaa	58-60, 39, 66, 69
	Huoltomies	89-91
	Hälytysraha: myymälä, varasto, huoltamo	46-47, 49, 81
	Hätätyö	27
I	Iltaisiä	
	- huolto- ja liikenneasematyöntekijät	80, 81, 44

- kioskimyyjät	85
- konttorityöntekijät	49, 44
- myyjät ja myymälätyöntekijät	44
- siivoajat (ei huoltoaseman siivoaja)	50
- vahtimestarit	50, 44, 47
- varastotyöntekijät	47, 44
Inventaarillisä: myyjät ja myymälätyöntekijät	44
Irtisanominen, -sanoutuminen	20-22
Isyyvapaa	58-60, 39, 66

J Jakaja

- keskimääräinen päiväpalkka (provisio)	82
- kuukausipalkkaisen tuntipalkka	42
- provisiopalkkaisen tuntipalkka	82
- suhteutetun kk-palkan tuntipalkka	42
- työpäivän palkka	41
- vuosiloman päiväpalkka	63
Jäsenmaksuperintä	72

K Kahvitauko

Kahvitauko	33, 94
Karanteeni	54
Karenssiaika	52
Kassavaje	73
Kertausharjoitukset	56, 57
Kielillisä	40
- huolto- ja liikenneasematyöntekijät	81
- somistajat	88
Kilometrikorvaus, asentajat ja huoltomiehet	90
Kioskimyyjä	85-86, 26, 29
Koeaika	19, 107, 108
Kokoontuminen työpaikalla	72
Korjausompelija	50
Koululaispalkka	42
Koulutus	40
Koulutussopimus	130-132
- ammatillinen koulutus	132
- ammattiyhdistyskoulutus	130, 131
- korvaukset	132
- koulutustyöryhmä	130

- osallistumisoikeus	130, 131
- yhteinen koulutus	132
Kuittaus	19, 21, 22
Kuntien kalleusluokitus	140
Kuolemantapaus	56
Kutsunta	56
Kuukausipalkan jakaja	
- tuntipalkka	42
- työpäivän palkka	41
- vuosiloman päivämäärä	63
Kuukausipalkan suhteutus	42
Kylmähuoneelisiä: myyjät	46
L Lapsen sairastuminen	55-57
Lauantailisiä	
- konttorityöntekijät	49, 45
- myyjät ja myymälätyöntekijät	45
- vahtimestarit	50, 44-45, 47
- varastotyöntekijät	47, 45
Lisätyö	33, 102-104
Liukuva työaika	27, 49
Lomapalkka	63
- alle 37,5 tuntia tekevät	64-66
Lomaraha	66-70
- alle 37,5 tuntia tekevät	70
- asentajat ja huoltomiehet	91
Lomautus	22, 120, 124
Luottamustoimet (kunnalliset ja valtiolliset)	57
Luottamusmiessopimus	111-121
- annettavat tiedot	114, 115
- korvaukset	117, 118
- koulutus	119
- työskentelypuitteet	117
- työstävapautus	115-117
- työsuhdeturva	119-121
- valinta	112-114
Lähetit	50
Lääkärintarkastukset	57, 58

M	Matkakustannukset	57, 70, 90, 91, 117, 132
	Merkkipäivä (50-, 60-vuotta)	56
	Myyjäryhmät	43
	Myymäläautotyöntekijä.....	32
	Määräaikainen työsopimus	19, 22, 107, 108
N	Nokkamies.....	48, 49
	Noutotukkutyöntekijä.....	50
O	Olosuhteissa: varastotyöntekijät.....	48
	Ostajat	83, 84
P	Paikallinen sopiminen	
	- olosuhteissa	48
	- ruokatauko	32
	- sairausajan palkka	53
	- työasujen huolto, myyjät	73
	- työhönsidonnaisuusaika	26
	- vuosityöajan lyhennys.....	95, 97
	Pakastevarastollisä: varastotyöntekijät	48
	Pakkashuonellisä: myyjät ja myymälätyöntekijät.....	46
	Palvelusaika	39
	- somistajat	87
	Perehdyttäminen	73
	Perhevapaat	58–60
	Pikatukkutyöntekijä.....	50
	Poissaolot, tilapäiset	55–57
	- hautajaiset	56
	- kertausharjoitukset.....	56
	- kuolemantapaus.....	56
	- kutsunta.....	56
	- lapsen sairaus	55–57
	- lääkärintarkastukset (kutsunta)	56
	- merkkipäivä (50-, 60-vuotta)	56
	- perheenjäsenen sairaus	55
	- vihkiäiset	56
	- yhteiskunnallinen toiminta.....	57
	Provisio	82
	Purku	19, 22, 120

Päiväpalkka	
- kuukausipalkkaiset	41
- provisiopalkkaiset	82
Päiväraha	70, 58
Päälähtämismies	112
Päätyösuojeluvaltuutettu	122, 123
Pöytäkirjat	
- Asentajat ja huoltomiehet	89-91
- Huolto- ja liikenneasematyöntekijät	78-81
- Kioskimyyjät	85-86
- Lisätöiden tarjoaminen	104
- Provisiopalkkaiset myyjät	82
- Somistajat	87-88
- Tukkumyyjät ja ostajat	83-84
- Työajan lyhennys	95-97
- Varastotyön suorituspalkkaus	105
- Väkivallan uhka	93-94
- Yksilölliset työajat	98-103
- Yötyö	92
R Ravintolatyöntekijä, huolto- ja liikenneasema	79
Ruokatauko	32, 94
Ryhmähenkivakuutus	73
S Sairastuminen	51-55
- alle 10-vuotias lapsi	55, 56
- perheenjäsenet	55
Seulontatutkimukset, mammografia, papakoe	58
Siirto: tilapäinen	40
Siirto: pysyvä	40
Siivooja	50, 78
Sijaisuuslisä	46
Somistaja	87, 88
Suhteutettu kuukausipalkka	42, 24
Sunnuntaityö	37, 38, 78, 86, 107, 109
Sunnuntaivapaa	29
Suorituspalkkaus, varastotyö	105

T	Tasoittumisjärjestelmä.....	24
	Tauot	
	- kahvitauko.....	33
	- myymäläkassa, ylimääräinen tauko	33
	- ruokatauko.....	32
	- yksintyöskentely.....	94
	Tukkumyyjä.....	83, 84
	Työaikapankki	100, 101
	Työajan lyhennysmallit, vuosityöaika	95
	Työasut	
	- myyjät	73
	- huolto- ja liikenneasematyöntekijät	81
	- somistajat	88
	- varastotyöntekijät.....	73
	Työhönsidonnaisuusaika	26
	Työkohtaisuuslisä	40
	- somistajat	88
	Työnjohto-oikeus	18
	Työpaikkakohtainen sopiminen	71
	- 10-tuntiset päivät.....	23, 24
	- henkilöstöpankki.....	102
	- konttoritt. arkipyhälyhennys tas.järjestelmässä	30
	- konttoritt. vapaapäivien yhd. tas.järjestelmässä	30
	- lisätyön tarjoamismallit	104
	- lomapalkan maksuajankohta.....	68
	- lomarahen maksuajankohta	68
	- sunnuntaivapaiden lukumäärä.....	29
	- työaikapankin käyttö.....	100
	- viikkotyöaika 36 t 15 min (sis. arkipyhälyh.)	98
	- viikonloppuvapaiden lukumäärä.....	29
	- vuorokausilevon pituus	27
	Työpalkat.....	39-42
	-alle 37,5 tuntia tekevät	42
	Työrauha	74
	Työsopimus	19
	Työsopimuslomake ja täyttämishoje	107-110
	Työvuoroluettelo	24-26
	Työturvallisuus: yksintyöskentely	93, 94

V	Vahtimestari.....	50
	Vanhempainvapaa.....	58-60, 39, 66
	Vanhentuminen	
	- lisä- ja ylityökorvaukset	37
	- sunnuntaityökorvaukset	38, 37
	Vapaapäivä	27-32
	- alle 37,5 tuntia tekevät	28
	- kioskimyyjät	85
	- siivoojat	50
	Varallaolo	27
	Varusmiespalvelus	39, 56, 69
	Vastaava hoitaja.....	80
	Vastuulisä: myyjä.....	45, 46
	Vihkiäiset	56
	Viikonloppuvapaa.....	28, 29
	Vuorokausilepo.....	27
	Vuosiloma.....	61-66
	Vuosityöajan lyhennys	95-97
Y	Yhteistoimintasopimuksen soveltamisohjeet.....	122-129
	- työsuojeluvaltuutetun korvaukset.....	127-129
	- työpaikkakäsite.....	122
	- työstä vapautus.....	125-127
	- työsuhdeturva.....	123
	- työsuojelutoimikunta	125
	- työsuojeluvaltuutettu	122
	Yksintyöskentely.....	93, 94
	Ylityö	33, 35, 37
	Yölisä	
	- huolto- ja liikenneasematyöntekijät	80, 81, 45
	- kioskimyyjät	85
	- myyjät ja myymälätyöntekijät.....	45
	- siivoojat (ei huoltoaseman siivooja)	50
	- varastotyöntekijät	47
	- vahtimestarit	50, 45, 47
	Yötyö.....	27, 92
Ä	Äitiysvapaa.....	58-60, 39, 66

KAUPAN TYÖEHTOSOPIMUS

1. SOVELTAMISALA

1 § Sopimuksen ulottuvuus

1. Sopimusta noudatetaan yrityksessä, jonka toimialana on
 - a. vähittäiskauppa
 - b. tukkukauppa
 - c. agentuuritoiminta
 - d. kioskikauppa
 - e. huolto- ja liikenneasematoiminta
 - f. kaupan palvelu- ja tukitoiminta
 - g. konevuokraus.
2. Sopimus koskee työaikalain alaisia työntekijöitä.

2. TYÖSUHDE

2 § Työnjohto

1. Työnantaja johtaa ja jakaa työtä.
2. Työnantaja ottaa ja erottaa työntekijät.
3. Määrätynlaiseen työhön otettu työntekijä on velvollinen tarpeen vaatiessa tekemään muutakin ammattiinsa kuuluvaa tai siihen rinnastettavaa työtä.
4. Järjestäytymisoikeus on molemmin puolin loukkaamaton.

3 § Työsopimus ja koeaika

1. Kirjallisessa työsopimuksessa tulee olla mallilomakkeen (s. 107) ja sen täyttöohjeiden mukaiset vähimmäistiedot.
2. Koeajasta on sovittava työsopimuksessa.
3. Koeajan pituus on enintään 4 kuukautta, ellei työsopimuslain 1:4 §:n perusteella ole muuta sovittu.
4. Koeaikana sopimus voidaan molemmin puolin purkaa irtisanomisaikaa noudattamatta.
5. Työntekijän palatessa kohtuullisessa ajassa aikaisemman työnantajansa palvelukseen ja entisen kaltaiseen työhön koeaikaa ei sovelleta, ellei siihen ole erityistä syytä.

4 § Määräaikainen työsopimus

1. Määräaikaisen työsopimuksen tekeminen määräytyy työsopimuslain 1:3 §:n mukaan (ks. s. 108).
2. Sopimuksen päättymisajankohdan on oltava työntekijän tiedossa hyvissä ajoin, kuitenkin vähintään viikkoa ennen, jos mahdollista.
3. Päättäessään työsuhteen ennen määräaikaa työntekijä korvaa työnantajalle aiheuttamansa vahingon.

Korvaus on 2 viikon palkka tai laiminlyödyn työkauden ollessa lyhyempi sitä vastaava määrä.

Korvauksen kuittaaminen määräytyy työsopimuslain 2:17 §:n mukaan.

4. Päättäessään työsuhteen ennen määräaikaa työnantaja korvaa työntekijälle aiheuttamansa vahingon työsopimuslain 12:2 §:n mukaan.

5 § Työsuhteen päätyminen ja lomautus

Irtisanomisaika

1. Työnantajan noudattama irtisanomisaika on:

työsuhteen jatkuttua	irtisanomisaika
enintään vuoden	14 päivää
yli vuoden–enintään 4 vuotta	1 kuukausi
yli 4–enintään 8 vuotta	2 kuukautta
yli 8–enintään 12 vuotta	4 kuukautta
yli 12 vuotta	6 kuukautta

2. Työntekijän noudattama irtisanomisaika on:

työsuhteen jatkuttua	irtisanomisaika
enintään 5 vuotta	14 päivää
yli 5 vuotta	1 kuukausi

3. Irtisanomisaika alkaa kulua irtisanomista seuraavasta päivästä.

Esimerkki 1.

a. Irtisanomisaika 14 vrk

Työsuhde irtisanottiin maanantaina 13.1.

Irtisanomisaika alkaa tiistaina 14.1.

Työsuhteen viimeinen päivä on maanantai 27.1.

b. Irtisanomisaika kuukausina

Kun irtisanomisaika lasketaan kuukausina, työsuhde päättyy järjestysnumeroltaan samana päivänä, kun irtisanominen on suoritettu.

Jos vastaavaa päivää ei ole siinä kuussa, jossa määräaika päättyisi, työsuhde päättyy kuukauden viimeisenä päivänä.

Irtisanomisaika 1 kk:

Työsuhde irtisanottiin 1.3. Irtisanomisaika alkaa kulua 2.3.
Työsuhteen viimeinen päivä on 1.4.

1.3. <————— 1 kk —————> 1.4.
irtisanominen työsuhteen viimeinen päivä

Irtisanomisaika 2 kk:

31.12. <————— 2 kk —————> 28.2.
irtisanominen työsuhteen viimeinen päivä

4. Työsopimus irtisanotaan todistettavasti.

5. Irtisanomisen syy ja työsuhteen päättymisaika on vaadittaessa ilmoitettava työntekijälle viivytyksettä kirjallisesti.

Korvaukset

6. Työntekijän, joka ei noudata irtisanomisaikaa, on korvattava työnantajalle noudattamatta jätetyn irtisanomisajan palkka.

Korvauksen kuittaaminen määräytyy työsopimuslain 2:17 §:n mukaan.

Esimerkki 2.

Työntekijä irtisanoi toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksensa ja lähti välittömästi noudattamatta kuukauden irtisanomisaikaa. Työntekijän kuukausipalkka on 1 610 euroa.

Työntekijä on velvollinen maksamaan korvauksena työnantajalle noudattamatta jätetyn irtisanomisajan palkkaa vastaavan määrän eli 1 610 euroa. Työnantajalla on oikeus kuitata nettolopputilistä 1/3.

Työntekijällä on palkkasaatavaa työnantajalta 855 euroa ja lomakorvausta 935 euroa eli yhteensä 1 790 euroa. Ennakonpidätys lopputilistä on 530 euroa.

Nettolopputilistä (1 790 euroa - 530 euroa) 1 260 euroa työnantaja saa kuitata omaa korvaussaatavaa 1/3 eli 420 euroa. Työnantajalle jää vielä korvaussaatavaa työntekijältä 1 190 euroa.

7. Työnantajan, joka ei noudata irtisanomisaikaa, on maksettava työntekijälle noudattamatta jätetyltä irtisanomisajalta täysi palkka.

Esimerkki 3.

Työnantaja irtisanoi 1.8. työntekijän 3 kuukauden irtisanomisajalla. Työnantaja päätti työntekijän työsuhteen 31.8. yrityksen lopettaessa silloin toimintansa. Irtisanomisajan palkan ja tältä ajalta kertyvän lomakorvauksen työnantaja joutuu maksamaan 1.11. saakka.

Työsuhteen purkaminen

8. Työsuhteen purkaminen määräytyy työsopimuslain 8:1 §:n mukaan. Purettaessa työsuhde se päättyy välittömästi.

Lomautus

9. Toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen otettu työntekijä voidaan lomauttaa 14 päivän ilmoitusajalla.

Määräaikaiseen työsuhteeseen otettu työntekijä voidaan lomauttaa työsopimuslain 5:2 §:n mukaan.

10. Lomautuksen ennakkoselvitys, työntekijän kuuleminen ja lomautus-ilmoitus määräytyvät työsopimuslain 5:3 ja 5:4 §:n mukaan.

11. Lomautettu työntekijä voi irtisanoutua työsopimuslain 5:7 §:n mukaan.

3. TYÖAIKA

6 § Työaika

Työajasta sopiminen

1. Työsopimuksessa sovitaan keskimääräisestä vähimmäisviikkotyöajasta.

Alle 37,5 tuntia tekevän viikkotyöajan ollessa ilman perusteltua syytä työsopimuksessa sovittua työaikaa pidempi se sovitaan todellista viikkotyöaikaa vastaavaksi.

Säännöllisen työajan järjestäminen

2. Työviikko alkaa maanantaina kello 00.00, ellei paikallisesti toisin sovita.

3. Säännöllinen työaika voidaan järjestää seuraavasti:

a. Yhden viikon aikana

Työaika on enintään 9 tuntia vuorokaudessa ja enintään 37,5 tuntia viikossa.

Esimerkki 4.

Työvuorot	Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht. t
	8	7,5	6	7	9	-	-	37,5 t

Työpaikkakohtaisesti sopien (23 §:n mukaan, s. 71) säännöllinen työaika voi olla enintään 10 tuntia vuorokaudessa. Jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

b. Usean viikon jaksossa

Työnantaja laatii etukäteen työajan tasoittumisjärjestelmän, jonka aikana viikkotyöaika tasoittuu enintään 37,5 tuntiin.

Tasoittumisjakso voi olla enintään 26 viikkoa.

Säännöllinen työaika ei saa ylittää 9 tuntia vuorokaudessa eikä 48 tuntia viikossa.

Käytettäessä tasoittumisjärjestelmää voi 3 viikon jaksossa olla enintään 9 yli 8 tunnin työpäivää.

Työpaikkakohtaisesti sopien (23 §:n mukaan, s. 71) säännöllinen työaika voi olla enintään 10 tuntia vuorokaudessa. Jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

Tasoittumisjärjestelmä

4. Työnantajan laatimaan työajan tasoittumisjärjestelmään merkitään:

- tasoittumisjakson pituus,
- kokonaistyöaika sekä
- jakson alkamis- ja päättymispäivä.

Valmistellessaan tai aikoessaan muuttaa työajan tasoittumisjärjestelmää työnantajan on varattava luottamusmiehelle, tai jollei sellaista ole valittu, työntekijöille tilaisuus esittää mielipiteensä. Luonnokseen perehtymiseen on varattava riittävä aika.

Käytettäessä työajan tasoittumisjärjestelmää työnantaja ja luottamusmies selvittävät työaikasuunnittelun lähtökohtia sekä suhteutetun kuukausipalkan käyttömahdollisuuksia.

Työajan tasoittumisjärjestelmä annetaan tiedoksi viimeistään 2 viikkoa ennen tasoittumisjakson alkamista. Työajan tasoittumisjakson ollessa vähintään 9 viikkoa työajan tasoittumisjärjestelmä annetaan tiedoksi viimeistään 3 viikkoa ennen tasoittumisjakson alkamista.

Työvuoroluettelo

5. Työnantajan laatimaan työvuoroluetteloon merkitään:

- työntekijän säännöllisen työajan alkaminen ja päättyminen,
- päivittäiset lepoajat sekä
- tasoittumisjakson jäljellä oleva viikkojen ja työtuntien määrä sekä näistä laskettu keskimääräinen viikkotyöaika.

Työvuoroluettelo laadittaessa on työntekijälle varattava tilaisuus esittää mielipiteensä.

Työvuoroluettelo laadittaessa vältetään epätarkoituksenmukaisen lyhyitä työvuoroja.

Alle 4 tunnin työvuorota ei tule käyttää, elleivät työntekijän tarpeet tai muu perusteltu syy tätä edellytä.

Työajan sijoittelun ja vapaapäivien tulisi vaihdella työntekijöiden kesken.

Työvuoroluetteloa voidaan muuttaa työaikalain mukaan.

Työvuoroluettelo annetaan tiedoksi viimeistään 2 viikkoa ennen työviikon alkamista.

Työajan tasoittumisjakson ollessa vähintään 9 viikkoa työvuoroluettelo annetaan tiedoksi viimeistään 3 viikkoa ennen työviikon alkamista.

Esimerkki 5.

10 viikon mittainen työajan tasoittumisjärjestelmä ajalle 25.5.–2.8.2015. Jaksoon sisältyy 1 työaikaa lyhentävä arkipyhä.

Kokoaikaisen työntekijän työaikaa lyhennetään 7,5 tunnilla, joten jakson kokonaistyöaika on $10 \times 37,5 \text{ t} - 7,5 \text{ t} = 367,5 \text{ t}$.

Alle 37,5 tuntia tekeville maksetaan tehtyjen työtuntien lisäksi arkipyhäviikon lyhennyskorvaus.

Koska jakson pituus on vähintään 9 viikkoa, tasoittumisjärjestelmä on oltava nähtävillä 3 viikkoa ennen jakson alkua eli viimeistään 3.5.2015.

Työntekijät	Työsopimus-tunnit / viikko	Jakson kokonaistyöaika
Työntekijä A	37,5 tuntia / viikko	367,5 tuntia
Työntekijä B	30 tuntia / viikko	300 tuntia
Työntekijä C	20 tuntia / viikko	200 tuntia

Esimerkki 6.

Työvuorot tasoittumisjärjestelmän ensimmäiselle viikolle

- työaika enintään 9 t/vrk ja 48 t/vko
- enintään 9 yli 8 työtunnin päivää 3 viikossa
- paikallisesti sovittu 30 minuutin ruokatauoista (r)

Työvuoroluettelo ajalle 25.5. - 31.5.2015, tiedoksi viimeistään 3.5.2015.

	Ma 25.5.	Ti 26.5.	Ke 27.5.	To 28.5.	Pe 29.5.	La 30.5.	Su 31.5.	Yht.	Jäljellä tunteja / viikkoja, keskimäärin t / vko
tt A	V	09 (r) 17.30	13 (r) 21	12 (r) 21	12 (r) 21	10 (r) 17.30	12 16	43,5 t	324 t / 9 vkoa, keskim. 36 t / vko
tt B	13 (r) 21	13 (r) 21	V	V	9 (r) 17.30	10 (r) 18	08 (r) 17	39 t	261 t / 9 vkoa, keskim. 29 t / vko
tt C	08 (r) 16	10 (r) 18	9 (r) 17.30	08 (r) 17	V	08 (r) 16	V	38 t	162 t / 9 vkoa, keskim. 18 t / vko

Työhönsidonnaisuusaika

6. Työhönsidonnaisuusaika vuorokaudessa on, ellei paikallisesti toisin sovita:

- enintään 9 tuntia säännöllisen työajan ollessa 8 tuntia tai lyhyempi
- enintään 10 tuntia säännöllisen työajan ollessa yli 8 tuntia
- enintään 11 tuntia säännöllisen työajan ollessa yli 9 tuntia.

Määräys koskee myyjää ja myymälätyöntekijää, huolto- ja liikenneasema-työntekijää sekä kioskimyyjää.

Liukuva työaika

7. Käytettäessä liukuvaa työaika säännöllinen vuorokautinen työaika voi olla enintään 11 tuntia.

Vuorokausilepo

8. Vuorokausilevon tulee olla vähintään 11 tuntia.

Työnantaja ja työntekijä voivat sopia vuorokausilevosta toisin (23 §:n mukaan, s. 71). Sen tulee kuitenkin olla vähintään 7 tuntia.

Muut työaikajärjestelyt

9. Osapuolet ovat sopineet seuraavista työaikajärjestelyistä:

Viikkotyöaika yli 37,5 tuntia	(s. 95)
Viikkotyöaika 36 tuntia 15 minuuttia	(s. 98)
Työaikapankki	(s. 100)
Henkilöstöpankki	(s. 103).

10. Varallaolo ja hätätyö määräytyvät työaikalain mukaan.

11. Yötyö määräytyy yötyöpöytäkirjan (s. 92) ja työaikalain 26 §:n mukaan.

7 § Vapaat

Vapaapäivät

1. Työntekijällä on työaikalain viikoittaisen vapaa-ajan lisäksi 1 vapaapäivä.

Työviikko on keskimäärin 5-päiväinen.

Konttorityöntekijällä vapaapäivä on kiinteä vapaapäivä ja jos mahdollista lauantai.

Vapaapäivä voidaan antaa tasoittumisjärjestelmän aikana yhdistämällä vapaapäiviä yhdenjaksoiseksi vapaaksi. Konttorityöntekijän vapaapäivien yhdistäminen edellyttää työpaikkakohtaista sopimista (23 §:n mukaan, s. 71).

Työvuoroluettelo laadittaessa vapaapäivien välissä voi olla enintään 9 työpäivää.

Poissaolot eivät muuta työvuoroluettelon mukaisia vapaapäiviä.

Esimerkki 7.

Työvuoro- luettelo:	Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
	T	V	T	T	T	T	V
	Sairausloma						

Työvuoroluettelon mukainen vapaapäivä (V) jäi sairausloman sisään ja vapaapäivä katsotaan pidetyksi. Työntekijä palaa töihin torstaina.

Esimerkki 8.

Työvuoro- luettelo:	Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
	T	T	T	V	T	T	V
	Sairausloma						

Työvuoroluettelon mukainen vapaapäivä (V) on sairausloman ulkopuolella, joten työntekijä palaa töihin perjantaina.

Työnantaja ja alle 37,5 tuntia tekevä työntekijä voivat sopia työntekijän halutessa 6-päiväisestä työviikosta.

Vapaapäivien sijoittelu

2. Vapaapäivät sijoitetaan seuraavasti:

2.1. Viikonloppuvapaa

Työntekijällä on kalenterivuoden aikana vähintään 17 perjantai-lauantai, lauantai-sunnuntai tai sunnuntai-maanantai vapaapäivä-yhdistelmää.

Viikonloppuvapaaista vähintään 9 annetaan lauantai-sunnuntai vapaapäiväyhdistelmänä, ellei työntekijä työskentele vain viikonloppuisin.

Työpaikkakohtaisesti voidaan sopia (23 §:n mukaan, s. 71) viikonloppuvapaiden antamisesta muina arkipäivinä.

Jos työsuhde ei ole jatkunut koko kalenterivuotta, annetaan viikonloppuvapaita vastaavassa suhteessa.

Vuosilomalle sijoittuvat viikonloppuvapaat lasketaan saaduiksi viikonloppuvapaiksi.

Poissaolot eivät muuta työvuoroluettelon mukaisia vapaapäiviä.

2.2. *Sunnuntaivapaa*

Työntekijällä on kalenterivuoden aikana vähintään 22 työstä vapaata sunnuntaita, ellei toisin sovita 23 §:n (s. 71) mukaan. Jos työsuhde ei ole jatkunut koko kalenterivuotta, on työstä vapaita sunnuntaita vastaavassa suhteessa.

Työntekijälle annetaan sunnuntai tai kirkollinen juhlapäivä vapaaksi perustellusta perhesyystä hänen ilmoitettuaan siitä ennen työvuoroluettelon laatimista.

Edellä esitetty ei koske huolto- ja liikenneasematyöntekijöitä eikä kioskimyyjää.

Poissaolot eivät muuta työvuoroluettelon mukaisia vapaapäiviä.

2.3. *Aattovapaa*

Vakinaisella työntekijällä on seuraavista aatoista 2 vapaapäiviä:

- pääsiäislauantai
- juhannusaatto
- jouluaatto
- uudenvuodenaatto.

Konttorityöntekijällä vapaapäiviä ovat pääsiäislauantai, juhannusaatto ja jouluaatto.

Työsuhteen alkamisvuonna aattovapaat annetaan, jos työsuhde on alkanut ennen pääsiäisviikkoa.

Vuosilomalle sijoittuvat aattovapaat lasketaan saaduiksi aatto-
vapaiksi.

Poissaolot eivät muuta työvuoroluettelon mukaisia vapaapäiviä.

Työnantaja voi korvata aattovapaat maksamalla kyseisinä päivinä
tehdystä säännöllisestä työstä 100 %:lla korotettu palkka.

Arkipyhäviikon työajan lyhennys

3. Arkipyhäviikon 1 työajan lyhennys vähentää kyseisen viikon tai tasoit-
tumisjärjestelmän työpäivien määrää 1:llä ja työtuntien määrää 7,5:llä.

4. Työajan lyhennys toteutetaan antamalla vapaapäivä:

- arkipyhäviikolla
- 2 edeltävänä viikkona
- 2 seuraavana viikkona tai
- tasoittumisjärjestelmässä.

Konttorityöntekijän työajan lyhennys tasoittumisjärjestelmässä edellyttää
työpaikkakohtaista sopimista (23 §:n mukaan, s. 71).

Lauantain ollessa kiinteä vapaapäivä on se vapaa myös arkipyhäviikolla.

Esimerkki 9.

Yritys ei käytä työajan tasoittumisjärjestelmää:

Myyjän keskimääräinen viikkotyöaika on 37,5 tuntia. Arkipyhäviikko on
viikolla 14. Työajan lyhennys voidaan toteuttaa viikoilla 12–16 lyhentä-
mällä valitun viikon työpäivien määrää 1:llä ja viikkotyöaika 7,5 tunnilla.
Lyhennysviikolla työpäiviä on 4 ja viikkotyöaika on 30 tuntia.

Esimerkki 10.

Yritys käyttää työajan tasoittumisjärjestelmää:

Myyjän keskimääräinen viikkotyöaika on 37,5 tuntia. Arkipyhäviikko on
6 viikon tasoittumisjärjestelmän 3. viikolla.

6 viikon tasoittumisjärjestelmä:

Viikko	1	2	3	4	5	6	Työtuntien määrä
			Arkipyhäviikko				$225 - 7,5 = 217,5$ t

Lyhennys toteutetaan vähentämällä minkä tahansa viikon työpäivien määrää 1:llä ja jakson työtuntien määrää 7,5 tunnilla. Jakson normaali työpäivien määrä on $6 \times 5 = 30$ työpäivää. Jakson normaali tuntimäärä on $6 \times 37,5$ tuntia = 225 tuntia. Lyhennys toteutuu teettämällä jaksossa 29 työpäivää ja 217,5 tuntia.

5. Työaikaa lyhentävät:

- pitkäperjantai
- pääsiäismaanantai
- helatorstai
- juhannuspäivä.

Työaikaa lyhentävät myös maanantaista perjantaihin sijoittuvat:

- uudenvuodenpäivä
- loppiainen
- vapunpäivä
- itsenäisyyspäivä
- jouluaatto
- tapaninpäivä.

6. Työntekijä on oikeutettu arkipyhälyhennykseen edellyttäen, että työsuhde ennen arkipyhää on kestänyt vähintään kuukauden. Työsuhteen kesto koskeva ehto ei koske itsenäisyyspäivästä johtuvaa työajan lyhennystä.

Esimerkki 11.

Työsuhde on alkanut 24.11. Työsuhde on kestänyt jouluaattoon mennessä 1 kuukauden, joten työntekijä saa maanantaista perjantaille sijoittuvalta jouluaatolta arkipyhälyhennyksen.

Lisäksi työntekijä saa maanantaista perjantaihin sijoittuvalta itsenäisyyspäivältä työajan lyhennyksen.

7. Alle 37,5 tuntia tekeväälle annetaan arkipyhäviikon työajan lyhennys:
- rahakorvauksena tehtyjen työtuntien lisäksi lyhennysjakson tilissä tai
 - palkallisena vapaana lyhennysjakson aikana.

Rahakorvaus tai työajan lyhennys lasketaan jakamalla työ sopimuksessa sovittu viikkotyöaika 5:llä.

Esimerkki 12.

Työntekijän sovittu keskimääräinen viikkotyöaika on 20 tuntia. Arkipyhäviikon (esim. juhannusviikon) työajan lyhennys (4 tuntia) voidaan antaa kahdella tavalla:

- rahana:
Työntekijä tekee kyseisellä viikolla sovittun 20 tuntia ja saa palkan 24 tunnilta.
tai
- työajan lyhennyksenä:
Työntekijä tekee kyseisellä viikolla 16 tuntia ja saa palkan 20 tunnilta.

8 § Ruoka- ja kahvitauko

Ruokatauko

1. Säännöllisen työajan ollessa yhdenjaksoisesti yli 7 tuntia työntekijällä on vähintään tunnin ruokatauko.
2. Paikallisesti sopimalla voidaan ruokatauko:
 - lyhentää enintään 30 minuutilla tai
 - poistaa kokonaan, jolloin työntekijä voi ruokailla työaikana.
3. Ruokatauko ei ole työaikaa työntekijän saadessa poistua esteettömästi työpaikalta.
4. Myymäläautotyöntekijän ruokatauko voidaan poistaa, jos hän voi ruokailla työaikana.
5. Ruokataukoa ei saa sijoittaa välittömästi työpäivän alkuun tai loppuun.

Kahvitauko

6. Työpäivän pituuden ollessa:

alle 4 tuntia	ei kahvitaukoa
4 tuntia – alle 6 tuntia	1 kahvitauko
vähintään 6 tuntia	2 kahvitaukoa.

7. Kahden kahvitauon vaikeuttaessa töiden järjestelyjä annetaan 1 pidempi kahvitauko. Jatkuvasti kassalla työskentelevä työntekijä saa tällöin 1 ylimääräisen tauon, jonka aikana hänellä voidaan teettää muuta työtä.

9 § Lisä- ja ylityö

Lisätyö

1. Lisätyö on sovitun työajan lisäksi tehty työ enintään 40 tuntiin saakka viikossa.

Tehtyä lisätyötä ei voida vähentää jäljellä olevan tasoittumisjakson tunneista.

Ylityö

2. Ylityötä on 40 tuntia viikossa ylittävä työ.

3. Tasoittumisjärjestelmässä ylityötä on keskimäärin 40 tuntia viikossa ylittävä työ.

Lisä- ja ylityösuostumus

4. Työntekijän lisä- ja ylityösuostumus määräytyy työaikalain 18 §:n mukaan.

Vuorokaudessa yli 8 tuntia tai työvuoroluetteloon merkityn 8 tuntia pidemmän työajan lisäksi tehtävään työhön edellytetään työntekijältä työaikalain 18 §:n 1 momentin mukainen suostumus.

Korotettu palkka

5. Vuorokaudessa 10 tuntia tai viikossa 37,5 tuntia ylittävästä työstä maksetaan 50 %:lla korotettu palkka.

Kokoaikatyöntekijälle maksetaan arkipyhäviikon enimmäistyöajan ylittävästä työstä 50 %:lla korotettu palkka.

Kokoaikatyöntekijällä arkipyhäviikon enimmäistyöaika on 30 tuntia 1 arkipyhän lyhentäessä työaika ja 22,5 tuntia 2 arkipyhän lyhentäessä työaika.

6. Varastotyöntekijälle maksetaan vuorokaudessa 10 tunnin jälkeen 50 %:lla korotettu palkka ja 12 tunnin jälkeen 100 %:lla korotettu palkka.

Varastotyöntekijälle ei makseta ilta- ja yöisiä työajan ylittäessä 12 tuntia vuorokaudessa.

Muuten korotettu palkka maksetaan 5. kohdan mukaan.

7. Työaikalisia ei oteta huomioon peruspalkassa laskettaessa lisä- ja ylityökorvauksia. Työaikalisät maksetaan lisä- ja ylityön ajalta korottamattomina.

Korotettu palkka tasoittumisjaksossa

8. Tasoittumisjärjestelmässä tehdystä tuntimäärästä

- a. vähennetään yli 10 tuntia vuorokaudessa tehty työ, josta
 - maksetaan erikseen 50 %:lla korotettu palkka ja
 - varastossa 12 tunnin jälkeen 100 %:lla korotettu palkka.
- b. vähennetään tasoittumisjakson viikkojen enimmäistyöajat
 - viikkojen lukumäärä x 37,5 tuntia, josta vähennetään kokoaikatyöntekijän arkipyhälyhennysten lukumäärä x 7,5 tuntia.
- c. maksetaan erotuksesta 50 %:lla korotettu palkka.

Esimerkki 13.

37,5 tuntia tekevä

Työpaikalla on käytössä 12 viikon tasoittumisjärjestelmä, jolloin jakson viikkojen enimmäistyöaika on $(12 \times 37,5)$ 450 tuntia. Jaksoon sisältyy 1 arkipyhä.

Työntekijä on tehnyt jakson aikana 500 tuntia, joista yli 10 tuntia vuorokaudessa ylittäviä tunteja on 15. Tehdyistä tunneista vähennetään

erikseen 50 %:lla korvattavat yli 10 tuntia ylittävät tunnit (500 - 15), jolloin tunteja jää 485. Tästä tuntimäärästä vähennetään kyseisen jakson viikkojen enimmäistyöaika ($12 \times 37,5 - 7,5 = 442,5$), jolloin 50 %:lla korvattavia tunteja jää ($485 - 442,5$) 42,5.

Esimerkki 14.

Alle 37,5 tuntia tekevä

Alle 37,5 tuntia tekevän sovittu viikkotyöaika on 30 tuntia. Työpaikalla on käytössä 12 viikon tasoittumisjärjestelmä. Jakson sovittu tuntimäärä on (12×30) 360 tuntia. Jaksoon sisältyy 1 arkipyhä.

Työntekijä on tehnyt jakson aikana 500 tuntia, joista yli 10 tuntia vuorokaudessa ylittäviä tunteja on 15. Tehdyistä tunneista vähennetään erikseen 50 %:lla korvattavat 10 tuntia ylittävät tunnit (500 - 15), jolloin tunteja jää 485. Tästä tuntimäärästä vähennetään jakson viikkojen enimmäistyöaika ($12 \times 37,5$) 450 tuntia, jolloin 50 %:lla korvattavia tunteja jää 35. Tasoittumisjakson viikkojen enimmäistyöajan ja sovitun työajan erotuksesta ($450 - 360$) 90 tunnista maksetaan yksinkertainen tuntipalkka. Lisäksi maksetaan arkipyhäviikon lyhennyskorvauksena 6 tunnin palkka.

9. Tasoittumisjakson säännölliseen työaikaan lasketaan mukaan myös sellaiset tasoittumisjärjestelmässä ilmoitetut tunnit, joiden aikana työntekijä on ollut poissa työstä hyväksyttävästä syystä.

Korotetun palkan maksaminen tasoittumisjaksossa

10. Kaikista tasoittumisjakson tunneista maksetaan korottamaton tuntipalkka tavanomaisena palkanmaksupäivänä.

11. Korotusosat maksetaan tasoittumisjakson päättymistä seuraavana palkanmaksupäivänä.

Lisä- ja ylityökorvaus vapaa-aikana

12. Lisä- ja ylityökorvaus voidaan vaihtaa vapaa-aikaan työaikalain 23 §:n mukaan.

Työsopimuksen päättyminen kesken tasoittumisjakson

13. Työsopimuksen päättyessä kesken tasoittumisjakson ja työajan jäädessä tasoittumatta keskimääräiseen 37,5 viikkotuntiin maksetaan tämän tuntimäärän ylittäviltä tunneilta

a. korottamaton säännöllisen työajan palkka jos:

- työnantajalla on oikeus päättää työsopimus työntekijästä johtuvista syistä tai
- työntekijä irtisanoo työsopimuksen.

b. 50 %:lla korotettu palkka jos:

- työntekijällä on oikeus purkaa työsopimus tai
- työnantaja irtisanoo sopimuksen taloudellisista tai tuotannollisista syistä.

Vuorokaudessa yli 10 tuntia tehdystä työstä maksetaan kuitenkin a. ja b. kohdissa 50 %:lla korotettu palkka. Varastotyöntekijälle maksetaan korvaus 6. kohdan (s. 34) mukaan.

Esimerkki 15.

Työpaikalla on käytössä 12 viikon tasoittumisjakso, jonka enimmäistyöaika on (12 x 37,5) 450 tuntia. Työnantaja on irtisanonut työsopimuksen taloudellisista syistä ja se päättyy viikon 8 lopussa.

Työntekijä on tehnyt viikoilla 1–8 yhteensä 336 tuntia, joista 10 tuntia ylittäviä tunteja on 12. Tehdyistä tunneista vähennetään erikseen 50 %:lla korvattavat yli 10 tuntia ylittävät tunnit (336 - 12), jolloin tunteja jää 324. Tästä tuntimäärästä vähennetään kyseisten 8 viikon enimmäistyöaika (8 x 37,5) 300 tuntia, jolloin 50 %:lla korvattavia tunteja jää (324 - 300) 24.

14. Työsopimuksen päättyessä kesken tasoittumisjakson ja kokoaikatyöntekijän keskimääräisen viikkotyöajan jäädessä alle 37,5 tunnin vähennetään tekemättä jäänyt tuntimäärä työntekijän palkasta.

15. Suhteutettua kuukausipalkkaa saavan työntekijän työsopimuksen päättyessä kesken tasoittumisjakson ja työajan jäädessä tasoittumatta keskimääräiseen sovittuun viikkotyöaikaan, maksetaan tämän tuntimäärän ylittäviltä tunneilta keskimäärin 37,5 tuntiin asti korottamaton säännöllisen työajan palkka. Lisäksi noudatetaan 13. kohdan määräyksiä.

16. Suhteutettua kuukausipalkkaa saavan työntekijän työsopimuksen päättyessä kesken tasoittumisjakson ja työajan jäädessä alle sovittuun keskimääräiseen viikkotyöajan, vähennetään tekemättä jäänyt tuntimäärä työntekijän palkasta.

Ylityön enimmäismäärät

17. Ylityön enimmäismääriä kalenterivuoden aikana laskettaessa ei noudateta työaikalain 19 §:n mukaista 4 kuukauden tarkastelujaksoa (= 138 tuntia 4 kuukaudessa).

Tuntipalkkajakaja

18. Tuntipalkka saadaan jakamalla kuukausipalkka 160:llä

Lisä- ja ylityökorvausten vanhentuminen

19. Lisä- ja ylityökorvaukset vanhentuvat työaikalain 38 §:n mukaan, ellei kannetta nosteta:

- a. työsuhteen jatkuessa 2 vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus korvaukseen on syntynyt
- b. työsuhteen päättyessä 2 vuoden kuluessa siitä kun työsuhde on päättynyt.

Säännöllinen viikkotyöaika yli 37,5 tuntia

20. Säännöllisen viikkotyöajan ollessa keskimäärin 37,5 tuntia pidempi lisä- ja ylityölaskennassa käytetään 37,5 tunnin sijasta tätä tuntimäärää sekä arkipyhälyhennyksenä ja työajan lyhennyspäivänä 7,5 tunnin sijasta 8 tuntia.

10 § Sunnuntaityö

1. Sunnuntaina tai kirkollisena juhlapäivänä saa teettää työtä vain, jos siitä on työsopimuksella sovittu tai työntekijä antaa siihen erikseen suostumuksensa.

2. Sunnuntaityön teettämisessä noudatetaan tasapuolisuutta ottaen eri-

tyisesti huomioon työntekijän ammattitaito, osaaminen ja soveltuvuus tehtävään.

3. Sunnuntaina tai kirkollisena juhla-, itsenäisyys- ja vapunpäivänä tehdystä säännöllisestä työstä maksetaan kaksinkertainen palkka.

Sunnuntaityökorvausta laskettaessa työaikalisiä ei oteta huomioon peruspalkassa. Sunnuntaityökorvaus vanhenee työaikalain 38 §:n mukaan (ks. 9 § 19. kohta).

4. PALKKAUS

11 § Työpalkat

Palkan suuruus

1. Palkan suuruuteen vaikuttavat:

- työtehtävät
- koulutus
- palvelusvuodet
- lisät
- työntekemisaikakunta.

Palvelusaika

2. Palvelusaikaan lasketaan:

- samassa tämän työehtosopimuksen tarkoittamassa ammatissa työskennelty aika kokonaisuudessaan.
- vuosilomalain 7 §:n mukainen työhön rinnastettava aika, esimerkiksi äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa (hoitovapaa ja asevelvollisuusaikaa ei lasketa palvelusaikaan).

Esimerkki 16.

Kioskimyyjänä 3 vuotta työskennellyt henkilö palkataan kenkäkauppaan myyjäksi. Myyjänä työskennelty aika otetaan kokonaisuudessaan huomioon palvelusaikaa laskettaessa. Kokemusvuosiensa perusteella hän on 3. vuoden myyjä.

3. Kokemus muussa ammatissa otetaan huomioon kohtuullisessa määrin, jos se osittain vastaa työssä vaadittavaa ammattikokemusta. Tämä pyritään toteamaan työehtosopimusta tehtäessä.

Esimerkki 17.

Myyjänä aiemmin työskennellyt henkilö palkataan toiseen yritykseen varastotehtäviin. Tällöin palvelusaikaa laskettaessa menetellään kohdan 3. mukaisesti.

Koulutus

4. Työtehtävään liittyvän ammatillisen tutkinnon suorittanut on heti palkka-
taulukon 3. vuoden työntekijä.

Työkohtaisuuslisä

5. Työntekijän tehdessä huomattavassa määrin korkeamman vaativuustason
työtä maksetaan hänelle työkohtaisuuslisää.

Lisä maksetaan prosentuaalisena taulukkopalkasta.

Tilapäinen siirto

6. Siirrettäessä työntekijä korkeammin palkattuun työhön yhdenjaksoisesti
yli 2 viikoksi maksetaan yli menevältä ajalta kyseisen työn mukaista palkkaa.

Ennen siirtoa työnantaja toteaa sen vaikutuksen palkkaukseen.

Siirto vaativuustasossa

7. Tehtävän muuttuessa ja työntekijän siirtyessä ylempään vaativuustasoon
määräytyy uusi taulukkopalkka sen vuosiportaan mukaan, joka on entistä
taulukkopalkkaa lähinnä korkeampi.

Vaativuustasojen ylittävä palkka

8. Työn ollessa vaativuustasojen yleiskuvauksen palkkaryhmä D:tä vaativam-
paa määräytyy työntekijän palkka työsopimuksen mukaan.

Kielilisiä

9. Työntekijälle maksetaan kielilisiä:

- tavanomaisessa asiakaspalvelussa hänen joutuessa käyttämään
lähes päivittäin useampaa kuin 1 kieltä tai
- muussa työtehtävässä työnantajan edellyttäessä hänen käyttävän
lähes päivittäin useampaa kuin 1 kieltä.

Kielilisiä on 5 % taulukkopalkasta / kieli.

Työnantajan edellyttäessä tavanomaista parempaa kielitaitoa maksetaan
5 prosenttia suurempaa lisää.

Käytettäessä kielitaitoa vain osan vuotta (esim. turisticaika) maksetaan kielilisiä vain tältä ajalta.

Osakuukauden palkka

10. Osakuukauden palkka lasketaan:

- kertomalla päiväpalkka palkkaan oikeuttavilla päivillä, jos niitä on alle 13
- vähentämällä kuukausipalkasta poissaoltujen työpäivien palkka, jos palkkaan oikeuttavia päiviä on vähintään 13.

Päiväpalkka saadaan jakamalla kuukausipalkka 21:llä, ellei yrityksen käyttämästä tietojärjestelmästä johtuen käytetä kuukauden todellisten työpäivien lukumäärää.

Esimerkki 18.

Työssä

Poissaolo

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20...

1.-12. välisenä aikana on 8 palkkaan oikeuttavaa päivää.
Kuukausipalkka on 1 848 euroa.

Työpäivän palkka: $1\ 848 \text{ euroa} : 21 = 88 \text{ euroa}$.
Palkkaa maksetaan ($8 \times 88 \text{ euroa}$) 704 euroa.

Esimerkki 19.

Työssä

Poissaolo

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21... 30

1.-17. välisenä aikana on 13 palkkaan oikeuttavaa päivää.
18.-30. välisenä aikana on poissaoltuja työpäiviä 9.

Kuukausipalkka on 1 848 euroa.

Työpäivän palkka: 1 848 euroa : 21 = 88 euroa.
Poissaoltujen työpäivien palkka: 9 × 88 euroa = 792 euroa.
Palkkaa maksetaan (1 848 euroa - 792 euroa) 1 056 euroa.

Koululaispalkka

11. Peruskoulun, lukion tai ammatillisen oppilaitoksen oppilaalle voidaan maksaa koululaispalkkaa yhteensä enintään 2 kuukaudelta.

Koululaisen palkka on 70 % kunkin ammatin alimman palkkaryhmän 1. vuoden palkasta.

Koululaisen työskennelyä tämän työehtosopimuksen tarkoittamassa ammatissa 2 kuukautta palkka määräytyy harjoittelijan mukaan.

Taulukkopalkat

12. Taulukkopalkat ovat palkkaliitteessä.

Alle 37,5 tuntia tekevät

13. Työntekijälle maksetaan tuntipalkka tai suhteutettu kuukausipalkka.

14. Tuntipalkka saadaan jakamalla kokoaikatyöntekijän taulukkopalkka luvulla 160. Palkkataulukot ovat palkkaliitteessä.

15. Työntekijälle voidaan maksaa kuukausipalkka sovitun viikkotyöajan ja 37,5 tunnin suhteessa seuraavan kaavan mukaan:

$$\frac{\text{kokoaikatyöntekijän taulukkopalkka} \times \text{sovitettu viikkotyöaika}}{37,5}$$

Suhteutettua kuukausipalkkaa saavan työntekijän tuntipalkka määräytyy 14. kohdan mukaan.

16. Palkka maksetaan muun henkilöstön palkanmaksuajan mukaan.

12 § Myyjät ja myymälätyöntekijät

Harjoittelu aika

1. Harjoittelu aika on 1 vuosi.

Harjoittelijan palkka on 85 % palkkaryhmä B1:n 1. vuoden palkasta.

Harjoitteluajan jälkeen maksetaan ao. palkkaryhmän 1. vuoden palkkaa.

Vaativuustasot

2. Vaativuustasot ovat Myyjä I ja Myyjä II.

Työntekijä kuuluu siihen vaativuustasoon, jonka mukaista työtä hän tekee pääosan työajastaan.

Työntekijä kuuluu Myyjä I:een, elleivät työtehtävät edellytä hänen kuulumistaan Myyjä II:een.

Työntekijä kuuluu Myyjä II:een työn ollessa erityisen vaativaa ja edellyttäessä erityistä koulutusta tai pitkäaikaisella kokemuksella hankittua vaativaa ammattitaitoa.

Työntekijän kuuluminen Myyjä II:een edellyttää lisäksi:

- myyntiartikkeleiden tavanomaista parempaa erikoistuntemusta
- taitoa antaa asiakasohjausta ja -neuvontaa tuotteiden toimintaperiaatteista.

Myyjä II:n mukaisia työtehtäviä ovat muun muassa:

- lihamestarin työt lajitelmiltaan ja myynnin määrältään suurehkoissa elintarvikemyymälöissä ja -osastoissa
- sekä vastaavaa vaativuustasoa edellyttävät myyntitehtävät muissa myymälöissä, kuten esimerkiksi:
 - rakennus- ja LVI-tarvikkeiden myyntitehtävät myyjän tehdessä asiakkaan esittämien piirustusten tai ohjeiden perusteella kustannuslaskelmiin perustuvia myyntitarjouksia
 - myyntitehtävät, jotka edellyttävät tuotekokonaisuuksien tarjontaa asiakkaan esittämien valmiiden työsuunnitelmien perusteella.

Iltalisä

3. Kello 18.00–24.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen iltalisä myymälän aukiolosta riippumatta. Lisää ei makseta lauantai-iltana tehdystä työstä.

Iltalisä maksetaan sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä (kello 18.00–24.00) yksinkertaisena. Myymälän ollessa auki sunnuntaisin marras- ja joulukuussa kello 18.00 jälkeen maksetaan sunnuntaisin kello 18.00–24.00 tehdystä työstä iltalisä kaksinkertaisena.

Lisä maksetaan myös muulle työntekijälle (esim. varasto- ja konttorityöntekijä):

- hänen työskennellessä säännöllisesti myymälässä tai sen välittömässä läheisyydessä ja
- töiden liittyessä aukiolon johdosta tehtävään myyntityöhön.

Lisä voidaan sopia kiinteäksi kuukausikorvaukseksi työn ollessa myymälän sulkemisen jälkeen tapahtuvaa tavanomaista lopettamistyötä.

Aattoiltalisä

4. Myymälän oltua auki kirkollisen juhlapäivän aattona kello 18.00 jälkeen maksetaan kello 18.00–24.00 tehdystä työstä lauantailisän suuruinen aattoiltalisä. Näitä ovat:

- loppiaisen aatto
- kiirastorstai
- helatorstain aatto
- juhannusaatto
- pyhäinpäivän aatto
- jouluaatto
- uudenvuoden aatto.

Aaton ollessa lauantaina lisä määräytyy 6. kohdan mukaan.

Lisä maksetaan myös muulle työntekijälle 3. kohdan 3. kappaleen mukaan.

Vappu- ja itsenäisyyspäiväaaton lisä määräytyy 3. kohdan mukaan.

Yölisä

5. Kello 00.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen yölisä myymälän aukiolosta riippumatta. Lisää ei makseta sunnuntaiyönä, kirkollisen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivän yönä tehdystä työstä.

Lisä maksetaan myös muulle työntekijälle 3. kohdan 3. kappaleen mukaan.

Lisä voidaan sopia kiinteäksi kuukausikorvaukseksi työn ollessa myymälän sulkemisen jälkeen tapahtuvaa tavanomaista lopettamistyötä.

Lauantailisä

6. Lauantaina kello 13.00–24.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen lauantailisä myymälän aukiolosta riippumatta.

Lisä maksetaan myös muulle työntekijälle 3. kohdan 3. kappaleen mukaan.

Esimerkki 20.

Työntekijän työaika päättyy lauantaina klo 16.00. Lauantailisä maksetaan kaikilta klo 13.00 jälkeen tehdyiltä työtunneilta siitä riippumatta, ovatko tunnit työvuoroluettelon mukaisia säännöllisiä tunteja, lisä- tai ylityötunteja.

Inventaarilisä lauantaina

7. Lauantaina kello 13.00–24.00 tehdystä inventaarityöstä maksetaan lauantailisän suuruinen inventaarilisä.

Vastuulisä

8. Työntekijälle maksetaan vastuulisä hänen vastatessaan ja huolehtiessaan:
- osastosta tai tuoteryhmästä
 - toisten työntekijöiden ohjauksesta, valvonnasta ja työaika-suunnitelmien tekemisestä
 - myynti- ja mainossuunnittelusta ja raportoinnista.

Vastuulisä on vähintään 5 % taulukkopalkasta.

Tehtävien ja vastuiden ollessa lähellä esimiesten tehtäviä lisä maksetaan 5 prosenttia suurempana.

Myymälänhoitajan sijaisuuslisä

9. Sijaisuuslisä maksetaan myymälänhoitajan sijaiselle.

Lisän suuruuteen vaikuttavat:

- työntekijän alallaoloaika
- sijaisuuden kesto
- myymälän koko.

Lisän suuruus on vähintään:

Vakinaisten työntekijöiden määrä (alle 37,5 tekevät työajan suhteessa)	Lisä %
4–5	5
6–10	10
11–20	15
21–	20

Maksettaessa 11 §:n 6. kohdan mukaista lisää (tilapäinen siirto s. 40) sijaisuuslisää ei makseta.

Kylmä- ja pakkahuonelisä

10. Kylmähuonelisä maksetaan työntekijän työskennellessä pääasiallisesti myymälän kylmähuoneessa.

Lisä on vähintään 5 % taulukkopalkasta.

11. Pakkahuoneessa työskennellyiltä tunneilta maksetaan 20 %:lla korotettu palkka.

Hälytysraha

12. Hälytysraha maksetaan työntekijän poistuttua työpaikalta ja hänen tullessa hälytyskutsusta työhön säännöllisen työajan ulkopuolella.

Hälytysraha on 2 tunnin palkka muun hälytystyöstä maksettavan palkan lisäksi.

13 § Varastotyöntekijät

Harjoitteluaika

1. Harjoitteluaika on 1 vuosi.

Harjoittelijan palkka on 85 % palkkaryhmä B2:n 1. vuoden palkasta.

Iltalisä

2. Kello 18.00–22.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen iltalisä. Iltalisä maksetaan kaksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä.

3. Varastotyön liittyessä myyntityöhön lisä maksetaan 12 §:n 3. ja 4. kohtien mukaan (s. 44).

Yölisä

4. Kello 22.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen yölisä. Yölisä maksetaan kaksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä.

5. Varastotyön liittyessä myyntityöhön lisä maksetaan 12 §:n 5. kohdan mukaan (s. 45).

Lauantailisä

6. Lauantaina kello 13.00–22.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen lauantailisä.

7. Varastotyön liittyessä myyntityöhön lisä maksetaan 12 §:n 6. kohdan mukaan (s. 45).

Olosuhdelisät

8. Lisää maksetaan seuraavasti:

Raskaat tai likaiset olosuhteet

Lisä maksetaan poikkeuksellisen raskaissa tai likaisissa olosuhteissa tehtäviltä tunneilta.

Lisä on 7-11 % taulukkopalkasta tunnilta.

Muuten vaikeat olosuhteet

Lisä maksetaan myös muuten vaikeissa olosuhteissa tehtäviltä tunneilta.

Tällaista työtä voi olla esimerkiksi:

- työ ulko- tai lämmittämättömässä varastossa talviaikana
- työ tuoretavaravarastossa
- vaarallisten aineiden käsittely
- tai käsin suoritettavien suurten tavaramäärien siirtely.

Lisä on 7-11 % taulukkopalkasta tunnilta.

Lisää määrättäessä selvitetään, miten suuri osa varastotyöntekijän työstä poikkeaa varastotyön keskimääräisistä olosuhteista sekä mikä osa työstä suoritetaan edellä mainituissa olosuhteissa.

Lisistä sovitaan paikallisesti.

Jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

Pakastevarastolisä

9. Pakastevarastossa tehdyiltä tunneilta maksetaan 20 %:lla korotettu palkka.

Pääasiallisesti pakastevarastossa työskentelevälle työntekijälle lisä maksetaan kaikilta tunneilta.

Työryhmän vanhin (nokkamies)

10. Työryhmän vanhin on erikseen nimetty varastotyöntekijä, joka:

- työskentelee pysyvästi varastoesimiehen apuna työnjohtotehtävissä ja
- tekee myös tavanomaista varastotyötä.

Taulukkopalkka on palkkaryhmä B2:n 8. vuoden taulukkopalkka korotettuna vähintään 10 %:lla.

Hälytysraha

11. Hälytysraha maksetaan työntekijän poistuttua työpaikalta ja hänen tullessa hälytyskutsusta työhön säännöllisen työajan ulkopuolella.

Hälytysraha on 2 tunnin palkka muun hälytystyöstä maksettavan palkan lisäksi.

14 § Konttorityöntekijät

Harjoittelu aika

1. Harjoittelu aika on kullekin konttorialalle tulevalle 1 vuosi.

Harjoittelu aika edellytetään konttorialalle tullessa suoritettavaksi ainoastaan kerran.

Harjoittelijan palkka on 85 % konttorityöntekijän ko. vaatavuustason 1. vuoden palkasta.

Työaikalisät

2. Kello 18.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen iltalisä. Iltalisä maksetaan sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä (kello 18.00–24.00) kaksinkertaisena.

Lisää ei makseta:

- käytettäessä liukuvaa työaikaa tai
- työntekijän päättäessä itse säännöllisen työaikansa ajankohdasta.

Konttorityön liittyessä myyntityöhön lisä maksetaan 12 §:n 3.–6. kohtien mukaan (s. 44–45).

Vaativuustasot

3. Vaativuustasot ovat palkkaliitteessä.

15 § Muut ammattiryhmät

1. Tämän pykälän ammattiryhmiin noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä alla esitetyin poikkeuksin.

Pika- ja noutotukkutyöntekijät

2. Pika- ja noutotukkutyöntekijän palkka määräytyy 13 §:n mukaan lukuun ottamatta 13 §:n 3., 5. ja 7. kohtia (s. 47).

Vahtimestarit

3. Vahtimestarin palkka määräytyy työsopimuksen mukaan.

Työajan määräytyessä myymälässä työskentelevän työntekijän työajan perusteella maksetaan ilta-, aattoilta-, yö- ja lauantailisä 12 §:n 3.- 6. kohtien mukaan (s. 44-45).

Työajan määräytyessä muulla perusteella maksetaan ilta-, yö- ja lauantailisä 13 §:n 2., 4. ja 6. kohtien mukaan (s. 47).

Lisät voidaan sopia osaksi kokonaispalkkaa.

Lähetit

4. Harjoittelu-aika on 1 vuosi.

Harjoittelijan palkka on 85 % palkkaryhmä A:n 1. vuoden palkasta.

Korjausompelijat

5. Korjausompelijan palkkaryhmä on B1.

Siivoojat

6. Kello 18.00–22.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen iltailisä. Kello 22.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen yöilisä. Ilta- ja yöilisä maksetaan kaksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä.

7. Viikkotyöpäivien määrä voidaan sopia työsopimuksessa.

5. POISSAOLOT

16 § Sairastuminen

Palkanmaksun edellytykset

1. Palkka maksetaan jos:

- työntekijä on sairastumisen tai tapaturman johdosta estynyt tekemästä työ sopimuksensa mukaista työtä ja
- työntekijä ei ole aiheuttanut työkyvyttömyyttä tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella.

Ilmoitusvelvollisuus ja lääkärintodistus

2. Työntekijän on viipymättä ilmoitettava poissaolosta ja jos mahdollista sen kestosta. Työntekijän laiminlyödessä välittömän ilmoittamisen tahallaan tai huolimattomuudesta palkanmaksuvelvollisuus alkaa ilmoittamisesta. Työntekijän on vaadittaessa esitettävä viipymättä lääkärintodistus tai muu työnantajan hyväksymä selvitys työkyvyttömyydestä.

Lääkärintodistus on haettava ensisijaisesti työterveyslääkäriltä tai muulta työnantajan nimeämältä lääkäriltä.

Terveystoimittajan tai sairaanhoitajan todistus katsotaan hyväksyttäväksi todistukseksi enintään 3 kalenteripäivää kestävänsä sairaustapauksen osalta jos:

- työnantaja ei ole järjestänyt lakisääteistä laajempaa ja lääkäripalvelut kattavaa työterveyshuoltoa,
- työntekijä ei ole pyynnöstä huolimatta saanut vastaanottoaikaan julkisen terveydenhuollon piiriin kuuluvalla lääkäriltä ja työntekijä on toimittanut tästä selvityksen työnantajalle ja
- kyseessä on tavallinen infektiosairaus (esim. flunssa tai vatsatauti).
- Jos kyseessä on epidemiaksi todettu sairaus (esim. influenssa), sama terveydenhoitaja tai sairaanhoitaja voi tutkimuksensa perusteella antaa tarvittaessa uuden todistuksen enintään 3 kalenteripäiväksi kerrallaan.

Jos sairaudesta tai tapaturmasta johtuva työkyvyttömyys alkaa vuosiloman tai sen osan aikana, on työnantajalla oikeus vaatia lääkärintodistus työkyvyttömyydestä edellisen kappaleen estämättä.

Jos työnantajalla on perusteltu syy epäillä työntekijän työkyvyttömyyttä, työnantaja voi pyytää työntekijää hankkimaan palkanmaksuvelvollisuuden edellytyksenä uuden lääkärinlausunnon nimeämältään lääkäriltä.

Työnantajan nimetessä lääkärin työnantaja maksaa lääkärintodistuksen hankkimiskustannukset.

Palkanmaksu

3. Palkka maksetaan kunkin työkyvyttömyystapauksen yhteydessä seuraavasti:

Työsuhteen kesto sairastumishetkellä	Palkallisen jakson pituus
alle kuukausi	sairausvakuutuslain karenssi- ajalta 50 % palkasta
vähintään kuukausi	sairausvakuutuslain karenssi- aika
vähintään 3 kk mutta alle 3 vuotta	4 viikkoa
3 vuotta–alle 5 vuotta	5 viikkoa
5 vuotta–alle 10 vuotta	6 viikkoa
vähintään 10 vuotta	8 viikkoa

Palkallisen jakson pituus on kuitenkin enintään 3 kuukautta työsuhteen kestosta riippumatta, jos työntekijä on työkyvytön häntä työssä kohdanneen väkivallan tai vakavan väkivallan uhkatilanteen vuoksi.

Sairausvakuutuslain karenssiaika on sairastumispäivä ja sitä seuraavat 9 arkipäivää. Työntekijän sairastuessa uudelleen samaan sairauteen 30 päivän kuluessa sairausvakuutuslain karenssiaika on sairastumispäivä (ks. 4. kohta, sairauden uusiutuminen).

Palkka maksetaan jaksoon sisältyviltä työpäiviltä (ks. 6. kohta, s. 54, alle 37,5 tuntia tekevät).

Ilta-, yö- ja lauantailisät maksetaan sairausajan palkassa, jos niitä olisi kertynyt työntekijälle sairausjakson aikana. Myyjien ja myymälätyöntekijöiden iltalisä marras- ja joulukuun sunnuntailta maksetaan sairausajan palkassa yksinkertaisena.

Varaston lauantaillisää (13 §:n 6. kohta, s. 47) ei oteta huomioon sairausajan palkassa.

Työnantaja maksaa sairausajan palkan suoraan työntekijälle ja hakee itselleen sairausvakuutuskorvauksen.

Paikallisesti voidaan sopia sairausajan palkan maksamisesta seuraavaa:

- Sairausvakuutuslain karenssiaikaan sisältyviltä työpäiviltä maksetaan täysi palkka.
- Karenssin jälkeisiltä työpäiviltä maksetaan päiväpalkan ja sairausvakuutuskorvauksen erotus. Maksaminen edellyttää selvitystä päivärahon suuruudesta.

Työtapaturmasta johtuva sairausajan palkka maksetaan työsuhteen keston perusteella määräytyvältä palkalliselta jaksolta suoraan työntekijälle.

Jos työntekijä ei ole toimittanut Kelan pyytämiä selvityksiä, eikä sairauspäivärahaa tästä syystä makseta tai se maksetaan normaalia pienempänä, vähenee työnantajan palkanmaksuvelvollisuus maksamatta jääneellä määrällä.

Sairausajan palkasta vähennetään samasta työkyvyttömyydestä ja samalta ajanjaksolta saatu päiväraha tai siihen rinnastettava korvaus, joka maksetaan:

- lain perusteella
- työnantajan kokonaan tai osaksi kustantaman muun vakuutuksen perusteella
- tai työnantajan kannatusmaksua saavasta sairausavustuskassasta.

Palkan tultua jo maksetuksi työnantaja voi nostaa korvaukset itselleen tai periä ne työntekijältä, kuitenkin enintään maksamansa määrän.

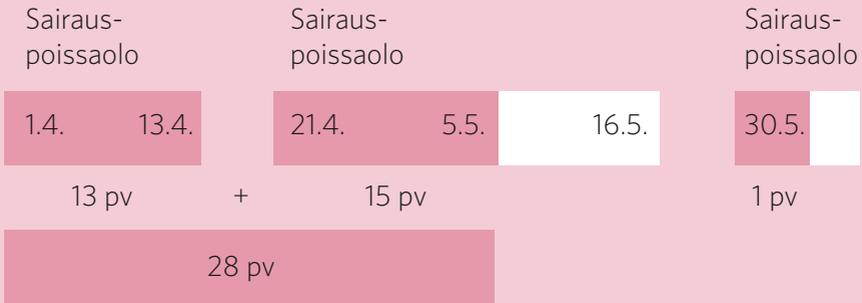
Sairauden uusiutuminen

4. Työntekijän sairastuessa samaan sairauteen 30 päivän kuluessa työhön paluusta maksetaan sairausajan palkka seuraavasti:

- poissaolojaksot lasketaan yhteen ja niiltä maksetaan palkka kuin kyseessä olisi 1 sairastumisjakso
- palkka maksetaan kuitenkin sairausvakuutuslain karenssiajalta eli sairastumispäivältä sen ollessa työpäivä.

Esimerkki 21.

Työntekijän työsuhde on kestänyt vuoden. Työntekijä saa sairastuessaan työsuhteen keston perusteella palkkaa enintään 4 viikolta eli 28 kalenteripäivältä. Jaksoon sisältyviltä työpäiviltä maksetaan sairausajan palkka.

Ensimmäinen sairausjakso 1.4.–13.4. = 13 kalenteripäivää. Palkka maksetaan 13 kalenteripäivään sisältyviltä työpäiviltä.

Toinen sairausjakso samasta sairaudesta 21.4.–16.5. = 26 kalenteripäivää. Palkka maksetaan jäljellä oleviin (28 - 13) 15 kalenteripäivään 21.4.–5.5. sisältyviltä työpäiviltä.

Saman sairauden takia työntekijä jää vielä 30.5. sairauslomalle. Palkka maksetaan tältä jaksolta ainoastaan sairausvakuutuslain karenssiajalta eli sairastumispäivältä 30.5. sen ollessa työntekijän työpäivä.

Saman sairauden uusiutuessa yli 30 päivän kuluttua töihin palaamisesta sairausajan palkka maksetaan niin kuin kyseessä olisi uusi sairaus.

Karanteeni

5. Työntekijän ollessa poissa työstä tartuntatautilain perusteella hänelle maksetaan palkka tämän pykälän mukaan.

Alle 37,5 tuntia tekevät

6. Palkka maksetaan työvuoroluettelon merkityiltä tunneilta.

Työvuoroluettelon puuttuessa palkka maksetaan sovitun keskimääräisen viikkotyöajan mukaan.

17 § Tilapäinen poissaolo

Äkillinen sairaus perheessä

1. Työntekijälle pyritään antamaan mahdollisuus lyhyeen palkattomaan poissaoloon perheessä sattuneen äkillisen sairauden johdosta.

2. Alle 10-vuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti lapsen huoltajalle, huoltajan avio- tai avopuolisolle tai huoltajalle, joka ei asu lapsen kanssa samassa taloudessa, maksetaan palkka 1-3 kalenteripäivään sisältyviltä työpäiviltä 16 §:n mukaan.

Palkanmaksun edellytyksenä on, että

- lyhyt poissaolo on välttämätön lapsen hoidon järjestämiseksi tai lapsen hoitamiseksi ja
- työntekijä on viipymättä ilmoittanut poissaolosta ja jos mahdollista sen kestosta ja
- lapsen sairaudesta on toimitettu lääkärintodistus tai muu työntantajan hyväksymä selvitys.

Muulle kuin yksinhuoltajalle palkka maksetaan, jos

- toisella huoltajalla,
- huoltajan avio- tai avopuolisolla tai
- lapsen huoltajalla, joka ei asu lapsen kanssa samassa taloudessa,

ei ole ansiotyön, työajan, välimatkan, asevelvollisuuden tai siviilipalvelun suorittamisen tai kertausharjoitusten takia mahdollisuutta järjestää hoitoa tai itse hoitaa lasta. Esteestä on pyynnöstä annettava selvitys.

Tarvittaessa työntekijälle pyritään antamaan 3 kalenteripäivää pidempi palkaton poissaolo.

Esimerkki 22.

Työvuoro-
luettelo:

Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su
T	T	V	T	T	T	V

lapsi sairaana ja työntekijä pois töistä

Palkka maksetaan vain 3 kalenteripäivään (Ma-Ke) sisältyviltä työpäiviltä (Ma-Ti).

Esimerkki 23.

Työvuoro-	To	Pe	La	Su	Ma	Ti
luettelo:	T	T	V	V	T	T

lapsi sairaana ja
työntekijä pois
töistä

Palkka maksetaan vain 3 kalenteripäivään (Pe-Su) sisältyvältä työpäivältä (Pe).

Vihkiminen ja merkkipäivä

3. Työntekijän vihkimispäivä tai parisuhteen rekisteröimispäivä on palkallinen vapaapäivä sen ollessa työpäivä.
4. Työntekijän 50- ja 60-vuotispäivä on palkallinen vapaapäivä sen ollessa työpäivä.

Kuolema ja hautajaiset

5. Työntekijälle pyritään järjestämään mahdollisuus lyhyeen poissaoloon lähiomaisen kuoleman ja hautajaisten johdosta.

Lyhyellä poissaololla tarkoitetaan kuolemasta ja hautajaisista johtuviin järjestelyihin tarvittavaa aikaa.

Poissaolon kestäessä yli päivän työntekijän on annettava työnantajan pyynnöstä etukäteen selvitys ajan tarpeesta.

Lähiomaisia ovat muun muassa puoliso, vanhemmat, iso- ja appivanhemmat, lapsi, sisar ja veli.

Poissaolo ei vähennä ansioita.

Kutsunta ja kertausharjoitukset

6. Työntekijä voi osallistua ansion alentumatta asevelvollisten kutsuntaan ja siihen liittyvään lääkärintarkastukseen. Lääkärintarkastukseen noudatetaan 18 §:n määräyksiä.

7. Työntekijälle maksetaan kertausharjoituspäiviltä palkan ja reserviläispalkan erotus.

Yhteiskunnallinen toiminta

8. Työntekijälle maksetaan palkan ja ansionmenetykskorvauksen erotus hänen osallistuessa työaikana:

- kunnanvaltuuston
- kunnanhallituksen
- valtiollisten tai kunnallisten vaalien vaalilautakunnan tai -toimikunnan työskentelyyn.

Erotus maksetaan työntekijän annettua selvityksen ansionmenetykskorvauksesta.

Vaikeasti sairas lapsi

9. Lapsen ollessa vaikeasti sairas työntekijä on sovittaessa oikeutettu palkattomaan poissaoloon (Vnp/85).

Vuosilomaedut

10. Tämän pykälän mukaiset poissaolot eivät vähennä vuosilomaetuja lukuun ottamatta vaikeasti sairaan lapsen hoitoa.

18 § Lääkärintarkastukset

Palkanmaksun edellytykset

Säännöllisen työajan palkkaa ei vähennetä seuraavissa tapauksissa (a.-e.) edellyttäen, että tarkastukset ja tutkimukset on järjestetty tarpeetonta työajan menetystä välttämällä:

a. Sairauden toteaminen

Sairauden toteamiseksi välttämätön lääkärintarkastus ja siihen liittyvä lääkärin määräämä laboratorio- tai röntgentutkimus, jos aikaa ei ole saatu työajan ulkopuolella.

b. Äkillinen hammassairaus

Äkillisen hammassairauden hoitotoimen ajalta jos:

- hammassairaus ennen hoitoa aiheuttaa työkyvyttömyyden ja
- hammassairaus vaatii hoitoa samana päivänä tai saman työvuoron aikana ja

- hammaslääkärin antama todistus osoittaa työkyvyttömyyden ja hoidon kiireellisyyden.

c. *Raskaus*

Raskaana olevan työntekijän käydessä synnytystä edeltävissä lääketieteellisissä tutkimuksissa, jos aikaa ei ole saatu työajan ulkopuolella.

d. *Lakisääteiset tarkastukset ja tutkimukset*

Työntekijän käydessä:

- työterveyshuoltolain tarkoittamissa ja työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan hyväksytyissä tarkastuksissa
 - arvioitaessa työntekijän työkykyä työterveyshuoltolain perusteella kolmikantakeskustelussa työntekijällä on mahdollisuus käyttää avustajanaan työsuojeluvaltuutettua
- nuorista työntekijöistä annettuun lakiin liittyvissä tutkimuksissa
- tartuntatautilakiin liittyvissä ja työnantajan edellyttämässä tutkimuksissa
- tartuntatautilain edellyttämässä tutkimuksissa, jotka johtuvat työntekijän siirtymisestä yrityksessä toisiin tehtäviin.

Työnantaja maksaa työntekijälle välttämättömät matkakustannukset kyseisiin tutkimuksiin tai jälkitarkastuksiin sekä päivärahan, jos ne tehdään muulla paikkakunnalla.

e. *Poissaolo muista syistä*

Kunnan järjestämät seulontatutkimukset (Vna 1339/2006: mammografia ja papakoe), mikäli käynnit eivät ole mahdollisia työajan ulkopuolella.

19 § Lapsen syntymä

Perhevapaat

1. Erityisäitiys-, äitiys-, isyys-, adoptio- ja vanhempainvapaa sekä hoitovapaa määräytyvät työsopimus- ja sairausvakuutuslain mukaan.
2. Äitiys- tai adoptiovapaalle lähtevälle työntekijälle maksetaan:
 - a. 3 kuukaudelta palkan ja sairausvakuutuslain äitiysrahan erotus tai
 - b. 3 kuukauden palkka, jolloin työnantaja hakee itselleen sairausvakuutuslain äitiysrahan.

Maksamisen edellytyksenä ovat:

- työsuhde on kestänyt vähintään 9 kuukautta ennen vapaan alkua ja
- työntekijä palaa perhevapaalta työhön.

Erotuksen maksaminen edellyttää työntekijän selvitystä äitiysrahan suuruudesta.

Jos työntekijä ei ole toimittanut Kelan pyytämiä selvityksiä, eikä äitiysrahaa tästä syystä makseta tai se maksetaan normaalia pienempänä, vähenee työnantajan palkanmaksuvelvollisuus maksamatta jääneellä määrällä.

Alle 37,5 tuntia tekeväälle maksetaan palkan ja sairausvakuutuslain äitiysrahan erotus tai 3 kuukauden palkka vapaan alkua edeltävän 9 kuukauden keskimääräisen viikkotyöajan mukaan. Keskimääräisen viikkotyöajan jäädessä alle työsopimuksessa sovitun viikkotyöajan maksetaan erotus sovitun viikkotyöajan mukaan.

Työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta uudelta äitiysvapaalta, jos työntekijä ei ole palannut työhön edelliseltä perhevapaalta.

Isyysvapaalle lähtevälle maksetaan 6 ensimmäiseltä isyysvapaapäivältä palkan ja sairausvakuutuslain isyysrahan erotus tai vastaavalta ajanjaksolta palkka, jolloin työnantaja hakee itselleen sairausvakuutuslain isyysrahan. Muuten noudatetaan edellä esitettyä.

Muut perhevapaat ovat palkattomia.

Ilmoitusajat

3. Työntekijän on ilmoitettava työnantajalle äitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaasta viimeistään 2 kuukautta ennen vapaan alkamista.

Jos vapaan kesto on enintään 12 arkipäivää, ilmoitusaika on kuitenkin 1 kuukausi.

Työntekijän tulisi antaa työnantajalle hyvissä ajoin kokonaissuunnitelma vapaiden käytöstä kummankin vanhemman osalta.

Vapaan ajankohdan muuttaminen

4. Työntekijä voi työsopimuslain mukaisesta perustellusta syystä muuttaa aikaisemmin ilmoittamansa äitiys-, isyys-, vanhempain- tai hoitovapaan ajankohdan noudattaen 1 kuukauden ilmoitusaikaa.

Työntekijä voi varhentaa äitiysvapaan tai muuttaa synnytyksen yhteydessä pidettäväksi aiotun isyysvapaan ajankohdan sen ollessa tarpeen lapsen syntymän tai lapsen, äidin tai isän terveydentilan vuoksi. Muutoksesta on ilmoitettava työnantajalle niin pian kuin mahdollista.

Työntekijän keskeyttäessä vanhempain- tai hoitovapaan työkyvyttömyyden takia työnantajalla ei ole sairausajan palkanmaksuvelvollisuutta työsopimuslain mukaisesti ilmoitetulta vanhempain- tai hoitovapaalta.

Työskentely vapaan aikana

5. Vanhempain- ja hoitovapaa on tarkoitettu lapsen hoitamiseen.

Työntekijä voi työskennellä vapaan aikana edellyttäen, ettei lapsen hoito esty tai häiriinny.

6. VUOSILOMA

20 § Vuosiloma

1. Vuosilomaetuudet määräytyvät vuosilomalain ja työehtosopimuksen mukaan.

Loman pituus

2. Lomaa ansaitaan täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta työsuhteen kestänyttä lomanmääräytymisvuoden (1.4.-31.3.) loppuun mennessä:

- alle vuoden 2 arkipäivää
- vähintään vuoden 2,5 arkipäivää.

Täysi lomanmääräytymiskuukausi on kalenterikuukausi, jonka aikana työntekijä on työskennellyt:

- vähintään 14 päivää
- vähintään 35 tuntia.

Lomaa ansaitaan joko 14 päivän tai 35 tunnin säännön perusteella.

Lomaa ansaitaan 35 tunnin säännön perusteella työntekijän työskennellessä työ sopimuksen mukaan alle 14 päivää kuukaudessa.

Esimerkki 24.

37,5 tuntia tekevän työntekijän toistaiseksi voimassa oleva työ sopimus päättyi koeaikapurkuun 10 työpäivän (= 75 työtunnin) jälkeen. Työsopimuksensa mukaan työntekijällä olisi ollut mahdollisuus työskennellä 14 työpäivänä kuukaudessa, mikäli työsuhde olisi jatkunut. Lomaoikeus lasketaan "14 työpäivän" -ansaintasäännön perusteella.

Työntekijä ei ansaitse vuosilomapäiviä, mutta hänelle maksetaan työehtosopimuksen mukainen prosentuaalinen lomakorvaus.

Esimerkki 25.

37,5 tuntia tekevän määräaikainen työ sopimus päättyi sopimuksen mukaan 10 työpäivän (= 75 työtunnin) jälkeen. Työsopimuksensa

mukaan työntekijällä ei olisi ollut mahdollisuutta työskennellä 14 työpäivänä kuukaudessa työsuhteensa aikana. Lomaoikeus lasketaan "35 työtunnin"-ansaintasäännön perusteella.

Työntekijä ansaitsi työsuhteensa ajalta 2 lomapäivää, jonka perusteella hänelle maksetaan lomakorvaus.

Esimerkki 26.

Työntekijä työskentelee 8 tuntia päivässä. Työpäiviä on viikossa 3. Työsopimuksensa mukaan työntekijällä ei ole mahdollisuutta työskennellä 14 työpäivänä kuukaudessa. Lomaoikeus lasketaan "35 työtunnin"-ansaintasäännön perusteella.

Työntekijä ansaitsee vuosilomaa jokaiselta kuukaudelta, jossa on vähintään 35 työtuntia.

Loman antaminen

3. Työnantaja määrää loman alkamisajankohdan vuosilomalain mukaisesti.

Työnantajan on annettava ennen loman määräämistä työntekijälle tai tämän edustajalle mahdollisuus esittää mielipiteensä loman ajankohdasta.

Kesä- ja talviloman ei tulisi välittömästi seurata toisiaan.

Lomapäiviksi ei lasketa pyhäpäiviä, pääsiäislauantaita, vapunpäivää, juhannusaattoa, itsenäisyyspäivää ja jouluaattoa.

Loma ja vapaapäivä

4. Loman alkamiseen vapaapäivänä tarvitaan työntekijän suostumus. Vähintään 6 päivän loma voi alkaa ilman työntekijän suostumusta hänen maanantaivapaapäivänään.

Enintään 3 päivän lomaan ei voi sisältyä vapaapäivää ilman työntekijän suostumusta.

Vähintään 6 päivän loman päättyessä muuna arkipäivänä kuin lauantaina työntekijällä on tällä viikolla lomapäivien lisäksi vapaapäivä.

Vähintään 6 päivän pituisen lakisääteisen vuosiloman

- alkaessa maanantaina on loman alkamista edeltävä sunnuntai vapaapäivä
- päättyessä lauantaina on loman päättymistä seuraava sunnuntai vapaapäivä.

Lomapalkan ja lomakorvauksen maksaminen

5. Lomapalkka maksetaan ennen loman alkamista, ellei työpaikkakohtaisesti (23 §:n mukaan, s. 71) sovita sen maksamisesta yrityksen normaalina palkanmaksupäivänä. Jos yrityksessä on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

Enintään 6 päivän lomapalkka voidaan maksaa yrityksen normaalina palkanmaksupäivänä.

Lomakorvaus työsuhteen päättyessä maksetaan vuosilomalain mukaan.

Lomapalkan laskeminen

6. Vuosilomapalkan jakaja on 25.

Lomapalkka provision osalta lasketaan vuosilomalain mukaan.

Jos työntekijän työaika ja vastaavasti palkka on muuttunut lomanmääräytymisvuoden aikana ja hän on kuukausipalkkainen lomanmääräytymisvuoden lopussa (31.3.), lasketaan hänen lomapalkkansa tämän pykälän 8–11. kohdan mukaan.

Lomapalkan laskeminen lisien osalta

7. Lomapalkkaan ja -korvaukseen lisätään suuruudeltaan vaihtelevat työehtosopimukseen perustuvat lisät.

Tällaisia ovat mm. ilta-, yö- ja lauantailisät sekä säännölliseltä sunnuntaityöltä maksettu korotus työntekijän annettua työsopimuksessa suostumuksen sunnuntaityöhön tai hänen työskennellessä työsopimuksensa perusteella kaikkina viikonpäivinä.

Lomapalkkaan ja -korvaukseen lisätään lomanmääräytymisvuoden aikana maksetuista lisistä:

- 10 % työsuhteen kestettyä lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä alle vuoden
- 12,5 % työsuhteen kestettyä lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä vähintään vuoden.

Alle 37,5 tuntia tekevät

8. Lomapalkka tai -korvaus on sekä tuntipalkkaisella että suhteutettua kuukausipalkkaa saavalla jäljempänä esitetystä lomanmääräytymisvuoden ansiosta:

- 10 % työsuhteen kestettyä lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä alle vuoden
- 12,5 % työsuhteen kestettyä lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä vähintään vuoden.

Esimerkki 27.

Työntekijä on ollut työsuhteessa lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä 8 kuukautta, näistä 5 kuukautena kunakin vähintään 35 tuntia. Lomanmääräytymisvuoden 1.4.–31.3. koko työssäoloajan ansio ilta- ja lauantailisineen on 6 130 euroa.

Työntekijä on ansainnut vuosilomaa 5×2 päivää eli 10 päivää. Lomapalkkaa hän saa 10 % 6 130 eurosta eli 613 euroa. Yhden annettavan lomapäivän palkka saadaan jakamalla lomapalkka lomapäivillä eli 613 euroa : 10 = 61,30 euroa.

Lomarahana maksetaan 50 % 613 eurosta eli 306,50 euroa.

Esimerkki 28.

Myyjä on ollut työsuhteessa lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä yli vuoden. Hän on työskennellyt joka kuukausi vähintään 35 tuntia.

Lomanmääräytymisvuoden 1.4.–31.3. koko työssäoloajan ansio ilta- ja lauantailisineen on 16 320 euroa. Työssäoloajan palkkaan lisätään

laskennallista palkkaa 9. kohdan mukaisten poissaolojen ajalta, jos työntekijällä olisi niitä ollut lomanmääräytymisvuoden aikana.

Työssäoloajan ansioon ei oteta mukaan maksettuja lomapalkkoja eikä lomarahoja.

Työntekijä on ansainnut vuosilomaa $12 \times 2,5$ päivää eli 30 päivää. Kertyneestä lomasta annetaan 24 päivää kesälomana ja 6 päivää talvilomana.

Lomapalkkaa hän saa 12,5 % 16 320 eurosta eli 2 040 euroa.

Yhden annettavan lomapäivän palkka saadaan jakamalla lomapalkka lomapäivillä eli 2 040 euroa : 30 = 68 euroa. Kesälomapalkka on $24 \times 68 = 1 632$ euroa. Talvilomapalkka on 6×68 euroa = 408 euroa. Lomarahana on 50 % kesäloma- ja talvilomapalkasta.

9. Lomanmääräytymisvuoden (1.4.-31.3.) ansio muodostuu:

- työssäoloajan palkasta lukuunottamatta hätä- ja ylityön ajalta maksettua palkkaa
- poissaoloajalta maksetusta palkasta (17-18 §, s. 55-58) ja
- laskennallisesta palkasta.

10. Maksettuaan palkkaan lisätään laskennallista palkkaa:

- sairauspoissaolojen ajalta yhteensä enintään 75 työpäivältä lomanmääräytymisvuoden aikana (75 työpäivän jaksoon sisältyvät palkalliset sairauspoissaolot)

Esimerkki 29.

a. Työntekijän työsuhde on kestänyt 4 vuotta ja hän työskentelee 5 päivänä viikossa. Hänellä on ollut lomanmääräytymisvuoden aikana yksittäisiä palkallisia sairauspoissaoloja yhteensä 40 työpäivää ja lisäksi yhdenjaksoinen 9 viikon sairauspoissaolo, jonka ajalta palkkaa on maksettu 5 viikolta eli 25 työpäivältä.

Lomanmääräytymisvuoden ansioon lasketaan sairauspoissaolojen ajalta maksettu palkka 65 (40 + 25) työpäivältä sekä lisäksi laskennallista palkkaa 10 päivältä eli palkkaa yhteensä 75 työpäivältä.

b. Työntekijän työsuhde on kestänyt 11 vuotta ja hän työskentelee 5 päivänä viikossa. Hänellä on ollut lomanmääräytymisvuoden aikana yksittäisiä palkallisia sairauspoissaoloja yhteensä 40 työpäivää ja lisäksi yhdenjaksoinen 9 viikon sairauspoissaolo, jonka ajalta palkkaa on maksettu 8 viikolta eli 40 työpäivältä.

Lomanmääräytymisvuoden ansioon lasketaan sairauspoissaolojen ajalta maksettu palkka 75 (40 + 35) työpäivältä.

- sairauspoissaolojen ajalta yhteensä enintään 105 kalenteripäivältä ansaittaessa lomaa 35 tunnin säännön mukaan (105 kalenteripäivän jaksoon sisältyvät palkalliset sairauspoissaolot)
- äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan ajalta
- lomautuksen ajalta enintään 30 työpäivältä lomautusta kohden
- lomautuksen ajalta yhteensä enintään 42 kalenteripäivältä ansaittaessa lomaa 35 tunnin säännön mukaan
- tilapäisen hoitovapaan ajalta (työsopimuslain 4:6 §)
- pakottavien perhesyiden ajalta (työsopimuslain 4:7 §)
- ammattitaudin tai tapaturman johdosta annettavan lääkinnällisen kuntoutuksen ajalta yhteensä enintään 75 työpäivältä
- ammattitaudin tai tapaturman johdosta annettavan lääkinnällisen kuntoutuksen ajalta yhteensä enintään 105 kalenteripäivältä ansaittaessa lomaa 35 tunnin säännön mukaan
- sairauden leviämisen estämiseksi annetun viranomaisen määräyksen vuoksi

11. Laskennallinen palkka määräytyy poissaolon alkamishetken tuntipalkan ja sovitun keskimääräisen viikkotyöajan mukaan tai kuukausipalkkaisella poissaolon alkamishetken kuukausipalkan mukaan.

Jos tuntipalkkaisella ei ole sovittu keskimääräistä viikkotyöaikaa, laskennallinen palkka määräytyy poissaoloa edeltävän 12 viikon keskimääräisen viikkotyöajan mukaan.

12. Jos alle 37,5 tuntia tekevällä työntekijällä ei ole lomapäiviä, lomakorvaus maksetaan viimeistään lomakauden loppuun (30.9.) mennessä.

21 § Lomaraha

Suuruus

1. Lomaraha on 50 % vuosilomalain mukaan ansaittua lomaa vastaavasta lomapalkasta.

Maksamisedellytykset

2. Lomaraha maksetaan työntekijän:

- aloittaessa loman ilmoitettuna tai sovittuna aikana ja
- palatessa työhön heti loman päätyttyä.

Lomaraha maksetaan myös työntekijän:

- oltua poissa työstä työnantajan suostumuksella välittömästi ennen loman alkamista tai sen päätyttyä.
- ollessa estynyt palaamasta työhön vuosilomalain 7 §:n 2 momentissa mainitusta syystä.

Edellytysten jäädessä toteutumatta lomaraha voidaan periä takaisin.

Esimerkki 30.

37,5 tuntia tekevä pitää 24 päivää kesälomaa ja 6 päivää talvilomaa. Työntekijän peruskuukausipalkka on 1 680 euroa ja kuukausikohtaisia lisiä hän saa 5 % eli 84 euroa. Työntekijä on ansainnut lomanmääräytymisvuodelta 1.4.-31.3. tuntikohtaisia lisiä (ilta- ja lauantailisiä) 968 euroa. Vuosilomapalkkaan niistä lisätään 12,5 % eli 121 euroa.

Kesälomapalkka on:

$$\frac{(1\,680 \text{ euroa} + 84 \text{ euroa})}{25} \times 24 + (24/30 \times 121 \text{ euroa}) = 1\,790,24 \text{ euroa}$$

Lomaraha kesäloman osalta on 50 % kesälomapalkasta 1 790,24 eurosta eli 895,12 euroa.

Talvilomapalkka on:

$$\frac{(1\,680 \text{ euroa} + 84 \text{ euroa})}{25} \times 6 + (6/30 \times 121 \text{ euroa}) = 447,56 \text{ euroa.}$$

Lomaraha talviloman osalta on 50 % talvilomapalkasta 447,56 eurosta eli 223,78 euroa.

Lomaraha kesä- ja talviloman osalta on yhteensä 1 118,90 euroa.

Hoitovapaa

3. Hoitovapaalla pidettävän tai hoitovapaaseen päättyvän vuosiloman osalta lomaraha maksetaan työntekijän palattua työhön hoitovapaalta ennakoilmoituksen tai siihen tehdyn muutoksen mukaisesti.

Varusmiespalvelus

4. Lomaraha maksetaan asevelvollisuutta suorittavalle hänen palattua asianmukaisesti työhön.

Lomaraha on 50 % ennen palvelukseen astumista maksetusta lomapalkasta tai lomakorvauksesta.

Työsuhteen päättyminen loman aikana

5. Työsuhteen päättyessä taloudellisista tai tuotannollisista syistä loman aikana tai loman viimeisenä päivänä maksetaan lomaraha.

Esimerkki 31.

Työntekijän työsuhde irtisanottiin 30.5. taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla päättymään 30.7. Työntekijän kesäloman ajankohdaksi oli sovittu 14.7.-10.8.

Työntekijä saa lomarahana 50 % sovittun kesälomansa (14.7.-10.8.) lomapalkasta. Lopputilin yhteydessä maksettavasta lomakorvauksesta lomarahaa ei makseta.

Eläkkeelle siirtyminen

6. Lomaraha maksetaan vuosilomapalkasta ja -korvauksesta työntekijän siirtyessä vanhuus-, työkyvyttömyys- tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Maksamisaika

7. Lomaraha maksetaan loman alkaessa, ellei työpaikkakohtaisesti (23 S:n mukaan, s. 71) sovita sen maksamisajasta toisin. Jos yrityksessä on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

Puolet kesäloman lomarahasta voidaan maksaa viimeistään joulua edeltävänä palkanmaksupäivänä. Työsuhteen päättyessä ennen sitä lomaraha maksetaan lopputilissä.

Esimerkki 32.

Työntekijän lomaraha kesäloman osalta on 895,12 euroa. Se maksetaan loman alkaessa.

Toisena vaihtoehtona on maksaa loman alkaessa puolet lomarahasta eli 447,56 euroa. Toinen osa 447,56 euroa maksetaan viimeistään joulua edeltävän palkanmaksun yhteydessä.

Jos työntekijän työsuhde päättyy esimerkiksi lokakuussa, lomarahan toinen osa maksetaan lopputilin yhteydessä.

Enintään 6 lomapäivän lomaraha voidaan maksaa yrityksen normaalina palkanmaksupäivänä.

Lomarahan vaihtaminen vapaaksi

8. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia kirjallisesti lomarahan pitämisestä vastaavana palkallisena vapaana.

Vapaan ajalta työntekijä ansaitsee vuosilomaa.

Sairaustapauksissa vapaaseen noudatetaan vuosilomalain säännöksiä.

Esimerkki 33.

Työntekijän lomaraha on 600 euroa ja tuntipalkka 10 euroa. Työntekijä ja työnantaja ovat sopineet koko lomarahan vaihtamisesta vapaaksi. Työntekijä saa palkallista vapaa-aikaa 60 tuntia.

Esimerkki 34.

Työntekijän lomaraha on 750 euroa ja tuntipalkka 11,59 euroa. Työntekijän työsopimustunnit ovat 30 t/viikko. Työntekijä ja työnantaja ovat sopineet, että työntekijä pitää 2 viikkoa lomarahavapaata.

Työntekijän koko lomarahavapaa olisi 64,71 tuntia, josta vähennetään 2 viikon työtunnit (60 t/2viikkoa). Jäljelle jäävät tunnit (4,71 tuntia) maksetaan rahana. Työntekijä saa palkallista vapaa-aikaa 2 viikkoa (30 t/viikko) ja tämän lisäksi hänelle maksetaan lomarahaa 54,59 euroa.

Alle 37,5 tuntia tekevät

9. Lomarahan maksaminen edellyttää, että työntekijä on ansainnut vuosi-lomapäiviä.

7. MATKAT

22 § Matkakustannukset

Matkakustannukset

1. Matkakustannukset korvataan vaihtoehtoisesti:

- valtion matkustussäännön mukaan
- verohallituksen päätöksen mukaan
- yrityksen matkustussäännön mukaan.

Yrityksen matkustussääntö

2. Yrityksen matkustussäännössä korvaukset määräytyvät valtion matkustussäännön mukaan ja maksuperusteet (aikarajat) verohallituksen päätöksen mukaan.

Päiväraha

3. Noudatettaessa verohallituksen päätöstä tai yrityksen matkustussääntöä päivärahaa ei makseta:

- työntekijän tehdessä työmatkan alueellisesti rajatussa ja usean kunnan alueella toimivassa yrityksessä
- työntekijän osallistuessa yrityksen tai kaupparyhmittymän sisäiseen koulutukseen työnantajan maksaessa kustannukset.

Ateriakorvaus

4. Ateriakorvaus maksetaan:

- työmatkan kestäessä vähintään 6 tuntia ja
- työntekijällä ei ole mahdollisuutta tavanomaiseen tai sitä vastaavaan työpaikkaruokailuun tai kotiruokailuun.

Ateriakorvausta ei makseta:

- työntekijän saadessa koko- tai osapäivärahan tai
- työntekijän työskennellessä yrityksen saman paikkakunnan toisessa toimipaikassa.

Ateriakorvauksen suuruus määräytyy valtion matkustussäännön mukaan.

8. TYÖPAIKKAKOHTAINEN SOPIMINEN

23 § Työpaikkakohtainen sopiminen

1. Työpaikkakohtaisessa sopimisessa:

- sopijapuolia ovat työnantaja ja työntekijä, työntekijät tai luottamus- mies, ellei työehtosopimusmääräyksessä ole toisin sovittu
- sopimus on tehtävä kirjallisesti
- sopimus voidaan tehdä toistaiseksi tai määräajaksi
- toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen irtisanomisaika on 3 kuukautta
- yli 9 kuukautta kestänyt määräaikainen sopimus voidaan irtisanoa 3 kuukauden irtisanomisajalla
- sopimuksen päätyttyä noudatetaan työehtosopimuksen määräyk- siä.

2. Sovitun järjestelyn ollessa sidottu tiettyyn ajanjaksoon se jatkuu irtisano- misesta huolimatta jakson loppuun.

9. ERINÄISET MÄÄRÄYKSET

24 § Erinäiset määräykset

Noudatettavat sopimukset

1. Kaupan työehtosopimuksen osana on luottamusmies- ja koulutussopimus. Tämän lisäksi noudatetaan seuraavia voimassa olevia keskusjärjestösopimuksia ja -suositusta.

- Jäsenmaksuperintäsopimus 3.4.1989
- Sopimus työpaikkaruokailun kehittämisestä 12.2.1976
- Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla 12.1.2006
- Yhteistoimintasopimus, Kaupan soveltamisohjeet 1.10.2007
- Yleissopimus LTK-SAK 15.11.1990

Jäsenmaksuperintä

2. Työntekijän pyynnöstä työnantaja pidättää Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n jäsenmaksut ja tilittää ne liiton pankkitilille.

Perinnässä noudatetaan voimassa olevaa keskusjärjestösopimusta.

Kokoontuminen työpaikalla

3. Palvelualojen ammattiliiton yhdistykset, ammattiosastot, työhuonekunnat tai vastaavat voivat pitää työajan ulkopuolella kokouksia työsuuhdeksymyksistä jos:

- kokouksen pitämisestä sovitaan työnantajan kanssa 3 päivää etukäteen, jos mahdollista
- työnantaja osoittaa tarkoituksenmukaisen kokouspaikan
- järjestäjä vastaa järjestyksestä ja kokoustilojen siisteydestä.

Järjestäjällä on oikeus kutsua kokoukseen liiton edustajia.

Luottamusmies

4. Työnantaja selvittää uusille työntekijöille yrityksen neuvottelu- ja luottamusmiesjärjestelmän.

Työnantaja ja yrityksen luottamusmies sopivat luottamusmiesasioiden tiedottamistavoista yrityksen työntekijöille.

Luottamusmiessopimuksen määräykset ovat tämän työehtosopimuksen sivuilla 111–121.

PAMin edustajiston ja hallituksen jäsen

5. Palvelualojen ammattiliitto PAMin edustajiston jäsenelle järjestetään mahdollisuus osallistua edustajiston liittokokouksiin ja hallituksen jäsenelle hallituksen kokouksiin.

Perehdyttäminen

6. Henkilön, jonka tehtävänä on perehdyttää uusia työntekijöitä, työssä-oppijoita tai harjoittelijoita tai valvoa näyttötutkintoja, on oltava ennalta määrätty ja ammattitaitoinen. Tällaiselle henkilölle on varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseksi.

Ryhmähenkivakuutus

7. Työnantaja kustantaa työntekijän ryhmähenkivakuutuksen.

Työasut - myyjät

8. Työnantaja hankkii vakinaiselle myyjälle käyttökelpoisen työasun.

Työnantaja huoltaa omistamansa työasut, ellei paikallisesti korvausta vastaan sovita toisin.

Työasut - varastotyöntekijät

9. Työnantaja hankkii vakinaiselle varastotyöntekijälle suoja- tai työpuvun ja työkäsiineet.

Työnantaja omistaa ja huoltaa työasut.

Kassavaje

10. Työnantaja ja työntekijä selvittävät kassavajeen syntymiseen liittyvät tekijät ennen mahdollisen vahingonkorvauksen perimistä.

Asian jäädessä erimieliseksi noudatetaan työehtosopimuksen neuvottelujärjestystä.

10. NEUVOTTELUJÄRJESTYS JA TYÖRAUHA

25 § Erimielisyydet

Paikalliset neuvottelut

1. Työehtosopimukseen liittyvistä erimielisyyksistä neuvotellaan ensin työnantajan ja työntekijän tai työnantajan ja luottamusmiehen kanssa.

Asian jäädessä erimieliseksi laaditaan 2 kappaleena erimielisyyssmuistio (s. 106).

Liittoneuvottelut

2. Paikalliset osapuolet voivat jättää asian liittojen ratkaistavaksi.

Neuvottelujen toteutus

3. Paikalliset- ja liittoneuvottelut aloitetaan ja käydään viivytyksettä.

Työtuomioistuin

4. Asian jäädessä liittoneuvotteluissa erimieliseksi se voidaan jättää työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

26 § Työrauha ja sopimusrikkomukset

1. Kaikki sopimukseen kohdistuvat työtaistelutoimenpiteet on kielletty.

2. Tämän sopimuksen rikkomisen seuraamukset määräytyvät allekirjoituspäivänä voimassa olevan työehtosopimuslain mukaan.

11. VOIMASSAOLO

27 § Sopimuksen voimassaolo

1. Sopimus on voimassa 31.1.2017 asti.
2. Sopimus jatkuu 31.1.2017 jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä irtisanota kirjallisesti viimeistään kuukautta ennen sen päättymistä.
3. Irtisanomisen yhteydessä on jätettävä kirjallisesti yksilöidyt muutosesitykset, muutoin irtisanominen on mitätön.
4. Mikäli työmarkkinakeskusjärjestöjen välisissä neuvotteluissa ei päästä yksimielisyyteen työllisyys- ja kasvusopimuksen toisen jakson sopimuskorotuksista viimeistään 15.6.2015, kumpikin osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen 4 kuukauden irtisanomisajalla päättymään 29.2.2016.

PÖYTÄKIRJAT

HUOLTO- JA LIIKENNEASEMATYÖNTEKIJÄT

1 § Ulottuvuus

1. Pöytäkirja koskee kaikkia huolto- ja liikenneasemien työntekijöitä.
2. Työntekijöihin noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä alla esitetyin poikkeuksin.

2 § Sunnuntaityö

Sunnuntaityö määräytyy työaikalain 33 §:n mukaan.

Sunnuntaina tai kirkollisena juhla-, itsenäisyys- ja vapunpäivänä tehdystä säännöllisestä työstä maksetaan kaksinkertainen palkka.

Sunnuntaityökorvausta laskettaessa työaikalisiä ei oteta huomioon peruspalkassa. Sunnuntaityökorvaus vanhenee työaikalain 38 §:n mukaan (kuten lisä- ja ylityökorvaukset, ks. 9 § 19. kohta, s. 37).

3 § Palkat

Harjoittelu aika

1. Harjoittelu aika on 1 vuosi.

Autonpesijä sekä huolto- ja liikenneaseman siivooja ovat heti 1. vuoden työntekijöitä.

Harjoittelijan palkka on 85 % kunkin ammatin alimman palkkaryhmän 1. vuoden palkasta.

Palkkaryhmät

2. Palkkaryhmät

TES-nimike	Palkkaryhmä
Huolto- ja liikenneasematyöntekijä I	A
Huolto- ja liikenneasematyöntekijä II	B1
Huoltoasentaja I	B2
Huoltoasentaja II	C1
Huoltoasentaja III	C2

Palkkaryhmä määräytyy sen mukaan, mitä työtä työntekijä tekee pääosan työajastaan.

Huolto- ja liikenneasematyöntekijä kuuluu palkkaryhmään B1 hänen työskennessä sellaisella huolto- tai liikenneasemalla, jossa on:

- vähintään 2000 artikkelin päivittäistavarakauppa tai
- sellainen kahvila/ravintola, jossa omassa keittiössä valmistetaan lounas- tai vastaavia ruoka-annoksia.

Muuten työntekijä kuuluu palkkaryhmään A, ellei häneen noudateta ravintolatyöntekijän määräyksiä.

Työntekijän tehdessä pääosan työajastaan avustavaa työtä hän kuuluu palkkaryhmään A.

Huolto- ja liikenneaseman ravintolatyöntekijä

3. Huolto- ja liikenneaseman ravintolatyöntekijällä tarkoitetaan työntekijää, jonka tehtävät liittyvät pääasiallisesti huolto- ja liikenneasemalla toimivan A- tai B-oikeuksin varustetun ravintolan työtehtäviin.

Anniskeltaessa kuitenkin enintään 4,7 tilavuusprosenttisia alkoholijuomia työntekijä kuuluu palkkaryhmään B1.

Vastaavan hoitajan sijaisuus

4. Huolto- ja liikenneaseman ravintolatyöntekijälle, joka työskentelee työntekijän määräämänä anniskeluravintolan vastaavan hoitajan sijaisena, maksetaan näiltä tunneilta palkkaliitteen mukainen tuntipalkka.

Työntekijän henkilökohtaisen palkan ollessa jo vähintään palkkaliitteen mukainen tuntipalkka ei hänen palkkauksessaan tapahdu muutosta.

Anniskeluravintolalla tarkoitetaan A- ja B-oikeuksin varustettua ravintolaa.

Huolto- ja liikenneaseman ravintolaesimies

5. Huolto- ja liikenneasemalla työskentelevän ravintolaesimiehen sekä alkoholilain edellyttämän ja työnantajan määräämän vastaavan hoitajan palkka määräytyy palkkaliitteen mukaan.

Huoltoasentajien vaativuustasot

6. Huoltoasentajien vaativuustasot ovat töiden pääasiallisuuden perusteella seuraavat:

Huoltoasentaja I: Voitelu-, öljynvaihto- ja alustatyöt, pakoputkiston korjaus- ja rengastyöt sekä auton koriin liittyvät huoltotyöt.

Huoltoasentaja I:n palkkaryhmä on B2.

Huoltoasentaja II: Määräaikais- ja merkkihuoltojen suorittaminen, jarru-, kytkin- ja ohjauslaitetyöt sekä ns. testaukset ja niiden aiheuttamat säätötyöt.

Huoltoasentaja II:n palkkaryhmä on C1.

Huoltoasentaja III: Vaativat asennustyöt, esimerkiksi moottorin ja voimansiirtolaitteiden sekä diesellaitteiden korjaus.

Huoltoasentaja III:n palkkaryhmä on C2.

4 § Lisät

1. Huolto- ja liikenneasema, jossa alle 2000 artikkelin päivittäistavara-kauppa tai jossa ei päivittäistavara-kauppaa

- Kello 18.00–24.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen **iltalisä**. Lisä maksetaan kaksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä
- Kello 00.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen **yölisä**. Lisä maksetaan yksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä.

2. Huolto- ja liikenneasema, jossa vähintään 2000 artikkelin päivittäistavarakauppa ja jonka päivittäistavarakaupan myyntipinta-ala enintään 400 m²

- Kello 18.00–24.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen **iltalisä**. Lisä maksetaan kaksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä.
- Kello 00.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen **yölisä**. Lisä maksetaan yksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivänä.

3. Huolto- ja liikenneasema, jossa yli 400 m² päivittäistavarakauppa.

- Päivittäistavarakaupassa tehdystä työstä lisät maksetaan työehtosopimuksen 12 §:n mukaan (s. 43).
- Muusta kuin päivittäistavarakaupassa tehdystä työstä lisät maksetaan 1. kohdan mukaan.

Kielilisiä

4. Kielilisiä maksetaan työntekijän joutuessa käyttämään lähes päivittäin tavanomaisessa asiakaspalvelussa useampaa kuin 1 kieltä.

Kielilisiä on 5 % taulukkopalkasta.

Hälytysraha

5. Hälytysraha maksetaan työntekijän poistuttua työpaikalta ja hänen tullessa hälytyskutsusta työhön säännöllisen työajan ulkopuolella.

Hälytysraha on 2 tunnin palkka muun hälytystyöstä maksettavan palkan lisäksi.

5 § Työasut

1. Työnantaja hankkii työntekijälle työasun.
2. Työnantaja huoltaa omistamansa työasun.
3. Työnantaja hankkii huoltoasentajalle, autonpesijälle ja alustasuojajalle suojavaatteen ja -jalkineet.

PROVISIOPALKKAISET MYYJÄT

1 § Henkilökohtainen provisiopalkka

Provision osalta noudatetaan seuraavaa:

- Provisio maksetaan täysimääräisenä huolimatta kaupan jälkeen tavarassa ilmenneestä virheestä jos virhe on syntynyt tavarantoimituksen tai kuljetuksen aikana eikä se ole ollut tiedossa kauppaan tehtäessä.
- Myyjällä on oikeus työsuhteen päättymisen jälkeen erääntyviin provisiioihin samojen periaatteiden mukaan kuin työsuhteen jatkuessa.
- Siirrettäessä myyjä työsopimuksen mukaisesta työstä olennaisesti poikkeavaan työhön siirron vaikutus provision kertymään selvitetään.

2 § Keskimääräinen päiväpalkka

1. Keskimääräinen päiväpalkka provision osalta lasketaan 2 kertaa kalenterivuodessa 12 edellisen kalenterikuukauden (laskenta-aika) ansion perusteella.

Laskenta-aikana säännölliseltä työajalta maksettu ja maksettavaksi erääntynyt provisiio jaetaan laskenta-ajan todellisilla työpäivillä.

Tuntipalkka lasketaan jakamalla päiväpalkka työpäivän keskimääräisillä tunneilla.

2. Liitot suosittelevat laskenta-ajoiksi 1.4.–31.3. ja 1.10.–30.9. välisiä aikoja.

3. Työsuhteen alkaessa kesken kalenterivuotta käytetään laskentaperusteena työsuhteeseen sisältyneiden kalenterikuukausien keskimääräistä ansiota.

Muilta osin noudatetaan 1. kohtaa.

TUKKUMYYJÄT JA OSTAJAT

1 § Ulottuvuus

1. Pöytäkirja koskee tukkukaupan tukkumyyjiä ja myyntityöhön liittyvässä asiakasneuvonnassa työskenteleviä.
2. Pöytäkirja ei koske tukkumyyjiä, joka saa osan tai koko palkan provisiona.

2 § Vaativuustasot

1. Vaativuustasoihin sijoittelussa otetaan huomioon mm. seuraavia vaatimuustekijöitä:
 - tehtävän edellyttämä aktiivisuus ja itsenäisyys
 - vastuu ja itsenäisen päätöksenteon laajuus
 - tehtävän edellyttämä erityisasiantuntemus
 - liiketaloudellisten tekijöiden hallinta
 - suunnittelutehtävät
 - uusien asiakkaiden hankinta
 - ohjaus- ja esimiestehtävät.
2. Tukkuomyyjien vaativuustasot ovat seuraavat:

Tukkumyyjä I

Normaali myyntityö, jolle on tyypillistä:

- myynti ja tarjonta ohjeiden mukaan
- tilausten vastaanotto
- myyntimatkat ohjeiden mukaan
- täydennystilaukset
- vastaavan tasoinen ostotyö ohjeiden mukaan.

Tukkumyyjä I:n palkkaryhmä on D.

Tukkumyyjä II

Vaativa myyntityö, jolle on tyypillistä:

- vastuu tavararyhmän kaikkien artikkeleiden tarjonnasta ja myynnistä
- osallistuminen myös ostotoimintaan
- asiakkaiden ohjaus ja neuvonta
- myynnin edistäminen
- myyntimatkat ohjeiden mukaan
- vastaavan tasoinen ostotyö.

Tukkumyyjä III

Erittäin vaativa myyntityö, jolle on tyypillistä:

- tehtävien itsenäisyys, esimerkiksi vuosisopimusten, asiakkaiden ja tarjousten suhteen
- vaativien markkinointitehtävien itsenäinen suunnittelu, toteutus ja seuranta
- vastaavan tasoinen ostotyö.

Tukkumyyjä II:n ja III:n taulukkopalkat ovat palkkaliitteessä.

3 § Muut määräykset

Muuten noudatetaan työehtosopimuksen ja sen konttorityöntekijöiden työehtomääräyksiä.

KIOSKIMYYJÄT

1 § Ulottuvuus

1. Pöytäkirja koskee kiinteissä tai niihin rinnastettavissa kioskeissa työskenteleviä kioskimyyjiä.

Kioski- ja siihen verrattavalla kaupalla tarkoitetaan kauppaa, jota harjoitetaan liikehuoneistosta, jossa kioskikaupan vakinainen liiketoimintakäytössä oleva myyntipinta-ala on enintään 100 neliometriä.

2. Pöytäkirja ei koske ns. katukeittiöiden työntekijöitä.

3. Pöytäkirjan soveltamispiiriin kuuluviin kioskimyyjiin noudatetaan soveltuvin osin työehtosopimuksen määräyksiä alla esitetyin poikkeuksin.

2 § Palkat

1. Kioskimyyjän palkkaryhmä on B1.

3 § Ilta- ja yölisä

Illalisä

1. Kello 18.00–23.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen illtalisä.

Yölisä

2. Kello 23.00–06.00 tehdystä työstä maksetaan palkkaliitteen mukainen yölisä.

Ilta- ja yölisät sunnuntaina

3. Ilta- ja yölisät maksetaan yksinkertaisena sunnuntaina, kirkollisena juhla-, itsenäisyys- tai vapunpäivänä tehdystä työstä.

4 § Työaika

Työsopimuksessa sovitaan viikkotyöpäivien määrä.

5 § Sunnuntaityö

Sunnuntaityö määräytyy työaikalain 33 §:n mukaan.

Sunnuntaina tai kirkollisena juhla-, itsenäisyys- ja vapunpäivänä tehdystä säännöllisestä työstä maksetaan kaksinkertainen palkka.

Sunnuntaityökorvausta laskettaessa työaikalisiä ei oteta huomioon peruspalkassa. Sunnuntaityökorvaus vanhenee työaikalain 38 §:n mukaan (kuten lisä- ja ylityökorvaukset, ks. 9 § 19. kohta, s. 37).

SOMISTAJAT

1 § Ulottuvuus

1. Pöytäkirja koskee somistajia ja somistajaharjoittelijoita.
2. Somistajiin ja somistajaharjoittelijoihin noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä alla esitetyin poikkeuksin.

2 § Työpalkat

Palvelusaika

1. Palvelusaikaan lasketaan tämän pöytäkirjan tarkoittamassa ammatissa työskennelty aika.

Palvelusaika tarkoittaa kyseisessä vaativuustasossa työskenneltyä aikaa.

2. Siirto vaativuustasossa määräytyy työehtosopimuksen 11 §:n 7. kohdan mukaan (s. 40).

Vaativuustasot

3. Vaativuustasot ovat Somistaja I ja Somistaja II.

Somistaja kuuluu Somistaja I:een, elleivät työtehtävät edellytä hänen kuulumistaan Somistaja II:een.

Somistaja II:een kuuluu somistaja, joka itsenäisesti runko-ohjeen mukaan suunnittelee ja tekee ikkunoiden, myyntipisteiden tai shoppien somistuksia tai hoitaa lehti-ilmoituksia.

Eriyisen vaativa somistus

4. Somistajan tehdessä erityisen vaativaa somistusta hänelle maksetaan vähintään Somistaja II:n palkkaa 20 %:lla korotettuna.

Erityisen vaativaa somistusta on esimerkiksi:

- sarjamainosteiden suunnittelu
- vaativien myymälöiden ja tavaratalojen mainonnalliset sisustusratkaisut
- messu- tai näyttelyosastojen suunnittelu
- näyttönsien showtekniikan järjestely.

Työkohtaisuuslisä

5. Lisä määräytyy työehtosopimuksen 11 §:n 5. kohdan (s. 40) mukaan.

Lisä voidaan maksaa myös somistajalle, joka:

- on nimetty työryhmän vanhimmaksi
- työskentelee toistuvasti likaisissa, raskaissa tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Kielillisä

6. Kielillisä maksetaan somistajan joutuessa käyttämään lähes päivittäin työtehtävissään useampaa kuin 1 kieltä kirjallisesti.

Muuten noudatetaan työehtosopimuksen 11 §:n 9. kohdan määräyksiä (s. 40–41).

3 § Työasut

1. Työnantaja hankkii vakinaiselle somistajalle käyttökelpoisen työasun.
2. Työnantaja omistaa ja huoltaa työasun.

ASENTAJAT JA HUOLTOMIEHET

1 § Ulottuvuus

1. Pöytäkirja koskee asentajia ja huoltomiehiä.
2. Pöytäkirja ei koske huolto- ja liikenneasemien huoltoasentajia eikä kiinteistöhuoltomiehiä.
3. Asentajiin ja huoltomiehiin noudatetaan soveltuvin osin työehtosopimuksen määräyksiä jäljempänä esitetyn poikkeuksin.
4. Työehtosopimuksen 7 §:n (s. 27) määräyksiä noudatetaan siten kuin on sovittu myyjien ja varastotyöntekijöiden osalta.
5. Työehtosopimuksen 4 luvun määräyksiä ei noudateta lukuun ottamatta osakuukauden palkkaa (s. 41).

2 § Ohjeelliset ansioluvut ja vähimmäispalkka

1. Ohjeelliset ansioluvut sisältävät kuukausipalkan mukaan lukien bonukset, lisät ja luontoisedut.

Vaativuustaso	Ohjeellinen ansioluku
1.	1 750–2 050 euroa
2.	1 900–2 350 euroa
3.	2 150–2 600 euroa

Ohjeelliset ansioluvut eivät ole sitovia vähimmäispalkkoja.

Vaativuustasot

2. Vaativuustasot ovat:

1. taso

- pääosin rutiininomaiset asennus-, kokoonpano- ja kaapelointityöt
- helpohkot laitteiden ja koneiden huolto- ja korjaustyöt
- määräaikaishuolto-, puhdistus-, testaus- ja säätötyöt

2. taso

- rutiininomaista vaativammat, itsenäisesti hoidettavat asennus- ja kokoonpanotyöt
- ohjauksen alaisena hoidettavat vaativat asennus- ja kokoonpanotyöt
- itsenäisesti hoidettavat laitteiden ja koneiden huolto- ja korjaustyöt

3. taso

- itsenäisesti hoidettavat vaativat asennus- ja kokoonpanotyöt
- itsenäisesti hoidettavat vaativat laitteiden, koneiden ja järjestelmien asiakaspalvelu-, käyttöönotto- ja ylläpitotyöt.

Kunkin vaatavuustason sisällä työsuorituksen, ammattitaidon ja henkilökohtaisten ominaisuuksien tulisi vaikuttaa palkkauksen suuruuteen, esimerkiksi:

- työsuoritus
määrä, nopeus, laatu ja tulos
- ammattitaito
koulutuksella ja kokemuksella hankitut taidot ja tiedot suhteessa työn vaatimiin taitoihin ja tietoihin, ammattitaidon käytettävyys ja monipuolisuus, ammattitaidon kehittäminen ja ylläpitäminen
- henkilökohtaiset ominaisuudet
luotettavuus, täsmällisyys, aloitteellisuus ja työtehtäviin liittyvä kielitaito.

Vähimmäispalkka

3. Asentajan ja huoltomiehen vähimmäispalkat ovat palkkaliitteessä.

3 § Matkakustannukset

1. Kilometri- tai vastaavia korvauksia maksetaan asunnon ja työkohteen väliseltä matkalta tämän ollessa olennaisesti pitempi kuin asunnon ja varsinaisen työpaikan välinen matka.

2. Sen lisäksi mitä ateriakorvauksesta on sovittu työehtosopimuksessa, ateriakorvausta ei makseta henkilölle, jos hänellä on oikeus saada ruokailulipuke joko luontoisetuna tai maksamalla siitä verotusarvo.

3. Muutoin noudatetaan työehtosopimuksen 22 §:n (s. 70) määräyksiä.

4 § Lomaraha

1. Lomaraha voidaan vaihtaa vastaavaan vapaa-aikaan paikallisesti sopimalla.

2. Muutoin noudatetaan työehtosopimuksen 21 §:n (s. 66) määräyksiä lukuun ottamatta 4. kohtaa.

YÖTYÖ

1 § Ulottuvuus

Pöytäkirja koskee työehtosopimuksen soveltamisalalla tehtävää yötyötä.

2 § Yötyö

1. Työaikalain 26 §:n lisäksi työntekijä voi työskennellä kello 23.00–06.00 välisenä aikana:

- kioskissa
- myymälässä (enintään 400 neliömetrin päivittäistavarakauppa tai aukiolo poikkeusluvalla)
- huolto- ja liikenneasemalla
- siivouksessa.

2. Edellä esitetyn lisäksi työntekijä voi suostuessaan työskennellä kello 23.00–06.00 välisenä aikana työssä:

- lainsäädännön, viranomaisen määräyksen tai liikkeen luovutuksen johdosta tehtävän inventaarion tai tilinpäätöksen suorittamiseksi
- liikkeessä epäillyn väärinkäytöksen selvittämiseksi
- liikkeen suhdetoimintatilaisuudessa
- joka on välttämätöntä myymälän perustamisen tai saneerauksen johdosta
- joka on välttämätöntä varastoon tulleen tavaran nopeaksi jatkotoimittamiseksi
- myymälän hyllyjen täyttämiseksi.

VÄKIVALLAN UHKA

1 § Arviointi

Työnantajan työturvallisuuslain mukainen vaaran arviointi tulee palvelutyötehtävissä sisältää myös työpaikkaan kohdistuvan väkivallan uhan arvioinnin, joka päivitetään vähintään kerran kalenterivuodessa.

Arvioinnissa otetaan huomioon mm.:

- työskentely yksin, varsinkin ilta- ja yöaikaan
- työpaikkaan kohdistuneet ja työpaikan lähiympäristössä sattuneet väkivaltatapaukset
- rahan tai arvokkaan omaisuuden käsittely.

Arvioidun vaaran perusteella työnantajan tulee järjestää työ ja työolosuhteet siten, että väkivallan uhkaa voidaan torjua tai vähentää.

2 § Torjunta ja jälkihoito

1. Työsopimusta tehtäessä työntekijälle selvitetään työhön sisältyvä mahdollinen yksintyöskentely ja sen työturvallisuusriskit.

2. Väkivallan uhkaa tulee torjua mm.:

- laatimalla menettelytapaohjeet väkivaltatilanteen varalle
- antamalla työntekijälle riittävä opastus tai koulutus käytössä oleviin turva- ja hälytysjärjestelmiin
- suunnittelemalla työpisteet rakenteellisesti turvallisiksi
- arvioinnissa todetun väkivallan uhan huomioiminen työvoiman mitoituksessa sekä työvuoro- ja työaika suunnittelussa
- varmistamalla yhteydenaanti poliisiin tai vartiointiliikkeeseen, esimerkiksi puhelimella.

3. Työnantaja selvittää jälkihoitoon liittyvät mahdollisuudet ja järjestelyt.

3 § Yksintyöskentely

Yksintyöskentely on asiakaspalvelutyötä:

- jota myyjä tekee yksin myymälässä, kioskissa, myymälän tai tavara-talon yhdessä kerroksessa tai huolto- ja liikenneasemalla ja
- joissa toiminta on järjestetty siten, että aukioloaikana työskentelee tavallisesti 1 työntekijä kerrallaan.

Työ ja työolosuhteet tulee järjestää siten, että väkivallan uhkaa myös yksintyöskentelyssä voidaan torjua tai vähentää.

Ruoka- ja kahvitaukoja annettaessa työnantajan on huolehdittava, että ne voidaan käytännössä pitää.

TYÖAJAN LYHENNYS

1 § Soveltamisala

1. Vuosityöajan lyhentäminen 116 tunnilla koskee työaikamuotoja, joissa säännöllinen viikkotyöaika on keskimäärin 40 tuntia.

2. Lyhennystä vähentävät paikalliseen sopimukseen tai käytäntöön perustuvat työaika lyhentävät:

- vuosittain säännöllisesti toistuvat vapaat
- lomat jotka perustuvat yli 2,5 päivän ansaintaan lomanmääräytymiskaudessa.

2 § Lyhennysmallit

Työajan lyhennys voidaan toteuttaa kalenterivuositain:

- lyhentämällä keskimääräinen viikkotyöaika työehtosopimuksen 6 §:n mukaisesti 37,5 tuntiin
- antamalla lyhennys vapaapäivinä
- tai sopimalla paikallisesti muusta lyhennystavasta.

3 § Lyhennys vapaapäivinä

Ansainta

1. Työntekijä ansaitsee lisävapaapäiviä kalenterivuotta kohti seuraavasti:

Työsuhteen kesto	Vapaapäivien lukumäärä
2-4 kuukautta	3 päivää
5-7 kuukautta	7 päivää
8-10 kuukautta	11 päivää
11-12 kuukautta	14 päivää

Edellä oleviin kuukausiin lasketaan vähintään 14 työpäivää sisältävät kuukaudet.

Työpäivien veroisiksi päiviksi lasketaan:

- vuosilomalain 7 §:n mukaiset päivät lukuun ottamatta ko. lain 7 §:n 2. momentin 1., 7. ja 8. kohdan mukaisia päiviä.
- työehtosopimuksen 17 §:n mukaiset päivät (s. 55-57) lukuun ottamatta vaikeasti sairaan lapsen hoitopäiviä.

Vapaapäivien antaminen

2. Vapaapäivät annetaan viimeistään ansaintavuotta seuraavan huhtikuun loppuun mennessä.

Vapaapäivät annetaan:

- erikseen tai yhdistämällä yhdeksi tai useammaksi yhdenjaksoiseksi vapaaksi
- yhdistämällä työehtosopimuksen mukaiseen vapaapäivään.

Vapaapäivistä ilmoitetaan työehtosopimuksen 6 §:n 5. kohdan mukaan (s. 24-25).

Arkipyhäviikon työajan lyhennys

3. Keskimääräisen viikkotyöajan ollessa yli 37,5 tuntia vähennetään työpäivien määrää 1:llä ja työtuntien määrää 8:lla.

Poissaolot ja vuosiloma

4. Poissaolot eivät aiheuta muutoksia työvuoroluetteloon merkittyihin lyhennyspäiviin.

Lyhennyspäivät kerryttävät vuosilomaa.

Työsuhteen päätyminen

5. Työsuhteen päättyessä:

- pitämättömät lyhennyspäivät korvataan peruspalkalla
- liikaa annettuja lyhennyspäiviä vastaava palkka vähennetään palkkaennakkona lopputilistä ilman työehtosopimuslain 2:17 §:n mukaista kuittausrajoitusta.

4 § Lyhennys paikallisesti sopien

Paikallisessa sopimisessa:

- sopimus on tehtävä kirjallisesti
- jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan
- sopimus voi koskea koko yritystä, yrityksen toimipaikkaa, osastoa tai muuta yksikköä
- sopimus on voimassa kalenterivuoden, ellei toisin sovita.

YKSILÖLLISET TYÖAJAT

A. Viikkotyöaika 36 tuntia 15 minuuttia

1. Työpaikkakohtaisesti sopien (23 §:n mukaan, s. 71) voidaan myyjien ja varastotyöntekijöiden säännöllinen työaika järjestää seuraavasti:

Työaika

2. Työnantaja laatii etukäteen työajan tasoittumisjärjestelmän, jonka aikana viikkotyöaika tasoittuu enintään 36,25 tuntiin eli 36 tuntiin 15 minuuttiin.

Työajassa on otettu huomioon 7 §:n mukaiset arkipyhäviikkojen työajan lyhennykset.

Säännöllinen työaika ei saa ylittää 9 tuntia vuorokaudessa eikä 48 tuntia viikossa.

3. Keskimäärin 36,25 tuntia viikossa ylittävstä työstä maksetaan 50 %:lla korotettu palkka.

Muuten korotetun palkan laskennassa noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä.

4. Jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

Vapaapäivät

5. Kokoaikatyöntekijälle annetaan 1.1.–30.6. ja 1.7.–31.12. välisinä aikoina muiden vapaapäivien lisäksi 4 vapaapäivää, eli yhteensä 8 vapaapäivää vuodessa.

Annetut vapaapäivät eivät lyhennä käytössä olevan tasoittumisjakson työaika.

Vapaapäivät annetaan suhteutettuna työntekijän ollessa palkatta poissa tai työehtosopimuksen ollessa voimassa vain osan vuosipuoliskoa.

Vapaapäivät pyritään antamaan muiden vapaiden tai vuosiloman yhteydessä töiden järjestelyjen sen mahdollistaessa.

Poissaolot eivät muuta ennalta laadittua vapaapäiväjärjestelmää.

Alle 36,25 tuntia tekevät

6. Alle 36,25 tuntia tekeväälle työntekijälle korvataan arkipyhät maksamalla tehtyjen työtuntien lisäksi 2 päivän palkka kultakin vuosineljännekseltä eli yhteensä 8 päivän palkka vuodessa.

Päiväpalkka määräytyy työehtosopimuksen 7 §:n 7. kohdan mukaan (s. 32).

Palkka maksetaan kunkin vuosineljänneksen päättymistä seuraavana palkanmaksupäivänä.

Korvaus maksetaan suhteutettuna työntekijän ollessa palkatta poissa tai työsopimuksen ollessa voimassa vain osan vuosineljänneestä.

Muut määräykset

7. Muuten noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä.

Esimerkki 35.

4 viikon tasoittumisjärjestelmä

- keskimäärin 36,25 t/vko
- tämän jakson aikana annetaan 1 vuoden 8 ylimääräisestä vapaapäivästä

	Ma	Ti	Ke	To	Pe	La	Su	Yht.
vko 1	9	6	9	8	9	7	-	48 t
vko 2	9	7	-	-	9	5	-	30 t
vko 3	-	6	6	7	8	8	-	35 t
vko 4	-	7	8	8	9	-	-	32 t
								yht. 145 t

Työaika $145 \text{ t} : 4 = 36,25 \text{ t/vko}$, jaksossa 9 vapaapäivää.

B. Työaikapankki

1. Työpaikkakohtaisesti sopien (23 §:n mukaan, s. 71) voidaan tehtyjä työtunteja siirtää työaikapankkiin alla esitetyllä tavalla.

Siirrettävät työtunnit

2. Työnantajan ja työntekijän sopiessa voidaan työaikapankkiin siirtää:

- lisä- ja ylityötunteja
- sunnuntaityön korotustunteja
- tes-vapaapäivänä tehtyjä työtunteja
- arkipyhälyhennyspäivänä tehtyjä työtunteja
- työaikalain mukaisena vapaapäivänä tehtyjä työtunteja
- ns. pekkaspäivänä tehtyjä työtunteja
- liukuvan työajan plussaldotunteja työntekijän pyynnöstä.

3. Työnantajan aloitteesta tehtävät ja korotetulla palkalla maksettavat työtunnit siirretään työaikapankkiin vastaavasti korotettuina.

Työntekijän aloitteesta tehtävät tunnit siirretään työaikapankkiin korottamattomina.

4. Työnantaja ja työntekijä sopivat siirrettävien työtuntien määrästä.

Työaikapankissa saa kokoaikatyöntekijällä olla enintään 75 tuntia ja alle 37,5 tuntia tekevällä enintään 2 kertaa työ sopimuksessa sovittu viikkotyöaika.

Vapaan pitäminen

5. Työnantaja ja työntekijä pyrkivät sopimaan työaikapankkiin kertyneen vapaan antamisajankohdan. Muussa tapauksessa työnantaja määrää vapaan antamisajankohdan.

Vapaan antamisajankohdasta on ilmoitettava työntekijälle hyvissä ajoin, kuitenkin vähintään 2 viikkoa etukäteen.

6. Vapaa annetaan kokonaisina vapaapäivinä, ellei toisin sovita. Vapaa pyritään antamaan muiden vapaapäivien tai vuosiloman yhteydessä.

Vapaa on pidettävä viimeistään kertymisvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana, ellei hyväksyttävän poissaolon takia muuta sovita.

7. Työnantajan tai työntekijän irtisanoessa työaikapankkisopimuksen pidetään työaikapankkiin siirretyt työtunnit vapaana tämän pykälän mukaan.

Työkyvyttömyys ja vapaa

8. Työntekijän ollessa työkyvytön ennen vapaan alkamista tai työkyvyttömyyden alkaessa vapaan aikana noudatetaan vuosilomalain säännöksiä.

Vapaapäivät kerryttävät vuosilomaa.

Kirjanpito

9. Työaikapankista on kirjattava:

- milloin työ on tehty
- kumman aloitteesta
- montako tuntia tehty ja montako siirretty pankkiin
- vapaan ajankohta ja montako tuntia pankista otetaan.

Työsuhteen päättyminen

10. Työsuhteen päättyessä pitämätön vapaa korvataan peruspalkalla.

LISÄTYÖN TARJOAMINEN

Liittyen työsopimuslain 2:5 §:n velvollisuuteen tarjota lisätyötä liittojen tavoite on saada lisätunteja yrityksen vakituisille työntekijöille sekä välttää erimielisyyksiä ja oikeudenkäyntejä. Liitot suosittelevat kiistojen varhaista selvittelyä ja ratkaisemista työpaikoilla.

Tämän tavoitteen toteutumiseksi voidaan työpaikkakohtaisesti sopien (23 § mukaan, s. 71) ottaa käyttöön seuraavia malleja:

1. Yksilöllinen työaikatarkastelu
2. Yrityskohtainen työaikatarkastelu
3. Henkilöstöpankki tai muu lisätyön tarjoamiseen liittyvä yritys-kohtainen järjestely

1. Yksilöllinen työaikatarkastelu

1. Työnantaja ja työntekijä tarkastelevat vuosittain työsopimuksessa sovitun keskimääräisen vähimmäistyöajan toteutumista.

2. Viikkotyöajan ollessa ilman perusteltua syytä työsopimuksessa sovitua työaika pidempi, työaika sovitaan välittömästi tarkastelun jälkeen todellista viikkotyöaika vastaavaksi työajaksi.

3. Jos yrityksessä on luottamusmies, sovitaan yksilöllisen työaikatarkastelun käyttöönotosta ja seurannasta hänen kanssaan.

2. Yrityskohtainen työaikatarkastelu

Työnantaja ja luottamusmies käsittelevät vuosittain seuraavat asiat:

1. Yrityksen koko henkilöstön rakenteen ja määrän sekä arvion niiden kehittymisestä.
2. Alle 37,5 tuntia työskentelevän henkilöstön rakenteen ja tehtyjen työtuntien määrän, kehityksen ja arvion niiden kehittymisestä.
3. Työajan suunnittelussa ja lisätyön tarjoamisessa käytettävät periaatteet ja niiden toimivuuden.

Tarkastelun tarkoituksena on edesauttaa, että työsopimukset yleisesti vastaavat todellista työn teettämisen tarvetta ja säännöllisen työajan järjestämisessä hyödynnetään Kaupan työehtosopimuksen mahdollisuudet.

3. Henkilöstöpankki tai muu lisätyön tarjoamiseen liittyvä yritys- kohtainen järjestely

Henkilöstöpankki

1. Henkilöstöpankin tavoitteena on tehostaa tilapäisen lisätyön kohdentumista yrityksen omalle henkilöstölle.
2. Työehtosopimuksen määräykset koskevat henkilöstöpankkia, ellei alla esitetystä muuta johdu.

Lisätyön tarjoaminen

3. Henkilöstöpankkisopimuksella sovitaan siitä, miten tilapäisen lisätyön tarjoamisvelvollisuus yrityksessä järjestetään.
4. Työvuoroluettelon suunniteltujen ja henkilöstöpankista annettujen lisätyötuntien yhteismäärä on enintään 10 tuntia vuorokaudessa ja 37,5 tuntia viikossa tai käytettäessä työajan tasoittumisjärjestelmää keskimäärin enintään 37,5 tuntia viikossa.
5. Työnantaja tiedustelee jokaiselta alle 37,5 tuntia tekevältä, mistä toimipaikoista hän on valmis vastaanottamaan lisätyötunteja.

Työntekijällä on oikeus milloin tahansa tulla tietyn toimipaikan lisätyöilmoituksen piiriin tai jäädä siitä pois.

6. Tietyn toimipaikan lisätyötunteja tarjotaan niille alle 37,5 tuntia tekeville, jotka ovat ilmoittaneet halustaan lisätyöhön ko. toimipaikassa.

Saatuun lisätyötarjouksen ja ollessaan valmis tekemään tarjotun työn työntekijä ilmoittautuu sovitulla tavalla.

Vastatessaan lisätyötarjoukseen työntekijän on ilmoitettava, jos työntekijän työvuoroluettelon suunniteltujen ja tarjottujen lisätyötuntien yhteismäärä ylittää 10 tuntia vuorokaudessa tai keskimäärin enintään 37,5 tuntia viikossa.

7. Lisätyön antamisessa pyritään tasapuolisuuteen ottaen erityisesti huomioon työntekijän ammattitaito, osaaminen, kokemus ja soveltuvuus tehtävään.

Lisätyötä tarjotaan mahdollisuuksien mukaan ensin lisätyötä tarvitsevan toimipaikan omille työntekijöille, sen jälkeen yrityksen muille työntekijöille ja viimeisenä yrityksen ulkopuolisille työntekijöille.

Lisätyötuntien kohdentuminen oman yrityksen ja työpaikan työntekijöille parhaimmillaan varmistaa työnantajalle ammattitaitoisen ja osaavan henkilökunnan. Samalla se on viesti henkilökunnalle, että heidän työtään ja ammattitaitoaan arvostetaan, joka edelleen edistää työntekijöiden motivoituneisuutta ja sitoutumista työhönsä.

8. Työnantajalla on oikeus poistaa työntekijä lisätyöilmoituksen saajien piiristä uuden tasoittumisjakson alkamiseen asti, jos hänen tasoittumisjakson työtuntien määrä on ylittämässä keskimäärin 37,5 viikkotyötuntia.

Sopimus

9. Henkilöstöpankin käyttöönotosta ja toteuttamisesta sovitaan työpaikka-kohtaisesti työehtosopimuksen 23 §:n mukaan (s. 71).

Jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

10. Henkilöstöpankkisopimuksessa on sovittava ainakin seuraavista asioista:

- Miten työntekijä ilmoittaa halustaan tulla tietyn toimipaikan lisätyöilmoituksen piiriin tai jäädä siitä pois.
- Miten työnantaja ilmoittaa lisätyötunneista ja mitä tietoja lisätyöstä ilmoituksessa tulee olla.
- Miten työntekijä ilmoittaa halukkuutensa ottaa vastaan tarjotut lisätyötunnit.
- Minkä ajan kuluessa työntekijä ilmoittaa halukkuutensa ottaa vastaan tarjotut lisätyötunnit eri tilanteissa.
- Miten työnantaja ilmoittaa, kenelle tarjotut lisätyötunnit annetaan.

11. Henkilöstöpankista sopineella luottamusmiehellä on oikeus pyynnöstä saada tiedot:

- henkilöstöpankkiin ilmoittautuneiden määrästä
- lisätyötuntien jakautumisesta henkilöstöpankkiin ilmoittautuneiden ja yrityksen ulkopuolisten työntekijöiden kesken.

VARASTOTYÖN SUORITUSPALKKAUS

1. Suorituspalkka muodostuu kiinteästä ja muuttuvasta palkanosasta. Muuttuva palkanosa perustuu pääasiallisesti työsuoritteen määrän ja laadun mittaamiseen, joko yksilöllisesti tai ryhmäkohtaisesti. Suorituspalkalla ei tarkoiteta palkkiopalkkaa eikä tulos- ja voittopalkkioita.

2. Suorituspalkkatyön tarkoituksena on työntekijän ansion nousu työehtosopimuksen mukaista palkkaa korkeammaksi tavanomaista tehokkaamman ja laadukkaamman työskentelyn johdosta.

3. Työntekijällä on oikeus ennen työn aloittamista saada tiedot suorituspalkkatyön palkkaperusteista. Olennaiset muutokset työsuoritukseen vaikuttavissa tekijöissä tulee viipymättä ottaa huomioon palkkaperusteissa, muutoin ne pysyvät ennallaan.

4. Työn keskeytyessä työntekijästä riippumattomasta syystä pyritään hänelle järjestämään muuta suorituspalkkatyötä. Tämän ollessa mahdotonta työntekijälle maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka ilman suoritetta ottaen huomioon työsopimuslain 2:12 §:n säännökset.

5. Suorite otetaan huomioon sairausajan ja vuosiloma-ajan palkoissa, jos sitä ei muutoin makseta näiltä ajoilta. Maksettaessa lisä- ja ylityöltä suoritetta se otetaan huomioon lisä- ja ylityökorvauksissa.

Työpaikkakohtaisesti 23 §:n (s. 71) mukaan voidaan edellä esitetystä sopia toisin. Jos työpaikalla on luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan.

6. Suorituspalkkatyöhön liittyvät työntutkimukset tehdään avoimesti. Muuten niihin noudatetaan soveltuvin osin yhteistoimintasopimuksen 4:2 §:n määräyksiä. Työntutkimusten tulokset otetaan huomioon suorituspalkkausta kehitettäessä.

7. Luottamusmies voi perustellusta syystä pyytää suorituspalkkatyön palkkaperusteiden tarkistamista. Tähän liittyvät selvitykset ja mahdolliset muutokset tehdään viivytyksettä, kuitenkin viimeistään 2 kuukauden kuluessa.

Luottamusmiehen koulutustarve suorituspalkkausasioissa tulee ottaa huomioon järjestettäessä koulutussopimuksen mukaista ay- ja yhteistä koulutusta.

ERIMIELISYYSMUISTIO

Yritys.....

Toimipaikka.....

Työnantaja tai työnantajan edustaja.....

Työntekijä tai työntekijän edustaja.....

Yhteisesti todettu tapahtumien kulku ja erimielisyyden syy

.....
.....
.....

Työntekijän selvitys ja vaatimukset perusteluineen (työehtosopimuksen / lain kohdat)

.....
.....
.....

Voidaan käyttää erillistä liitettä.

Työnantajan selvitys ja vastaus perusteluineen (työehtosopimuksen / lain kohdat)

.....
.....
.....

Voidaan käyttää erillistä liitettä.

Paikka

Aika

Työnantaja tai työnantajan edustaja

Työntekijä tai työntekijän edustaja

Nimen selvennys

Nimen selvennys

Puhelinnumero

Puhelinnumero

Sähköpostiosoite

Sähköpostiosoite

Tätä muistiota on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta. Työnantaja toimittaa toisen Kaupan liittoon ja työntekijä toisen Palvelualojen ammattiliittoon.

KAUPAN ALAN TYÖSOPIMUS

1. TYÖSUHTEEN OSAPUOLET	Työnantaja	Liike- tai kotipaikka
	Työntekijä	Henkilötunnus
Yllä mainittu työntekijä sitoutuu korvausta vastaan tekemään yllä mainitun työnantajan hänelle osoittamaa työtä tämän johdon ja valvonnan alaisena sekä seuraavin ehdoin:		
2. TYÖSOPIMUKSEN VOIMASSAOLLO	Työsuhteen alussa on _____ kuukauden koeaika. Koeaika kahdeksaa kuukautta lyhyemmässä työsuhhteessa on enintään puolet työsopimuksen kestoajasta, jolloin koeajan viimeinen päivä on _____.	
	☐ toistaiseksi voimassa oleva työsuhde Työsuhde kestää toistaiseksi ja sen alkamis- päivämäärä on _____	☐ määräaikainen työsuhde Määräaikaisen työsuhteen alkamispäivämäärä on _____ ja kesto _____ saakka. Määräaikaisen työsuhteen peruste: _____ tai kunnes seuraava yksilöity työtehtävä on suoritettu _____ ja sen arvioitu kesto on _____ saakka.
3. TYÖAIKA	Työaika on ☐ keskimäärin 37,5 tuntia viikossa. ☐ alle 37,5 tuntia viikossa, jolloin keskimääräinen viikkotyöaika on _____ tuntia. Työntekijä suostuu tekemään lisätyötä laissa säädetyn edellytyksin, jolloin siitä maksetaan työehtosopimuksen mukainen korvaus. Työntekijä ☐ suostuu tekemään tarvittaessa sunnuntai työtä ☐ ei suostu tekemään sunnuntai työtä Sunnuntai työstä maksetaan työehtosopimuksen mukainen korvaus.	
4. TYÖTEHTÄVÄT	Työntekijän työtehtävät (esim. myyjä, varastotyöntekijä, konttorityöntekijä):	
5. PALKKAUS	Työsuhteen alussa työntekijän palkka määräytyy seuraavasti: _____ Palkkaryhmä ja alallaolovuodet: _____ Palkan määrä kuukaudessa tai tunnissa: _____	
6. VUOSILOMA	Vuosioma määräytyy vuosilomalain ja noudatettavan työehtosopimuksen mukaan.	
7. IRTISANOMISAIKA	Irtisanomisaika määräytyy noudatettavan työehtosopimuksen mukaan.	
8. TYÖEHTOSOPIMUS	Työsuhhteessa noudatetaan työnantajaa sitovaa työehtosopimusta, voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä yrityksen sisäisiä ohjeita ja sääntöjä. Sairausajan palkkaa, vuosilomaa ja työaikaan koskevien määräysten osalta noudatetaan työehtosopimuksen voimassaoloajan päätyttyä ja ennen uuden työehtosopimuksen voimaantulusta päättyneen sopimuksen määräyksiä.	
9. MUUT EHDOT		
10. PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS	Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista yksi annetaan työntekijälle ja yksi jää työnantajalle. Paikka _____ Aika _____ Työnantajan allekirjoitus _____ Työntekijän allekirjoitus _____ Nimen selvennys _____ Nimen selvennys _____	

SELVITYS:

Työsopimuslain 2:4 §:n mukaisesti työnantaja ilmoittaa lisäksi työsuhteen keskeisistä ehdoista seuraavaa:

Työn suorittamispaikka: (esimerkiksi yrityksen tietty toimipaikka/-paikat tai yrityksen kaikki toimipaikat tai tietty työnsuorittamisalue/-alueet)

Palkanmaksukausi on _____

Työsuhteen alussa työnantajaa sitova työehtosopimus on _____

Muuta: _____

TYÖSOPIMUSLOMAKKEEN TÄYTTÄMISOHJEITA

Koeaika

Koeajasta on sovittava työsopimuksessa. Koeaika määräytyy työsopimuslain 1:4 §:n mukaisesti. Koeajan enimmäispituus on pääsääntöisesti 4 kuukautta. Työntekijään, joka kohtuullisen ajan kuluessa palaa aikaisemman työnantajansa palvelukseen entisen kaltaiseen työhön, ei koeaikaa sovelleta, ellei siihen ole erityistä syytä, mistä työsuhteen uudelleen alkaessa nimenomaan sovitaan.

Mikäli työnantaja järjestää työntekijälle työhön liittyvän koulutuksen, joka kestää yli 4 kuukautta, voidaan sopia enintään 6 kuukauden pituisesta koeajasta.

8 kuukautta lyhyemmässä määräaikaisessa työsuhteessa koeaika saa olla enintään puolet työsopimuksen kestoajasta.

Toistaiseksi voimassa oleva työsopimus

Lähtökohtaisesti työsuhde on voimassa toistaiseksi. Tällöin merkitään rasti ao. kohtaan.

Työsuhteen alkamispäivämääräksi merkitään päivämäärä, jolloin työntekijä aloittaa työnteon.

Määräaikainen työsopimus

Jos työsuhde on sidottu määräaikaan, merkitään työsuhteen viimeinen kestopäivä lomakkeeseen. Tällöin tulee myös todeta määräaikaisen työsuhteen peruste, esim. äitiys- ja vanhempainvapaasijaisuus, vuosilomasijaisuus tai työntekijän oma pyyntö.

Jos työsopimuksen kesto aika ei ole sidottu kalenteriaikaan, vaan se on riippuvainen tietyn työtehtävän suorittamisesta, yksilöidään ao. tehtävä ja sen suorittamiselle arvioitu kesto sopimuksen tälle asialle varattuun tilaan.

Määräaikainen työsopimus, jonka kestoksi on sovittu vuotta pidempi aika, on tehtävä kirjallisesti.

Työaika

Alle 37,5 tuntia tekevän keskimääräinen viikkotyöaika tulee sopia ja kirjata siihen varattuun kohtaan ottaen huomioon työehtosopimuksen 6 §:n 1. kohdan määräykset (s. 23).

Työntekijän suostuessa sunnuntaityöskentelyyn työnantaja ei ole velvollinen hankkimaan erillistä sunnuntaityösuostumusta työntekijältä yksittäisten sunnuntaipäivien tai arkipyhien osalta.

Työntekijän kieltäytyttyä sunnuntaityöskentelystä työnantaja ei ole velvollinen tarjoamaan hänelle työtä sunnuntaiksi tai arkipyhäksi.

Työtehtävät

Työsopimukseen kirjataan työntekijän kanssa sovitut pääasialliset työtehtävät esim. tavaratalomyyjä, varastotyöntekijä, konttorityöntekijä jne. Jos työntekijän kanssa on sovittu tavanomaista ammattikäsitettä laajemmista työtehtävistä, todetaan se sopimuksessa esim. myyjä/varastotyöntekijä tai osastostaan vastaava ja sitä hoitava myyjä.

Palkkaus

Palkkaus määräytyy noudatettavan työehtosopimuksen mukaisesti. Tästä syystä tulee todeta palkan määräytymisperuste ja palkan määrä työsuhteen alkaessa, esim. myyjän osalta B1 3. vuotena, tai konttorityöntekijän osalta C1 5. vuotena.

Mikäli yrityksessä on käytössä työehtosopimuksesta poikkeava palkkausjärjestelmä, käytetään palkkauksen määrittelyn osalta erillistä liitettä.

Muut ehdot

Tähän kohtaan kirjataan esimerkiksi sellaiset sovitut ehdot, joilla poiketaan työehtosopimuksen vähimmäismääräyksistä. Tällaisia ehtoja voi liittyä palkkaukseen, työaikaan tai vapaapäiviin, luontoisetuihin, vuosilomaan jne.

Erillinen liite

Mikäli lomakkeen ao. kohdalle varattu tila ei riitä, on mahdollista käyttää erillistä liitettä, johon sopimuskohdassa viitataan.

Muutoksesta ilmoittaminen

Työsopimuslain 2:4 §:n mukaan työnantaja veloitetaan antamaan työntekijälle kirjallisen selvityksen keskeisestä työsuhteen ehdon muutoksesta. Selvitys on annettava niin pian kuin mahdollista, viimeistään kuitenkin muutosta seuraavan palkanmaksukauden päättyessä. Selvitystä ei kuitenkaan tarvitse antaa, jos muutos johtuu lainsäädännön tai työehtosopimuksen muuttamisesta. Työnantajan velvollisuudella ilmoittaa muuttuneista sopimusehdoista ei puututa mitenkään niihin edellytyksiin, joilla työnantaja voi yksipuolisesti muuttaa työsopimuksen ehtoja.

LUOTTAMUSMIESSOPIMUS

Johdanto

Luottamusmiessopimuksen tarkoitus on edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistoimintaa yrityksen eri osa-alueilla ja ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä.

Toimintaympäristön nopeat muutokset korostavat yhteistoiminnan ja paikallisen sopimisen tärkeyttä. Työnantajilta ja luottamusmiehiltä vaaditaan ennakkoluulotonta suhtautumista ajan haasteisiin.

Muutosten johdosta luottamusmiestehtävien hoidossa korostuu luottamusmiehen yhteistyökumppanin rooli yrityksen ja sen henkilöstön erilaisissa kehittämishankkeissa sekä parannettaessa yrityksen tuottavuutta ja työhyvinvointia.

Kaupan tulevaisuuden haasteet, yhteiset kehittämishankkeet ja paikallinen sopiminen edellyttävä riittävän kattavaa luottamusmiesjärjestelmää, jossa luottamusmiehillä on tarvittavat tiedot ja taidot tehtäviensä hoitamiseen.

Yhteistyön ja paikallisen sopimisen edistämiseksi työnantaja ja pääluottamusmies selvittävät käytännön tarpeet ja sopivat järjestelyistä koskien:

- yrityksen sisäisten viestintäjärjestelmien käyttämistä luottamusmiehen tiedottamisessa,
- yrityksen luottamusmiesten keskinäistä yhteydenpitoa ja kokoontumisia sekä
- luottamusmiesten verkko-opetusmahdollisuuksia.

1 § Sopimuksen soveltamisala

Sopimusta noudatetaan Kaupan liiton jäsenyrityksissä.

2 § Luottamusmiehen tehtävät

Luottamusmiehen tehtävänä on:

- kehittää työnantajan ja työntekijöiden välistä yhteistyötä
- osallistua paikallisten sopimusten tekemiseen
- olla aktiivi kumppani yhteisissä tuottavuus- ja kehittämishankkeissa
- osallistua henkilöstön ammatillisen koulutuksen kehittämiseen
- edustaa toimialueensa järjestäytyneitä työntekijöitä
- antaa palautetta työntekijöiltä työnantajalle
- valvoa työehtosopimusten ja työlainsäädännön noudattamista
- osallistua paikallisten erimielisyyksien selvittämiseen
- edistää ja ylläpitää työrauhaa.

3 § Luottamusmiehen valinta

Yleistä

1. Palvelualojen ammattiliittoon järjestäytyneet yrityksen työntekijät valitsevat luottamusmiehen.
2. Luottamusmies on PAM:n ammattiosaston jäsen ja yrityksen työntekijä.
3. Järjestäytyneiden työntekijöiden valitsema vaalitoimikunta huolehtii luottamusmiesvalinnan käytännön järjestelyistä. Työnantaja varaa tilaisuuden vaalien toimittamiseksi.
4. Luottamusmiesvalinnan järjestämisestä työpaikalla on ilmoitettava työnantajalle 7 päivää ennen valinnan toimittamista.

Luottamusmiehet

5. Luottamusmiehiä voidaan valita seuraavasti:

Yrityksen luottamusmies

Yritykseen voidaan valita luottamusmies. Vähintään 30 työntekijän yritykseen valittu luottamusmies on tämän sopimuksen tarkoittama pääluottamusmies.

Toimipaikan luottamusmies

Yrityksen luottamusmiehen lisäksi voidaan valita toimipaikan luottamusmies, jos asiasta sovitaan kirjallisesti ennen vaalijärjestelyjä.

Alueluottamusmies

Yritykseen, jolla on valtakunnallisesti laaja alueorganisaatio, voidaan valita alueluottamusmiehiä, jos asiasta sovitaan kirjallisesti ennen vaalijärjestelyjä.

Jos yritykseen on valittu useita alueluottamusmiehiä, toimii yksi heistä yrityksen pääluottamusmiehenä tehtävänään järjestää myös koko yritystä koskevien yhteisten asioiden käsittely.

Toimipaikan tai alueluottamusmiehen valitseminen

Työnantajan ja pääluottamusmiehen sopiessa yrityksen toimipaikan tai alueluottamusmiehen valitsemisesta on otettava huomioon seuraavaa:

- yrityksen organisaatio- ja päätöksentekorakenne
- hallinnollinen itsenäisyys ja erillisyys
- henkilöstömäärä ja -jakauma
- yhteistyön, paikallisen sopimisen ja neuvottelujärjestelmän kehittämistarpeet.

Toimipaikan luottamusmies voidaan valita yrityksen itsenäiseen toimintayksikköön, jossa työnantajan edustajalla on itsenäinen neuvotteluoikeus, vastuu yksikön tuloksesta ja henkilöstöstä. Itsenäisiä toimintayksiköjä ovat esimerkiksi yrityksen hankinta- ja jakelukeskus, tavaratalo tai erillinen konttori.

Alueluottamusmies voidaan valita alueelle, jossa työnantajan edustajalla on itsenäinen neuvotteluoikeus ja että neuvottelujärjestelmän mukainen asioiden käsittely voidaan alueella järjestää tehokkaasti ja toimivasti.

Varaluottamusmies

Luottamusmiehelle voidaan valita varamies. Toimiessaan luottamusmiehenä siitä on ilmoitettava työnantajalle kirjallisesti. Toimiessaan luottamusmiehenä varamiehellä on luottamusmiehen oikeudet ja velvollisuudet.

Ilmoitukset työnantajalle

6. Valituista luottamusmiehistä varamiehineen sekä luottamusmiestehtävien päättymisistä on ilmoitettava välittömästi ja kirjallisesti työnantajalle.

Luottamusmiehen jatkaessa tehtävissä ilman vaaleja siitä on ilmoitettava työnantajalle välittömästi vaalikauden päättymisen jälkeen.

Saatuaan tiedon uusista luottamusmiehistä työnantajan on ilmoitettava vastaava työnantajan edustaja välittömästi ja kirjallisesti luottamusmiehelle.

Muutostilanteet

7. Yrityksen tai sen osan toiminnan olennaisesti supistuessa tai laajentuessa tai liikkeen luovutuksen, sulautumisen tai niihin verrattavan organisaatiomuutoksen johdosta paikalliset osapuolet saattavat luottamusmiesorganisaation mahdollisimman pian vastaamaan yrityksen tai sen osan muuttunutta kokoa ja rakennetta.

4 § Luottamusmiehelle annettavat tiedot

1. Syntyessä epäselvyyttä tai erimielisyyttä työntekijöiden palkasta tai työsuhteeseen liittyvien lakien tai sopimusten soveltamisesta luottamusmiehelle annetaan kaikki tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

2. Yrityksen luottamusmiehellä on oikeus pyynnöstä saada työehtosopimusten piiriin kuuluvista yrityksen työntekijöistä seuraavat tiedot:

Kerran vuodessa

- suku- ja etunimet
- palkkaryhmä tai vastaava, johon työntekijä tai hänen suorittamansa työ kuuluu
- työntekijöiden lukumäärä sekä vuoden aikana työssä olleiden erikseen työhön kutsuttavien tai muun tilapäisen henkilöstön lukumäärä.

Kuukauden kuluessa työsuhteiden alkamisesta

- uusien työntekijöiden suku- ja etunimet sekä palvelukseen tuloaika.

3. Pääluottamusmiehellä on oikeus pyynnöstä saada lisäksi seuraavat ryhmäkohtaiset tiedot toimialueensa työntekijöistä edellyttäen että tiedot perustuvat yrityksen muun toiminnan yhteydessä syntyvään tietoaineistoon:

- keskimääräinen kuukausi- tai tuntipalkka ilman lisiä
- keskimääräinen kuukausi- tai tuntipalkka lisineen
- työtuntien määrä ja ylityötuntien osuus tehdyistä työtunneista.

Pääluottamusmiehellä on oikeus saada edellä mainitut tiedot kerran vuodessa noudattaen työehtosopimusten ammattiryhmittelyä. Tietoja, jotka koskevat 6 henkilöä pienempiä työntekijäryhmiä, ei anneta.

4. Luottamusmiehelle annetaan pyynnöstä selvitys siitä, millaisia tietoja työhönoton yhteydessä kerätään.

5. Luottamusmiehellä on oikeus perehtyä hätä- ja ylityöstä ja niistä maksetusta korotetusta palkasta laadittuun luetteloon.

6. Luottamusmiehen on pidettävä tehtäviensä hoitamista varten saamansa tiedot luottamuksellisina.

5 § Työstä vapautus ja työskentelypuitteet

Työstä vapautus

1. Luottamusmiehellä on oikeus riittävään työstä vapautukseen luottamusmiestehtävien hoitamista varten.

Työstä vapautuksen määrässä otetaan huomioon mm. työntekijöiden ja toimipaikkojen lukumäärä, toimipaikan sijainti ja yrityksen toiminnan luonne.

Työstä vapautusaika ja ajankäyttö

2. Alla esitetyn taulukon mukainen työstä vapautusaika annetaan ainoastaan yrityksen luottamusmiehelle, ellei yrityskohtaisesti toisin sovita.

Yrityksen luottamusmiehelle annetaan työstä vapautusaikaa hänen toimialueeseen kuuluvien työntekijöiden lukumäärän perusteella (riippumatta järjestäytyneisyydestä) seuraavasti:

Työntekijöiden lukumäärä**Työstä vapautusaika tuntia / viikko**

20 - 49	3
50 - 149	5
150 - 299	12
300 - 499	20
500 - 799	30
vähintään 800	kokonaan työstä vapaa

Luottamusmiehen työsopimuksessa olevan viikkotyöajan alittaessa taulukon mukaisen työstä vapautusajan sopimustunnit nostetaan luottamusmieheskauten ajaksi lähinnä korkeampaan työstä vapautusaikaan.

Esimerkki 36.

Työntekijän työsopimustunnit ovat 25 t / viikko. Työntekijöiden lukumäärä on 550. Sopimustunnit nostetaan luottamusmieheskauten ajaksi 30 t / viikko.

Esimerkki 37.

Työntekijän työsopimustunnit ovat 30 t / viikko. Työntekijöiden lukumäärä on yli 800. Sopimustunnit nostetaan luottamusmieheskauten ajaksi 37,5 t / viikko.

Luottamusmiestehtävän hoitamista varten sovittuja viikkoajoja voidaan myös yhdistää.

Luottamusmiehen tulee tehdä ajankäyttösuunnitelma, josta käy ilmi luottamusmiestehtävän hoitamiseen käytettävä aika pääaiheittain.

Luottamusmiehellä on lisäksi oikeus kerran vuodessa käydä toimialaansa kuuluvissa toimipaikoissa työnantajan kanssa sovittavana aikana.

Toimipaikkojen väliseen matkaan käytettyä aikaa ei lueta em. vapautusaikaan.

Työntekijämäärän ollessa vähemmän kuin 20 selvitetään kussakin tapauksessa erikseen, milloin on tarkoituksenmukaista sopia kiinteästä työstävaipautusajasta.

Työntekijämäärä todetaan puolivuositain.

Työskentelypuitteet

3. Luottamusmiehelle annetaan työpaikan olosuhteet huomioon ottaen riittävästi säilytystilaa hänen tarvitsemilleen asiakirjoille ja tarvittaessa oikeus käyttää työnantajan hallinnassa olevaa tarkoituksenmukaista toimistotilaa ja tavanomaisia toimistovälineitä. Luottamusmies voi toimittaa ammattiliittonsa aineistoa työntekijöille.

Tavanomaisten toimistovälineiden käsitteen piiriin kuuluvat myös yrityksessä yleisesti käytössä olevat atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat sekä internet-yhteys (sähköposti). Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon mm. yrityksen koko, luottamusmiehen tehtävien laajuus ja edellyttämä tarve sekä ajankäytön määrä. Käytännön järjestelyistä sovitaan paikallisesti.

6 § Ansiomenetyksen korvaus

Ansiomenetyks

1. Työnantaja maksaa luottamusmiehelle luottamusmiestehtävän hoitamisesta aiheutuneen säännöllisen työajan ansiomenetyksen.

Jos luottamusmies olisi säännöllisenä työaikanaan ansainnut työvuoroluettelon mukaan ilta- ja lauantailisiä, ne maksetaan.

Luottamusmiehen tehdessä työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työajan ulkopuolella maksetaan lisä- tai ylityökorvaukset, ellei toisin sovita.

Matkakustannukset

2. Luottamusmiehen matkustaessa työnantajan kanssa sovittujen luottamusmiestehtävien takia maksetaan matkakorvaukset yrityksessä noudatettavan käytännön mukaan, kuten muissakin työtehtävissä.

Luottamusmiehen käyttäessä matkustamiseen työnantajan suostumuksella omaa autoa maksetaan kilometrikorvaus.

Luottamusmieskorvaus

3. Luottamusmiestehtävien hoitamisesta maksetaan luottamusmieskorvausta ainoastaan yrityksen luottamusmiehelle, ellei yrityskohtaisesti toisin sovita.

Yrityksen luottamusmiehelle maksetaan luottamusmieskorvausta hänen toimialueeseensa kuuluvien työntekijöiden lukumäärän perusteella (riippumatta järjestäytyneisyydestä) seuraavasti:

Luottamusmieskorvaukset 1.6.2013 alkaen:

Työntekijöiden lukumäärä	Korvaus euroa / kk
20 - 49	35
50 - 149	65
150 - 299	95
300 - 499	145
500 - 799	185
vähintään 800	sovitaan paikallisesti

Luottamusmieskorvaukset 1.9.2015 alkaen:

Työntekijöiden lukumäärä	Korvaus euroa / kk
20 - 49	40
50 - 149	70
150 - 299	100
300 - 499	150
500 - 799	190
vähintään 800	sovitaan paikallisesti

Työntekijämäärä todetaan puolivuosittein.

Päälouottamusmiehen ansiokehitys

4. Päälouottamusmiehen ansiokehityksen tulee vastata vähintään yrityksen asianomaisen ammattiryhmän vastaavien työntekijöiden keskimääräistä ansiokehitystä.

Päáluottamusmiehen ansiokehitysvertailuryhmänä pidetään sitä yrityksen ammattiryhmää, johon päáluottamusmies kuuluu.

7 § Luottamusmiehen koulutus

1. Luottamusmiehellä on oikeus osallistua koulutus sopimuksen mukaiseen koulutukseen.

Uuden luottamusmiehen koulutus käsitellään työnantajan kanssa 2 kuukauden aikana valinnasta.

2. Päáluottamusmiestehtävän päättymisen jälkeen päáluottamusmies ja työnantaja selvittävät yhdessä, edellyttääkö työntekijän ammattitaidon ylläpitäminen entisessä tai vastaavassa työssä ammatillista koulutusta.

Työnantaja järjestää selvityksen edellyttämän koulutuksen.

Työnantaja ja päáluottamusmies selvittävät luottamusmiestehtävän aikana, edellyttääkö ammattitaidon ylläpitäminen, joko entiseen tai vastaavaan työhön, sellaisen ammatillisen koulutuksen antamista, jota järjestetään myös muille työntekijöille.

8 § Työsuhdeturva

Syrjäntäkielto

1. Luottamusmiestä ei saa luottamusmiestehtävän takia erottaa työstä eikä muutoinkaan syrjiä.

2. Luottamusmiestä ei saa luottamusmiestehtävän aikana tai sen johdosta siirtää alemmpipalkkaiseen tai vähempiarvoiseen työhön kuin missä hän oli valituksi tullessa.

3. Varsinaisen työn vaikeuttaessa päáluottamusmiehen tehtävien hoitamista hänelle on järjestettävä muuta työtä ottaen huomioon yrityksen tai sen osan olosuhteet sekä hänen ammattitaito. Tällainen järjestely ei saa aiheuttaa ansioiden alentumista.

Taloudelliset ja tuotannolliset irtisanomisperusteet

4. Irtisanottaessa tai lomautettaessa yrityksen henkilöstöä taloudellisilla tai tuotannollisilla perusteilla ei tällaista toimenpidettä saa kohdistaa pääluottamusmieheen, ellei yrityksen tai pääluottamusmiehen toimialueena olevan yrityksen osan toimintaa keskeytetä kokonaan.

Yhteisesti todettaessa tai työnantajan muutoin näissä neuvotteluissa yksilöidysti osoittaessa ettei pääluottamusmiehelle voida tarjota hänen ammittiaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä, edellä esitetystä voidaan poiketa.

Pääluottamusmiehen riitauttaessa irtisanomisen liittojen väliset neuvottelut on käytävä irtisanomisajan kuluessa.

5. Luottamusmies voidaan irtisanoa tai lomauttaa hänen työnsä päättyessä kokonaan, jos:

- työnantaja ei voi järjestää hänelle ammattitaitoa vastaavaa tai muutoin sopivaa työtä tai
- työnantaja ei voi kouluttaa häntä muuhun työhön työsopimuslain 7:4 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Yksilösuoja

6. Luottamusmiestä ei saa irtisanoa hänestä johtuvasta syystä ilman edustamiensa työntekijöiden suostumusta (työsopimuslain 7:10 § 1 momentti).

7. Luottamusmiehen työsopimusta ei saa purkaa tai käsitellä purkautuneena vastoin työsopimuslain 8:1-3 §:n säännöksiä.

Luottamusmiehen työsopimus voidaan purkaa järjestysmääräyksien rikkomisen takia vain, jos luottamusmies on toistuvasti ja olennaisesti sekä varoituksesta huolimatta jättänyt työvelvoitteensa täyttämättä.

Ehdokassuoja

8. Työsuhdeturvamääräyksiä noudatetaan pääluottamusmieheshdokkaaseen, jonka asettamisesta on ilmoitettu työnantajalle kirjallisesti.

Ehdokassuoja alkaa aikaisintaan 3 kuukautta ennen pääluottamusmiehen toimikauden alkua. Ehdokassuoja päättyy muiden kuin valituksi tulleen osalta vaalin järjestäjän todettua vaalituloksen.

Jälkisuoja

9. Työsuhdeturvamääräyksiä noudatetaan 6 kuukautta pääluottamusmiehtävän päättymisestä.

Pääluottamusmies ja liikkeen luovutus

10. Luovutetun liikkeen tai sen osan säilyttäessä itsenäisyytensä pääluottamusmiehen asema jatkuu sellaisenaan.

Luovutetun liikkeen tai sen osan menettäessä itsenäisyytensä pääluottamusmiehellä on 9. kohdan mukainen jälkisuoja liikkeen luovutuksesta johtuneen toimikauden päättymisestä alkaen.

Korvaukset

11. Päätettäessä luottamusmiehen työsopimus tämän sopimuksen vastaisesti työnantajan on maksettava korvauksena vähintään 10 kuukauden ja enintään 30 kuukauden palkka.

Korvauserusteet määräytyvät työsopimuslain 12:2 §:n 2. momentin mukaan ottaen huomioon työntekijän luottamusmiesasema.

Liitot voivat yksittäistapauksissa sopia pienemmästä korvauksesta kuin 10 kuukauden palkka.

9 § Neuvottelujärjestys

1. Neuvottelujärjestys määräytyy työehtosopimuksen 25 §:n mukaan.

2. Työnantajan harkitessa luottamus- tai varaluottamusmiehen työsuhteen päättämistä hänen on ennen toimenpiteeseen ryhtymistä oltava yhteydessä työnantajaliittoonsa. Työnantajaliiton saatua yhteydenoton sen tulee ryhtyä välittömästi asian edellyttämiin toimenpiteisiin.

3. Paikalliset- ja liittoneuvottelut aloitetaan ja käydään viivytyksettä.

10 § Sopimuksen voimassaolo

1. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi.

2. Irtisanomisaika on 1 kuukausi.

YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN SOVELTAMISOHJEET

1 § SOVELTAMISALA

Kaupan liiton ja Palvelualojen ammattiliiton välisiä yhteistoimintasopimuksen soveltamisohjeita noudatetaan Kaupan liiton jäsenyrityksissä.

2 § YHTEISTOIMINTA TYÖSUOJELUSSA

2.1. Työpaikkakäsite

Työpaikalla tarkoitetaan Kaupan liiton jäsenyritystä tai sen osaa, joka muodostaa alueellisen ja/tai toiminnallisen kokonaisuuden. Työpaikkakäsite määritellään paikallisesti.

2.2. Työsuojeluyhteistoiminta

1. Työsuojelumääräyksiä noudatetaan toimialoittain. Jos monitoimialayrityksessä toimialat eivät ole selvästi eroteltavissa, noudatetaan sen toimialan työsuojelumääräyksiä, johon enemmistö työntekijöistä kuuluu.

2. Paikallisesti sopien työsuojeluyhteistoiminta voidaan toteuttaa työsuojelutoimikunnan sijasta myös muulla tavoin.

Tällöin noudatetaan yhteistoimintasopimuksen määräyksiä työsuojelutoimikunnan tehtävistä sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 26 §:n säännöksiä.

Työsuojeluvaltuutetun tulee olla mukana yhteistyössä.

2.3. Työsuojeluvaltuutettu

1. Työsuojeluvaltuutettua valittaessa työntekijöihin luetaan sekä työntekijät että toimihenkilöt.

2. Työsuojeluvaltuutettu ja luottamusmies voivat olla sama henkilö.

2.4. Päätyösuojeluvaltuutettu

1. Vähintään 30 työntekijän yritykseen valittu työsuojeluvaltuutettu on asemaltaan soveltamisohjeiden mukainen päätyösuojeluvaltuutettu.

2. Jos vähintään 30 työntekijän yritykseen on valittu useita työsuojeluvaltuutettuja, nimeävät he tarvittaessa keskuudestaan yhden soveltamisohjeiden

mukaiseksi päätyösuojeluvaltuutetuksi. Päätyösuojeluvaltuutetun ja työsuojeluvaltuutetun toimikausi on sama. Päätyösuojeluvaltuutetun nimeämisestä on ilmoitettava kirjallisesti työnantajalle. Päätyösuojeluvaltuutettu ja pääluottamusmies voivat olla sama henkilö.

3. Päätyösuojeluvaltuutettuun noudatetaan työsuojeluvaltuutetun tehtäviä ja työskentelytiloja koskevia määräyksiä.

4. Päätyösuojeluvaltuutetun ansiokehityksen tulee vastata yrityksen sen ammattiryhmän ansiokehitystä, johon hän kuuluu.

2.5. Työsuhdeturva

1. Työsuojeluvaltuutetulla on työ sopimuslain 7:10 §:n mukainen irtisanomissuoja.

Syrjintäkielto

2. Työsuojeluvaltuutettua ei saa valtuutetun tehtävien hoitamisen takia erottaa työstä.

3. Työsuojeluvaltuutettua ei saa valtuutetun tehtävän aikana tai sen johdosta siirtää alemmpipalkkaiseen tai vähempiarvoiseen työhön kuin missä hän oli valituksi tullessa.

Työsuojeluvaltuutetun mahdollisuuksia kehittyä ja edetä ammatissaan ei saa heikentää valtuutetun tehtävien takia.

4. Varsinaisen työn vaikeuttaessa työsuojeluvaltuutetun tehtävien hoitamista on hänelle järjestettävä muuta työtä ottaen huomioon yrityksen tai sen osan olosuhteet sekä valtuutetun ammattitaito. Tällainen järjestely ei saa aiheuttaa ansioiden alentumista.

Yksilösuoja

5. Työsopimusta ei saa purkaa vastoin työ sopimuslain 8:1 §:n säännöstä.

Työsopimuksen purkaminen järjestysmääräyksiensä rikkomisen takia on mahdollista vain, jos työsuojeluvaltuutettu on toistuvasti ja olennaisesti sekä varoituksesta huolimatta jättänyt työvelvoitteensa täyttämättä.

Päätyösuojeluvaltuutettu

6. Päätyösuojeluvaltuutettuun noudatetaan hänen nimeämisestään lähtien sekä 6 kuukautta hänen tehtävänsä päättymisen jälkeen työsuojeluvaltuutetun työsuhdeturvamääräyksiä.

7. Irtisanottaessa tai lomautettaessa yrityksen henkilöstöä taloudellisilla tai tuotannollisilla perusteilla ei tällaista toimenpidettä saa kohdistaa päätyösuojeluvaltuutettuun, ellei yrityksen tai päätyösuojeluvaltuutetun toimialueena olevan yrityksen osan toimintaa keskeytetä kokonaan.

Yhteisesti todettaessa tai työnantajan muutoin näissä neuvotteluissa yksilöidysti osoittaessa ettei päätyösuojeluvaltuutetulle voida tarjota hänen ammattiaan vastaavaa tai hänelle muutoin sopivaa työtä, voidaan edellä esitetystä poiketa.

8. Päätyösuojeluvaltuutetun tehtävän päättymisen jälkeen työnantaja ja valtuutettu selvittävät yhdessä, edellyttääkö työntekijän ammattitaidon ylläpito entisessä tai vastaavassa työssä ammatillista koulutusta. Työnantaja järjestää selvityksen edellyttämän koulutuksen.

Korvaukset

9. Päätettäessä päätyösuojelu- tai työsuojeluvaltuutetun työsopimus tämän sopimuksen vastaisesti työnantajan on maksettava korvauksena vähintään 10 kuukauden ja enintään 30 kuukauden palkka. Korvauserusteet määräytyvät työsopimuslain 12:2 §:n 2. momentin mukaan. Korvausta lisäävänä tekijänä otetaan huomioon tämän sopimuksen rikkominen.

10. Liitot voivat sopia yksittäistapauksissa 10 kuukauden palkkaa pienemmästä korvauksesta.

2.6. Työsuojeluasiamies

Jos paikallisesti on sovittu työsuojeluasiamiesten valitsemisesta, noudatetaan seuraavaa:

- työsuojeluasiamiehen toimialueena voi olla yrityksen toimipaikka tai tietty osa, esimerkiksi myymälä, varasto tai konttori
- työsuojeluasiamiehen toimialueena voi olla myös tietty ammattiryhmä, esimerkiksi myyjät, varastotyöntekijät tai konttorityöntekijät
- työsuojeluasiamiehen ja työsuojeluvaltuutetun toimikausi on sama

- työsuojeluasiamiehen tehtävän hoitamiseen tarvitsemasta työstä-vapautusajasta sovitaan paikallisesti
- työnantaja huolehtii siitä, että työsuojeluasiamiehellä on tarvittaessa käytettävissä tämän tehtävän hoitamista varten välttämättömät lait, asetukset, työsuojelumääräykset ja -ohjeet.

2.7. Työsuojelutoimikunta

1. Työsuojelutoimikunnan jäsenten lukumäärä on:

Työntekijöitä	Jäseniä
enintään 150	4
151-500	8
yli 500	12

2. Toimikunnan jäsenistä 25 % edustaa työnantajaa ja 75 % työntekijöitä.

2.8. Yksintyöskentely

Työsuojeluosapuolten tulee lisäksi ottaa toiminnassaan huomioon liittojen välisen Väkivallan uhka -pöytäkirjan 3 §:n määräykset.

2.9. Työsuojeluvaltuutetun työstävapautusaika

1. Työsuojeluvaltuutetun työstävapautusaikaa määrittäessä otetaan huomioon tämän edustamien työntekijöiden lukumäärä, työpaikan alueellinen laajuus, työskentelypaikkojen lukumäärä ja niissä suoritettavan työn luonne, töiden järjestelystä johtuvat työsuojeluvaltuutetun tehtävien määrään vaikuttavat tekijät sekä muut työntekijöiden turvallisuuteen ja fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen vaikuttavat työturvallisuuslaissa tarkoitetut haitta-, vaara- ja kuormitustekijät.

2. Työsuojeluvaltuutetulle annetaan työstävapautusaikaa työpaikan työntekijöiden lukumäärän perusteella (riippumatta järjestäytyneisyydestä) seuraavasti:

Työntekijöiden lukumäärä	Työstä vapautusaika tuntia / 4 viikossa	
	myymälä	varasto
10 – 34	6	6
35 – 59	8	8
60 – 109	14	16
110 – 159	22	24
160 – 209	28	33
210 – 259	37	41
260 – 309	43	50
310 – 409	55	62

Työsuojeluvaltuutetun työsopimuksessa olevan viikkotyöajan alittaessa taulukon mukaisen työstä vapautusajan sopimustunnit nostetaan työsuojeluvaltuutetun toimikauden ajaksi lähinnä korkeampaan työstä vapautusaikaan.

Esimerkki 38.

Myyjänä toimivan työsuojeluvaltuutetun työsopimustunnit ovat 10 tuntia viikossa. Työntekijöiden lukumäärä on 400. Taulukon mukaiset vapautustunnit olisivat 55 tuntia 4 viikossa.

Työsopimustunnit nostetaan kuitenkin vain työsopimustunteja lähinnä korkeampaan vapautusaikaan (43 tuntia / 4 viikossa) eli 10,75 tuntiin viikossa.

Työpaikan työntekijöiden enemmistön työskennellessä joko myymälässä noudatetaan myymälätaulukkoa tai varastossa noudatetaan varastotaulukkoa.

Alle 37,5 tuntia tekevät otetaan huomioon keskimääräisen viikkotyöajan suhteessa.

Työntekijämäärä todetaan vuosittain.

Työntekijöiden lukumäärän ollessa vähintään 410 sovitaan työstä vapautusajan määrästä ja ajankohdasta paikallisesti ottaen huomioon edellä olevan taulukon laskentaperiaatteet.

Konttorin muodostaessa työpaikkakäsitteen mukaisen työpaikan sovitaan työstä vapautusaika paikallisesti. Tällöin otetaan erityisesti huomioon työpaikan olosuhteet, alueellinen laajuus ja työntekijöiden lukumäärä sekä työsuojeluvaltuutetun tämän sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamiseen tarvitsema aika.

3. Alueellisesti laajan yrityksen eri toimipaikkojen väliseen matkustamiseen käytettävästä työstä vapautusajasta sovitaan paikallisesti. Tämä ei vähennä taulukon mukaista vapautusaikaa.

Työsuojeluvaltuutetun osallistuessa koulutussopimuksen mukaiseen koulutukseen tämä ei vähennä taulukon mukaista vapautusaikaa.

4. Paikallisesti sopien voidaan työstä vapautusaikoja yhdistää.

Työsuojeluvaltuutetun tulee ilmoittaa säännöllisistä vastaanottoajoistaan.

2.10. Työsuojeluvaltuutetun korvaus

1. Työnantaja korvaa päätyösuojeluvaltuutetulle, työsuojeluvaltuutetulle, työsuojeluasiamiehelle sekä työsuojelutoimikunnan jäsenille ja sihteerille työsuojelutehtävän hoitamisesta aiheutuneen säännöllisen työajan ansiomenetyksen. Ansiomenetyksen määrittää sen ansion mukaan, jonka työntekijä olisi ansainnut työssä ollessaan.

2. Työnantaja maksaa komiteapalkkion suuruisen korvauksen työajan ulkopuolella tehdystä työnantajan edellyttämästä työsuojelutyöstä ja työsuojelutoimikunnan kokoukseen osallistumisesta, ellei muusta korvauksesta erikseen sovita.

3. Yrityksen työsuojeluvaltuutetulle maksetaan työsuojelutehtävien hoitamisesta korvausta hänen toimialueeseensa kuuluvien työntekijöiden lukumäärän perusteella (riippumatta järjestäytyneisyydestä) seuraavasti:

Työsuojeluvaltuutetun korvaukset 1.6.2013 alkaen:

Työntekijöiden lukumäärä	Korvaus euroa / kk
20 - 49	35
50 - 149	65
150 - 299	95
300 - 499	145
500 - 799	185
vähintään 800	sovitaan paikallisesti

Työsuojeluvaltuutetun korvaukset 1.9.2015 alkaen:

Työntekijöiden lukumäärä	Korvaus euroa / kk
20 - 49	40
50 - 149	70
150 - 299	100
300 - 499	150
500 - 799	190
vähintään 800	sovitaan paikallisesti

Jos yritykseen on valittu useita työsuojeluvaltuutettuja, maksetaan korvaus vain päätyösuojeluvaltuutetulle (ks. kohta 2.4.), ellei yrityskohtaisesti toisin sovita.

Yrityksen toimipaikan työsuojeluvaltuutetulle maksetaan kuitenkin edellä esitetyn taulukon mukaan korvaus, jos hänen toimialueeseensa kuuluu vähintään 80 työntekijää (riippumatta järjestäytyneisyydestä).

Yrityksen toimipaikan työsuojeluvaltuutetun toimialueeseen kuuluvien työntekijöiden lukumäärää ei oteta huomioon laskettaessa päätyösuojeluvaltuutetun korvausta.

Esimerkki 39.

1. Yrityksessä on 3. kohdan mukaisia työntekijöitä 350. Yritykseen on valittu 1 työsuojaletuvaltuutettu. Hänelle maksetaan korvausta 140 euroa kuukaudessa.

2. Yrityksessä on 3. kohdan mukaisia työntekijöitä 350. Yritykseen on valittu 2 työsuojaletuvaltuutettua, joista toinen on päätyösuojaletuvaltuutettu.

Yrityksen toimipaikan työsuojaletuvaltuutettu työskentelee 130 työntekijän toimipaikassa. Hänelle maksetaan korvausta 60 euroa kuukaudessa.

Päätyösuojaletuvaltuutetulle maksetaan korvausta $(350 - 130 = 220)$ 90 euroa kuukaudessa.

Työntekijämäärä todetaan vuosittain.

3 § NEUVOTTELUJÄRJESTYS

Erimielisyyden koskiessa työsuojaletu- tai päätyösuojaletuvaltuutetun työsuhteen päättämistä käydään paikallis- ja liittoneuvottelut viipymättä.

4 § VOIMASSAOLO

Soveltamisohjeet ovat voimassa toistaiseksi sopimuksen allekirjoittamisesta. Irtisanomisaika on 1 kuukausi.

KOULUTUSSOPIMUS

1 § Koulutustyöryhmä

Tämän sopimuksen mukaista koulutusta varten on liittojen yhteinen koulutustyöryhmä.

2 § Ammattiyhdistyskoulutus

Kurssien hyväksyminen

1. Koulutustyöryhmä hyväksyy työnantajan tuen piiriin kuuluvat kurssit seuraavasti:

- hyväksymisen edellytyksenä on yhteisesti todettu koulutustarve
- kurssit hyväksytään kalenterivuodeksi kerrallaan
- tarvittaessa kursseja voidaan hyväksyä kalenterivuoden aikana
- ennen hyväksymistä työryhmälle annetaan selvitys kurssin tavoitteista, opetusohjelmasta, ajankohdasta, järjestämispaikasta ja kohderyhmästä
- hyväksytyjen kurssien joukossa tulee olla myös viikkoa lyhyempiä ja paikallisia kursseja.

Liitot tiedottavat kurseista viimeistään 2 kuukautta ennen ensimmäisen kurssin alkua. Koulutustyöryhmä voi seurata kurssien opetusta.

Osallistumisoikeus

2. Luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu voivat osallistua työsuhteen katkeamatta koulutustyöryhmän hyväksymälle enintään 2 viikon kurssille, varaluottamusmies ja 1. varatyösuojeluvaltuutettu koulutusryhmän hyväksymille peruskursseille, jos se ei aiheuta yritykselle tuntuvaa haittaa.

Henkilöstön edustaja voi osallistua vuoden aikana 1 kurssille ja 3 vuoden aikana 1 samansisältöiselle kurssille (aika lasketaan edellisen samansisältöisen kurssin päättymisestä).

Luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu voivat osallistua vuoden aikana useampijaksoisen kurssin kaikille jaksoille kurssin kokonaispituuden ollessa enintään 2 viikkoa.

Samana kalenterivuonna samasta toimipaikasta peruskursseille voi osallistua vain joko luottamusmies tai varaluottamusmies, työsuojeluvaltuutettu tai 1. varatyösuojeluvaltuutettu.

Ilmoitusvelvollisuus

3. Työntekijän on ilmoitettava osallistumisestaan kurssille mahdollisimman aikaisin.

Enintään viikon pituisesta kurssista on ilmoitettava vähintään 3 viikkoa ennen sen alkua ja yli viikon pituisesta kurssista vähintään 6 viikkoa ennen sen alkua.

Työnantajan on ilmoitettava henkilöstön edustajalle mahdollisimman aikaisin, kuitenkin viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, miksi kurssille osallistuminen aiheuttaisi yritykselle tuntuva haittaa.

Korvaukset

4. Henkilöstön edustajat voivat osallistua koulutustyöryhmän hyväksymille kursseille ilman ansiomenetystä seuraavasti:

- luottamusmiehen ansiomenetys korvataan enintään 2 viikolta,
- työsuojeluvaltuutetun, 1. varatyösuojeluvaltuutetun ja varaluottamusmiehen ansionmenetys enintään 1 viikolta,

edellyttäen että kurssi liittyy osanottajan yhteistyötehtävään yrityksessä.

Ansiomenetys korvataan työntekijän peruspalkan mukaan.

Ilta- ja yölisiä sekä muita mahdollisia tuntikohtaisia lisiä ei korvata. Kuukausikohtaiset lisät korvataan.

Muut edut

5. Osallistuminen tämän pykälän mukaiseen koulutukseen ei vähennä vuosiloma-, eläke- tai näihin verrattavia etuuksia.

3 § Yhteinen koulutus

1. Yhteistä koulutusta annetaan pääsääntöisesti työpaikkakohtaisesti.
2. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan työnantajan ja työntekijän tai luottamusmiehen kanssa tai muulla paikallisesti sovittavalla tavalla.
3. Yhteistä koulutusta ovat esimerkiksi:
 - yhteistoimintasopimukseen
 - osallistumisjärjestelmiin ja
 - työsuojeluyhteistyöhön liittyvä koulutus.
4. Korvaukset määräytyvät 4 §:n mukaan.

4 § Ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleen koulutus

1. Työnantajan antaessa työntekijälle ammatillista koulutusta tai työnantajan lähettäessä hänet ammatilliseen koulutukseen työnantaja korvaa koulutuskustannukset ja ansiomenetyksen.
2. Säännöllisen työajan ansiomenetykset korvataan työntekijän peruspalkan mukaan.

Ilta- ja yölisiä sekä muita tuntikohtaisia lisiä ei korvata.

Kuukausikohtaiset lisät korvataan.

Matkakustannukset korvataan halvimman kulkuneuvon mukaan.

3. Koulutuksen tapahtuessa työajan ulkopuolella työntekijälle korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset.
4. Ennen koulutukseen ilmoittautumista todetaan, onko kysymyksessä tämän pykälän mukainen koulutus.

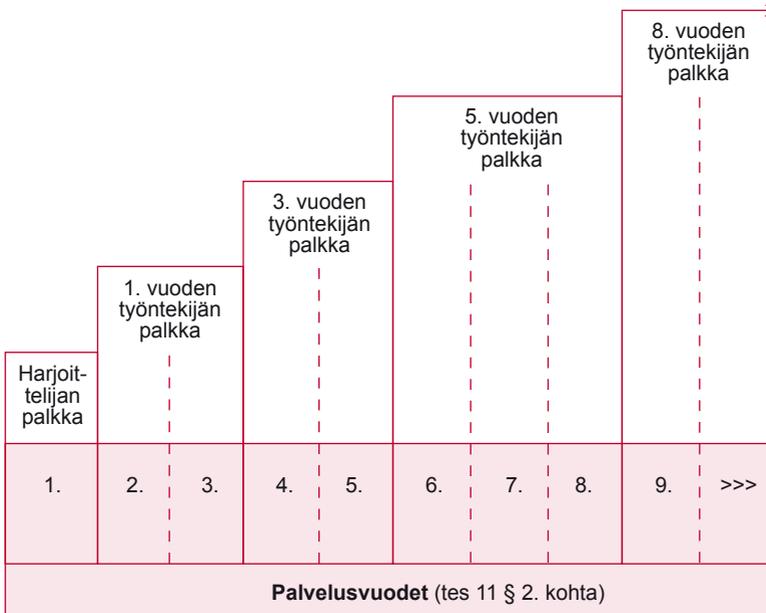
5 § Voimassaolo

Sopimus on voimassa toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajalla.

PALKKALIITE 1.5.2014–29.2.2016

1. VUOSIPORTAAT

Kaupan työehtosopimuksen vuosiportaat ovat seuraavat:

2. VAATIVUUSTASOJEN YLEISKUVAUS

Vaativuustasojen yleiskuvaus otettiin käyttöön 1.5.2008. Vaativuustasojen yleiskuvauksen palkkaryhmät ovat: A, B1, B2, C1, C2 ja D.

Käytännössä vaativuustasojen yleiskuvaus koskee sellaisia työntekijöitä, joilla ei ole työehtosopimuksessa taulukkopalkkoja. Vaativuustasojen yleiskuvaus ei koske työntekijöitä, joilla on taulukkopalkat. Vaativuustasoon sijoittelu tehdään yleiskuvausten ja tes-nimikkeiden avulla (s. 134–135).

VAATIVUUSTASOJEN

	Perustehtävät	Ammattitehtävät	
Osaaminen	<p>Osaamista tehtävässä, jossa korostuvat rutiininomaiset työmenetelmät.</p> <p>Työ hallitaan perehdytyksellä.</p>	<p>Ammatillista osaamista tehtävässä, jossa korostuvat käytännön työmenetelmät.</p> <p>Työ hallitaan työpaikkakoulutuksella, tavanomaisella tuote- ja palvelutietoudella sekä käytännön kokemuksella.</p>	
Harkinta	<p>Työ tehdään työohjeiden mukaan. Tilanteet toistuvat samankaltaisina.</p>	<p>Työ tehdään väljien työohjeiden tai yleishojeiden mukaan käyttäen harkintaa ja menettelytapojen valintaa. Tilanteet vaihtelevat.</p>	
Vastuu	<p>Tehtävään liittyy vastuu omasta työstä.</p>	<p>Tehtävään liittyy ammatillinen vastuu, johon voi liittyä osavastuiden hoito.</p>	
Palkka-ryhmät	A	B1	B2
Tes-nimikkeet	Konttorityöntekijä A Siivooja	Myyjä I Konttorityöntekijä B Somistaja I	Varastotyöntekijä

YLEISKUVAUS

Vaativat ammattitehtävät		Erikois-ammattitehtävät
<p>Ammatillista osaamista tehtävässä, jossa korostuu ammatillisten erityistietojen ja -taitojen käyttö.</p> <p>Työ hallitaan tehtävään sopivalla koulutuksella, syvällisellä tuote- ja palvelutietoudella sekä monipuolisella kokemuksella.</p>		<p>Ammatillista osaamista tehtävässä, jossa korostuu ammatillisten erityistietojen ja -taitojen vankka hallinta ja soveltaminen.</p> <p>Työ hallitaan tehtävään sopivalla koulutuksella, teoreettisten tietojen käytöllä ja vankalla kokemuksella.</p>
<p>Työ tehdään yleisohjeiden tai osittain toimeksiantojen mukaan käyttäen valintoja ja vaihtoehtoja. Tilanteet vaihtelevat usein asiakaskohtaisesti.</p>		<p>Työ tehdään itsenäisesti tai vaativien ja vaihtelevien toimeksiantojen mukaan käyttäen valintoja ja tulkin-toja.</p>
<p>Tehtävään liittyy vastuu työ- tai palvelukokonaisuudesta.</p>		<p>Tehtävään liittyy vastuu vaativasta työ- tai palvelukokonaisuudesta.</p>
C1	C2	D
<p>Myyjä II Konttorityöntekijä C Somistaja II</p>	<p>Konttorityöntekijä D</p>	<p>Konttorityöntekijä E Tukkumyyjä I</p>

3. KONTTORITÖIDEN VAATIVUUSTASOT

Määriteltäessä konttoritöiden vaativuustasoa on tehtävän sisältö nimikkeestä riippumatta ensin selvitettävä. Tämän jälkeen arvioidaan vaativuustasojen yleismääritelmien perusteella, mitä yleistä vaativuustasoa ko. tehtävä lähinnä vastaa.

Tehtävän koostuessa kahdesta tai useammasta eritasoisesta osatoiminnosta, on ratkaisua tehtäessä otettava huomioon kuhunkin vaativuustasoon kuuluvien töiden aikaosuudet ja painoarvot sekä näin muodostuva keskimääräinen vaativuustaso.

Eri vaativuustasojen kohdalla on mainittu joitakin esimerkkejä tehtävänimikkeistä, jotka voivat kuulua kysymyksessä olevaan vaativuustasoon. Vaativuustason ratkaisee kuitenkin tehtävän vaativuus eikä vaativuustasossa mainittu esimerkkitehtävä.

B. Tavanomainen konttorityö	
A. Avustava konttorityö	Tehtävät, jotka ovat pääosiltaan toistuvia ja jotka edellyttävät omatoimisuutta työmenetelmien valinnassa.
Tehtävät, jotka eivät edellytä alan aikaisempaa työkokemusta tai ammattikoulutusta.	Tehtävät esimerkiksi
Tehtävät esimerkiksi	Monistus
Arkistointi	Puhelunvälitys
Postitus	Kassatyö
	Reskontratyo
	Tekstinkäsittely
	Laskutus
	Hinnoittelu
	Tilausten vastaanotto

C. Itsenäinen konttorityö

Tehtävät, jotka edellyttävät alan aikaisempaa työkokemusta tai ammattikoulutusta sekä harkintaa menettelytapojen valinnassa. Työmenetelmät on määriteltävä yleisohjein.

Tehtävät esimerkiksi

Vaativa tekstinkäsittely
Puhelunvälitys
Vaativa hinnoittelu
Laskutus, joka edellyttää valinnaisten perusteiden tuntemista ja käyttöä
Tilausten vastaanotto, joka sisältää määrättyjen artikkeleiden tarjonnan
Palkanlaskenta
Reskontran hoito
Tilastojen laadinta (vaativa tilastotyö)
Kassanhoito
Osakirjanpito
Itsenäinen sihteerityö, kuten esim. osastosihteerin työ

D. Vaativa itsenäinen konttorityö

Tehtävät, jotka edellyttävät ammattikoulutuksella tai työkokemuksella hankittuja erityistietoja ja -taitoja sekä ammattialaan kuuluvien laajojen asiayhteyksien hallintaa.

Tehtävät esimerkiksi

Kirjanpito
Kassanhoito
Vaativa kotimaan kirjeenvaihto, joka edellyttää esim. molempien kotimaisten kielten käyttöä tai kirjeiden itsenäistä laadintaa yleisohjeiden mukaisesti.
Palkanlaskenta, joka edellyttää työehtosopimusten sekä työ- ja sosiaalilainsäädännön soveltamista ohjeistuksen perusteella.

E. Edellistä ryhmää vaativampi ja vastuullisempi konttorityö

Tehtävät esimerkiksi

Pääkirjanpito
Pääkassanhoito
Ulkomaa kirjeenvaihto

4. PALKKARYHMÄT

Palkkaryhmät ovat: A, B1, B2, C1, C2 ja D.

TES-nimike	Palkkaryhmä
Myyjä I	B1
Myyjä II	C1
Varastotyöntekijä	B2
Konttorityöntekijä A	A
Konttorityöntekijä B	B1
Konttorityöntekijä C	C1
Konttorityöntekijä D	C2
Konttorityöntekijä E	D
Siivooja	A
Huolto- ja liikenneasematyöntekijä I	A
Huolto- ja liikenneasematyöntekijä II	B1
Huoltoasentaja I	B2
Huoltoasentaja II	C1
Huoltoasentaja III	C2
Tukkumyyjä I	D
Somistaja I	B1
Somistaja II	C1

Lähetin, pullojen ja asiakaskärryjen käsittelyyn liittyvät tehtävät sekä muut avustavat tehtävät kuuluvat palkkaryhmään A.

HUOLTO- JA LIIKENNEASEMIEN RAVINTOLA-ESIMIESTEN PALKKARYHMÄT

Palkkaryhmä 1: vuoropäällikkö

Kahvilat, pikaruokaravintolat sekä ravintolat, joissa ei anniskella lainkaan tai anniskellaan enintään 4,7-tilavuusprosenttisia käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia, ”keskiolutravintolat” tms.

Palkkaryhmä 2: kerroshoito- ja siivouspäällikkö, baarimestari

Palkkaryhmä 3: vuoropäällikkö ja -mestari, hovimestari, vastaanotto-päällikkö

Anniskelupaikoissa, joissa anniskellaan yli 4,7-tilavuusprosenttisia alkoholijuomia, ”A- ja B-anniskeluravintolat” tms.

Palkkaryhmä 4: kahvilan päällikkö, henkilöstöravintolan päällikkö

Kahvilat, pikaruokaravintolat sekä ravintolat, joissa ei anniskella lainkaan tai anniskellaan enintään 4,7-tilavuusprosenttisia käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia, ”keskiolutravintolat” tms.

Palkkaryhmä 5: keittiömestari

Palkkaryhmä 6: ravintolapäällikkö, anniskeluravintolan vastaava hoitaja

Anniskelupaikat, joissa anniskellaan yli 4,7-tilavuusprosenttisia alkoholijuomia, ”A- ja B-anniskeluravintolat” tms.

Esimiehen palkkaryhmittelyä sovellettaessa edellytetään henkilön toimivan esimiehenä. Palkkaryhmää harkittaessa on ratkaisevaa työ, jota esimies pääasiallisesti suorittaa.

TAULUKKOPALKAT

1.6.2013–31.8.2014

5. TAULUKKOPALKAT 1.6.2013–31.8.2014

Kaupan työntekijöiden kuukausi- ja tuntipalkat 1.6.2013–31.8.2014

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

Palkka-ryhmä	1. vuotena		3. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
A	1651	10,32	1707	10,67	1799	11,24	1894	11,84
B1	1737	10,86	1791	11,19	1889	11,81	1983	12,39
B2	1753	10,96	1816	11,35	1917	11,98	2012	12,58
C1	1860	11,63	1921	12,01	2043	12,77	2143	13,39
C2	1874	11,71	1939	12,12	2070	12,94	2177	13,61
D	1975	12,34	2046	12,79	2184	13,65	2360	14,75

Muu Suomi

Palkka-ryhmä	1. vuotena		3. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
A	1585	9,91	1636	10,23	1719	10,74	1808	11,30
B1	1665	10,41	1718	10,74	1811	11,32	1892	11,83
B2	1682	10,51	1743	10,89	1832	11,45	1919	11,99
C1	1781	11,13	1841	11,51	1948	12,18	2041	12,76
C2	1794	11,21	1854	11,59	1969	12,31	2069	12,93
D	1891	11,82	1977	12,36	2079	12,99	2236	13,98

Koululaisen palkka on 70 % ja harjoittelijan palkka 85 % kunkin ammatin alimman palkkaryhmän 1. vuoden palkasta.

Konttoriharjoittelijan palkka on 85 % konttorityöntekijän ko. vaativuustason 1. vuoden palkasta.

Tukkumyyjät II ja III 1.6.2013–31.8.2014

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa				
	1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
Tukkumyyjä II	2204	2299	2409	2533
Tukkumyyjä III	2564	2664	2781	2914
Muu Suomi				
	1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
Tukkumyyjä II	2075	2167	2270	2388
Tukkumyyjä III	2399	2497	2590	2715

Asentajat ja huoltomiehet 1.6.2013–31.8.2014

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa	1723
Muu Suomi	1653

**Huolto- ja liikenneasemien ravintolatyöntekijöiden
kuukausi- ja tuntipalkat 1.6.2013–31.8.2014**

	1. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
Helsinki *	1771	11,07	1821	11,38	1909	11,93
Muu Suomi	1745	10,91	1817	11,36	1858	11,61

* Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

**Huolto- ja liikenneasemien vastaavien hoitajien sijaisten
tuntipalkat 1.6.2013–31.8.2014**

1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
12,53	12,83	13,15	13,44

**Huolto- ja liikenneasemien ravintolaesimiesten
kuukausi- ja tuntipalkat 1.6.2013–31.8.2014**

Palkka- ryhmä	0–2 vuotta		yli 2 vuotta		yli 5 vuotta		yli 10 vuotta	
	1	1841	11,51	1884	11,78	1930	12,06	1975
2	1938	12,11	1983	12,39	2033	12,71	2079	12,99
3	2005	12,53	2053	12,83	2104	13,15	2150	13,44
4	2026	12,66	2073	12,96	2122	13,26	2173	13,58
5	2127	13,29	2179	13,62	2235	13,97	2289	14,31
6	2235	13,97	2289	14,31	2346	14,66	2403	15,02

TAULUKKOPALKAT

1.9.2014–31.8.2015

6. TAULUKKOPALKAT 1.9.2014–31.8.2015

Kaupan työntekijöiden kuukausi- ja tuntipalkat 1.9.2014 alkaen

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

Palkka-ryhmä	1. vuotena		3. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
A	1671	10,44	1727	10,79	1819	11,37	1914	11,96
B1	1757	10,98	1811	11,32	1909	11,93	2003	12,52
B2	1773	11,08	1836	11,48	1937	12,11	2032	12,70
C1	1880	11,75	1941	12,13	2063	12,89	2163	13,52
C2	1894	11,84	1959	12,24	2090	13,06	2197	13,73
D	1995	12,47	2066	12,91	2204	13,78	2380	14,88

Muu Suomi

Palkka-ryhmä	1. vuotena		3. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
A	1605	10,03	1656	10,35	1739	10,87	1828	11,43
B1	1685	10,53	1738	10,86	1831	11,44	1912	11,95
B2	1702	10,64	1763	11,02	1852	11,58	1939	12,12
C1	1801	11,26	1861	11,63	1968	12,30	2061	12,88
C2	1814	11,34	1874	11,71	1989	12,43	2089	13,06
D	1911	11,94	1997	12,48	2099	13,12	2256	14,10

Koululaisen palkka on 70 % ja harjoittelijan palkka 85 % kunkin ammatin alimman palkkaryhmän 1. vuoden palkasta.

Konttoriharjoittelijan palkka on 85 % konttorityöntekijän ko. vaativuustason 1. vuoden palkasta.

Tukkumyyjät II ja III 1.9.2014 alkaen

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

	1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
Tukkumyyjä II	2224	2319	2429	2553
Tukkumyyjä III	2584	2684	2801	2934

Muu Suomi

	1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
Tukkumyyjä II	2095	2187	2290	2408
Tukkumyyjä III	2419	2517	2610	2735

Asentajat ja huoltomiehet 1.9.2014 alkaen

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa	1743
Muu Suomi	1673

**Huolto- ja liikenneasemien ravintolatyöntekijöiden
kuukausi- ja tuntipalkat 1.9.2014 alkaen**

	1. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
Helsinki *	1791	11,19	1841	11,51	1929	12,06
Muu Suomi	1765	11,03	1837	11,48	1878	11,74

* Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

**Huolto- ja liikenneasemien vastaavien hoitajien sijaisten
tuntipalkat 1.9.2014 alkaen**

1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
12,66	12,96	13,28	13,57

**Huolto- ja liikenneasemien ravintolaesimiesten
kuukausi- ja tuntipalkat 1.9.2014 alkaen**

Palkka- ryhmä	0–2 vuotta		yli 2 vuotta		yli 5 vuotta		yli 10 vuotta	
	1	1861	11,63	1904	11,90	1950	12,19	1995
2	1958	12,23	2003	12,52	2053	12,83	2099	13,12
3	2025	12,66	2073	12,96	2124	13,28	2170	13,56
4	2046	12,79	2093	13,08	2142	13,39	2193	13,71
5	2147	13,42	2199	13,74	2255	14,09	2309	14,43
6	2255	14,09	2309	14,43	2366	14,79	2423	15,14

TAULUKKOPALKAT

1.9.2015–29.2.2016

7. TAULUKKOPALKAT 1.9.2015–29.2.2016

Kaupan työntekijöiden kuukausi- ja tuntipalkat 1.9.2015 alkaen

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

Palkka-ryhmä	1. vuotena		3. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
	Palkka	Tuntipalkka	Palkka	Tuntipalkka	Palkka	Tuntipalkka	Palkka	Tuntipalkka
A	1678	10,49	1739	10,87	1833	11,46	1922	12,01
B1	1764	11,03	1823	11,39	1924	12,03	2011	12,57
B2	1780	11,13	1848	11,55	1952	12,20	2040	12,75
C1	1888	11,80	1954	12,21	2078	12,99	2172	13,58
C2	1902	11,89	1972	12,32	2105	13,16	2206	13,79
D	2003	12,52	2079	12,99	2220	13,88	2390	14,94

Muu Suomi

Palkka-ryhmä	1. vuotena		3. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
	Palkka	Tuntipalkka	Palkka	Tuntipalkka	Palkka	Tuntipalkka	Palkka	Tuntipalkka
A	1611	10,07	1668	10,43	1753	10,96	1835	11,47
B1	1692	10,58	1750	10,94	1845	11,53	1920	12,00
B2	1709	10,68	1775	11,09	1866	11,66	1947	12,17
C1	1808	11,30	1873	11,71	1983	12,39	2069	12,93
C2	1821	11,38	1886	11,79	2004	12,53	2097	13,11
D	1919	11,99	2010	12,56	2114	13,21	2265	14,16

Koululaisen palkka on 70 % ja harjoittelijan palkka 85 % kunkin ammatin alimman palkkaryhmän 1. vuoden palkasta.

Konttoriharjoittelijan palkka on 85 % konttorityöntekijän ko. vaativuustason 1. vuoden palkasta.

Tukkumyyjät II ja III 1.9.2015 alkaen

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

	1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
Tukkumyyjä II	2233	2328	2439	2563
Tukkumyyjä III	2594	2695	2812	2946
Muu Suomi				
	1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
Tukkumyyjä II	2103	2196	2299	2418
Tukkumyyjä III	2429	2527	2620	2746

Asentajat ja huoltomiehet 1.9.2015 alkaen

Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa	1750
Muu Suomi	1680

Huolto- ja liikenneasemien ravintolatyöntekijöiden kuukausi- ja tuntipalkat 1.9.2015 alkaen

	1. vuotena		5. vuotena		8. vuotena	
Helsinki *	1798	11,24	1848	11,55	1937	12,11
Muu Suomi	1772	11,08	1844	11,53	1886	11,79

* Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

Huolto- ja liikenneasemien vastaavien hoitajien sijaisten tuntipalkat 1.9.2015 alkaen

1. vuotena	3. vuotena	5. vuotena	8. vuotena
12,71	13,01	13,33	13,62

Huolto- ja liikenneasemien ravintolaesimiesten kuukausi- ja tuntipalkat 1.9.2015 alkaen

Palkka- ryhmä	0–2 vuotta		yli 2 vuotta		yli 5 vuotta		yli 10 vuotta	
	1	1868	11,68	1912	11,95	1958	12,24	2003
2	1966	12,29	2011	12,57	2061	12,88	2107	13,17
3	2033	12,71	2081	13,01	2132	13,33	2179	13,62
4	2054	12,84	2101	13,13	2151	13,44	2202	13,76
5	2156	13,48	2208	13,80	2264	14,15	2318	14,49
6	2264	14,15	2318	14,49	2375	14,84	2433	15,21

LISÄT

1.5.2014–29.2.2016

8. LISÄT 1.5.2014–29.2.2016

MYYJÄT JA MYYMÄLÄTYÖNTEKIJÄT	Määrä ja laskentapohja	Klo
Iltaisiä tes 12 § 3. kohta	Hki* 4,09 e tunnilla Muu Suomi 3,91 e tunnilla	Maanantai–perjantai klo 18–24 ja sunnuntai klo 18–24 aukiolosta riippumatta ja yksinkertaisena. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
marras–joulukuu	Hki* 8,18 e tunnilla ¹⁾ Muu Suomi 7,82 e tunnilla ¹⁾	Sunnuntaisin klo 18–24 myymälän ollessa auki klo 18:n jälkeen. (¹⁾ Lisä on kaksinkertainen iltainen.)
Aattoiltaisiä tes 12 § 4. kohta	Sama kuin lauantaillisä	Kirkollisen juhlapäivän aattona klo 18–24, jos myymälä auki klo 18 jälkeen.
Yöllisiä tes 12 § 5. kohta	Hki* 6,14 e tunnilla Muu Suomi 5,87 e tunnilla	Maanantai–lauantai klo 00–06 aukiolosta riippumatta. Lisä ei makseta sunnuntaiyönä, kirkollisen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivän yönä tehdystä työstä.
Lauantaillisiä tes 12 § 6. kohta	Hki* 5,34 e tunnilla Muu Suomi 5,16 e tunnilla	Lauantai klo 13–24 aukiolosta riippumatta.
Inventaarillisä lauaintaina tes 12 § 7. kohta	Sama kuin lauantaillisä	Lauantai klo 13–24 aukiolosta riippumatta.
Vastuullisia tes 12 § 8. kohta	Vähintään 5 % taulukkopalkasta.	
Myymäinhoitoajan sijaisuuslisä tes 12 § 9. kohta	5–20 %	
Kylmähuoneilisiä tes 12 § 10. kohta	Vähintään 5 % taulukkopalkasta.	
Pakkashuoneilisiä tes 12 § 11. kohta	Pakkashuoneessa tehdyitä tunneilta 20 %:lla korotettu palkka.	
Hälytysraha tes 12 § 12. kohta	Hälytystyöstä maksettavan palkan lisäksi 2 tunnin palkka.	

* Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

VARASTOTYÖNTEKIJÄT	Määrä ja laskentapohja	Klo
Iltailisä tes 13 § 2. kohta	3,65 e tunnilla 7,30 e tunnilla	Maanantai–perjantai klo 18–22. Sunntai klo 18–22. Sunnuntai lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
Yölisä tes 13 § 4. kohta	4,30 e tunnilla 8,60 e tunnilla	Maanantai–lauantai klo 00–06 ja 22–24. Sunntai klo 00–06 ja 22–24. Su lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
Lauantailisä tes 13 § 6. kohta	Hki* 5,34 e tunnilla Muu Suomi 5,16 e tunnilla	Lauantai klo 13–22
Iltailisä myyntiyöhön liittyvästä varastotyöstä tes 12 § 3. kohta	Hki* 4,09 e tunnilla Muu Suomi 3,91 e tunnilla	Maanantai–perjantai klo 18–24 ja sunntai klo 18–24 yksinkertaisena, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön. Sunnuntai lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
marra-joulukuu	Hki* 8,18 e tunnilla Muu Suomi 7,92 e tunnilla	Sunnuntai klo 18–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön.
Aattoiltailisä myyntiyöhön liittyvästä varastotyöstä tes 12 § 4. kohta	Hki* 5,34 e tunnilla Muu Suomi 5,16 e tunnilla	Kirkollisen juhlapyhän aattona klo 18–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön.
Yölisä myyntiyöhön liittyvästä varastotyöstä tes 12 § 5. kohta	Hki* 6,14 e tunnilla Muu Suomi 5,87 e tunnilla	Maanantai–lauantai klo 00–06, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön. Lisää ei makseta sunntaiyönä, kirkollisen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivän yönä tehdystä työstä.
Lauantailisä myyntiyöhön liittyvästä varastotyöstä tes 12 § 6. kohta	Hki* 5,34 e tunnilla Muu Suomi 5,16 e tunnilla	Lauantai klo 13–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön.
Olosuhdelisät tes 13 § 8. kohta	7–11 % taulukkopalkasta / tunti	
Pakastevarastolisä tes 13 § 9. kohta	20 % henkilökohtaisesta palkasta / tunti. Pääasiallisesti pakastevarastossa työskentelevälle työntekijälle lisa maksetaan kaikilta tunneilta.	
Työryhmän vanhin (nökkamies) tes 13 § 10. kohta	Vähintään 10 % 8. vuoden taulukkopalkasta.	
Häilysraha tes 13 § 11. kohta	Häilystyöstä maksettavan palkan lisäksi 2 tunnin palkka.	

* Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

KONTTORITYÖNTEKIJÄT	Määrä ja laskentapohja	Klo
Iltaisiä tes 14 § 2. kohta	Hki* 1,97 e tunnilta Muu Suomi 1,85 e tunnilta Hki* 3,94 e tunnilta ¹⁾ Muu Suomi 3,70 e tunnilta ¹⁾	Maanantai-lauantai klo 00–06 ja 18–24. Sunnuntai klo 18–24. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä. (¹⁾ Lisä on kaksinkertainen iltalais.)
Iltaisiä myyntityöhön liittyvästä konttorityöstä tes 12 § 3. kohta marras-joulukuu	Hki* 4,09 e tunnilta Muu Suomi 3,91 e tunnilta Hki* 8,18 e tunnilta Muu Suomi 7,82 e tunnilta	Maanantai-perjantai klo 18–24 ja sunnuntai klo 18–24 yksinkertaisena, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntityöhön. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä. Sunnuntaisin klo 18–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntityöhön.
Aattoiltaisiä myyntityöhön liittyvästä konttorityöstä tes 12 § 4. kohta	Hki* 5,34 e tunnilta Muu Suomi 5,16 e tunnilta	Kirkollisen juhlapäivän aattona klo 18–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntityöhön.
Yöisiä myyntityöhön liittyvästä konttorityöstä tes 12 § 5. kohta	Hki* 6,14 e tunnilta Muu Suomi 5,87 e tunnilta	Maanantai-lauantai klo 00–06, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntityöhön. Lisää ei makseta sunnuntaiyönä, kirkollisen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivän yönä tehdystä työstä.
Lauantailaisia myyntityöhön liittyvästä konttorityöstä tes 12 § 6. kohta	Hki* 5,34 e tunnilta Muu Suomi 5,16 e tunnilta	Lauantai klo 13–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntityöhön.

* Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa

VAHTIMESTARIT	Määrä ja laskentapohja	Klo
Iltalaisä tes 13 § 2. kohta	Kuten iltalaisä varastotyöntekijöillä.	
Yöläisä tes 13 § 4. kohta	Kuten yöläisä varastotyöntekijöillä.	
Lauantailaisä tes 13 § 6. kohta	Kuten lauantailaisä varastotyöntekijöillä.	
Iltalaisä myyntiyöhön liittyvästä vahtimestarin työstä tes 12 § 3. kohta	Hki* Muu Suomi 4,09 e tunnilta 3,91 e tunnilta	Maanantai-perjantai klo 18–24 ja sunnuntai klo 18–24 yksinkertaisena, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön. Sunnuntaiin lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
marras-joulukuu	Hki* Muu Suomi 8,18 e tunnilta 7,82 e tunnilta	Sunnuntaisin klo 18–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön.
Aattoiltaisä myntiyöhön liittyvästä vahtimestarin työstä tes 12 § 4. kohta	Hki* Muu Suomi 5,34 e tunnilta 5,16 e tunnilta	Kirkollisen juhlapyhän aattona klo 18–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön.
Yöläisä myntiyöhön liittyvästä vahtimestarin työstä tes 12 § 5. kohta	Hki* Muu Suomi 6,14 e tunnilta 5,87 e tunnilta	Maanantai-lauantai klo 00–06, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön. Lisää ei makseta sunnuntaiyönä, kirkollisen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivän yönä tehdystä työstä.
Lauantailaisä myntiyöhön liittyvästä vahtimestarin työstä tes 12 § 6. kohta	Hki* Muu Suomi 5,34 e tunnilta 5,16 e tunnilta	Lauantai klo 13–24, jos työ liittyy aukiolon johdosta tehtävään myyntiyöhön.
	Lisät voidaan sopia osaksi kokonaispalkkaa.	

* Helsingin, Espoo, Kauniainen, Vantaa

SIIVOOJAT	Määrä ja laskentapohja	Klo
Iltalisiä tes 15 § 6. kohta	0,93 e tunnilla 1,86 e tunnilla	Maanantai-lauantai klo 18–22. Sunnuntai klo 18–22. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
Yölisä tes 15 § 6. kohta	1,75 e tunnilla 3,50 e tunnilla	Maanantai-lauantai klo 00–06 ja 22–24. Sunnuntai klo 00–06 ja 22–24. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
KIOSKIMYYJÄT	Määrä ja laskentapohja	Klo
Iltalisiä ptk 3 § 1. ja 3. kohta	0,94 e tunnilla	Maanantai-sunnuntai klo 18–23. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
Yölisä ptk 3 § 2. ja 3. kohta	3,44 e tunnilla	Maanantai-sunnuntai klo 00–06 ja 23–24. Sunnuntain lisäksi myös kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä.
SOMISTAJAT	Määrä ja laskentapohja	
Työkohtaisuuksilisiä ptk 2 § 5. kohta ja tes 11 § 5. kohta	Prosentuaalisena taulukkopalkasta.	
Kieliisiä ptk 2 § 6. kohta ja tes 11 § 9. kohta	5 % taulukkopalkasta / kieli. Työnantajan edellyttäessä tavanomaista parempaa kielitaitoa maksetaan 5 % suurempaa lisää.	

HUOLTO- JA LIIKENNEASEMATYÖNTEKIJÄT

<p>Huolto- ja liikenneasemat</p>	<p>jossa alle 2000 artikkelin päivittäistavarakauppa tai jossa ei päivittäistavara-kauppaa. ptk 4 § 1. kohta</p>	<p>jossa vähintään 2000 artikkelin päivittäistavarakauppa ja jonka päivittäistavara-kaupan myyntipinta-ala enintään 400 m² ptk 4 § 2. kohta</p>	<p>jossa yli 400 m² päivittäistavarakauppa.</p>
<p>Ilta- ja yömyymälä klo 18–24</p>	<p>1,04 e tunnilla 2,08 e tunnilla</p>	<p>1,82 e tunnilla 3,64 e tunnilla</p>	<p>Päivittäistavarakaupassa tehtävä työ: lisät kuten myyjillä ja myymälätyöntekijöillä. tes 12 § 3. - 6.</p>
<p>Yöllisiä klo 00–06</p>	<p>3,44 e tunnilla</p>	<p>3,64 e tunnilla</p>	<p>Muulla kuin päivittäistavarakaupassa tehtävä työ: ptk 4 § 1. kohta Ilta- ja yömyymälä klo 18–24 ma–la 1,04 e tunnilla 2,08 e tunnilla sunnuntai, kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä Yöllisiä klo 00–06 ma–su, kirkollinen juhla-, vapun- ja itsenäisyyspäivä</p>
<p>Kieililisiä ptk 4 § 4. kohta</p>	<p>5 % taulukkopalkasta</p>		
<p>Hälytysraha ptk 4 § 5. kohta</p>	<p>Hälytystyöstä maksettavan palkan lisäksi 2 tunnin palkka.</p>		
<p>KAIKKI AMMATTIRYHMÄT</p>			
<p>Työkohtaisuuslisä tes 11 § 5. kohta</p>	<p>Prosentuaalisena taulukkopalkasta.</p>		
<p>Kieililisiä tes 11 § 9. kohta</p>	<p>5 % taulukkopalkasta / kieli. Työnantajan edellyttämässä tavanomaista parempaa kieililaitoa maksetaan 5 % suurempaa lisää.</p>		

Jälkipainos kielletään

